

לתלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] **מתני'**: כל כינויי נדרים כנדרים קרבן כל ידות נדרים כנדרים, חרמים כחרמים, שבועות כשבועות, נזירות כנזירות. ואלו הן ידות נדרים האומר לחבירו מודר אני ממך, מופרש אני ממך, מרוחק אני ממך, שאיני אוכל לך, שאיני טועם לך, אסור. מנודה אני לך, ר' עקיבא היה חוכך בזה להחמיר. כנדרי רשעים, נדר בנזיר בקרבן ובשבועה. כנדרי כשרים, לא אמר כלום. כנדבותם, נדר בנזיר ובקרבן:

גמ': כתיב [במדבר ל ג] איש כי ידר נדר. איש כי ידר, מה ת"ל נדר? אלא מיכן שכינוי נדרים כנדרים. **כתיב** [במדבר ל ג] או השבע שבועה. או השבע מה ת"ל שבועה? אלא מיכן שכינויי שבועות כשבועות. **כתיב** [ויקרא כז כח] אך כל חרם אשר יחרים. אך כל חרם, מה ת"ל יחרים? אלא מיכן שכינויי חרמים כחרמים. **כתיב** [במדבר ו ב] נדר נזיר להזיר. נדר נזיר, מה ת"ל להזיר? אלא מיכן שכינויי נזירות כנזירות. עד כדון כר' עקיבא דאמר לשונות **כפולין** ריבויין הן. לר' ישמעאל דאמר לשונות כפולין הן והתורה דיברה כדרכה כלשון בני אדם **כגון**. [בראשית לא ל] הלוך הלכת [בראשית לא ל] נכסף נכספת [שם מ טו] גונב גונבתי. **כינויים** מנלן? **מדכתיב**, איש כי ידר נדר ליי' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו, **ככל היוצא מפיו יעשה**. מה ת"ל ככל היוצא מפיו יעשה? אלא מיכן שכינויי נדרים כנדרים. וכינויי שבועה כשבועה. ומניין שכינויי חרמים כחרמים? **אתיא נדר נדר. בנדרים כתיב [במדבר ל ג] איש כי ידר נדר. ובפרשת ערכין וחרמים כתיב [ויקרא כז ב] איש כי יפליא נדר בערכך.** מה נדר שנאמר להלן **גבי נדר ושבועה**, כינויי נדרים כנדרים. וכינויי שבועה כשבועה. אף נדר שנאמר כאן **גבי ערכין וחרמים**, כינוי חרמין כחרמין. ומניין שכינויי נזירות כנזירות? **אתיא נדר נדר. בנדרים כתיב [במדבר ל ג] איש כי ידר נדר. ובנזיר כתיב [במדבר ו ב] נדר נזיר להזיר. מה נדר שנאמר להלן בנדרים, כינויי נדרים כנדרים. אף נדר שנאמר כאן גבי נזיר, כינוי נזירות כנזירות.**

מה מקיים ר' עקיבא [במדבר ל ג] ככל היוצא מפיו יעשה? מיכן לנדר שבטל מקצתו בטל כולו. ולית ליה לר' ישמעאל כן? כולה מן תמן. אית ליה מיכן שכינויי נדרים כנדרים וכינויי שבועות כשבועות. ואית ליה מיכן לנדר שבטל מקצתו בטל כולו. מה מקיים ר' ישמעאל נדר נזיר להזיר? מיכן שאדם קובע עליו נזירות בתוך נזירותו. [דף א עמוד ב] ולית לרבי עקיבא כן? **כולה מתמן.** אית ליה **מכן שכינויי נזירות כנזירות.** ואית ליה מיכן שאדם קובע עליו נזירות בתוך נזירותו. והלא הערכין והחרמין והתמורות והקדישות בפרשה היו. **ולמה לא תנינן, כינויי ערכין כערכין, וכינוי תמורות והקדשות כתמורות והקדשות?** ואילו תנינן, מה הוינן מיתני? **שבמקום ערכין אמר ערפין ערצין ערקין. ובמקום תמורה אמר תמופה תמרנה תמוקה. במקום ההקדש אמר הגדר הגזר הגרם? והרי מילים אלה אינם לשון בני אדם. תנן התם [משנה ערכין ח א] רבי יהודה בן בתירא אומר סתם חרמים לבדק הבית שנאמר [ויקרא כ"ז] כל חרם קדש קדשים הוא לה'. וחכמים אומרים סתם חרמים לכהנים שנאמר [ויקרא כ"ז] כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו. ניחא למאן דאמר סתם חרמים לבדק הבית, וחרם הרי הוא כהקדש. לא קשיא אמאי לא תני תרומה. די"ל דלא תני אלא דברים שהן קדושים לשמים. ברם למאן דאמר סתם חרמים לכהנים. ולמה לא תנינן כינויי תרומה כתרומה כי היכי דתנן כינויי חרמים כחרמים? ואילו תנינן, מה הוינן מיתני? **בקום לאמר תרומה אמר תרופה תרוצה או תרוקה? אף אלה אינם לשון בני אדם.** ר' יעקב בר אחא אמר, איתפלגון ר' יוחנן ור' אלעזר. דר' יוחנן אמר, לוקין על האיסורות כגון שאמר קונם עלי כיכר זה ואכלו. ר' אלעזר אומר, אין לוקין שאיסור קונמות מדרבנן. א"ר יעקב בר אחא, כך משיב ר' אלעזר את ר' יוחנן. על דעתך דאת אמר לוקין על האיסורות שהם דאורייתא. והא תנינן המודר הנייה מחבירו ונכנס לבקרו, **עומד אבל לא יושב. ואם איסורת דאורייתא, היה לו להחמיר ולומר שלא יכנס.** א"ר ירמיה שנייה היא תמן, **דמפני דרכי שלום אמרינן דכשנדר הנאה מחברו לא התכוון לאסור גם לבקר אותו.** ר' יוסי בעי, אם מפני דרכי שלום אפילו בשבועות יהא מותר? **ומה נדר שחל אף על מצווה, התיירו מפני דרכי שלום. שבועה שאינה חלה על מצווה לא ק"ו?** דתנן אמר קונם סוכה שאני עושה כו' בנדרים אסור ובשבועות מותר. שהנדר חל על דבר מצוה והשבועה אינה חלה על דבר מצוה. **ולמה תנינן בנדרים מותר ובשבועות אסור? תני, אי זה הוא איסור? האומר ככר זה עלי כיום שמת בו אבא. כיום שנהרג בו פלוני. כיום****

שראיתי ירושלים חריבה. זהו איסור שאמרה התורה. **אמר ר' אבא**. רבי יוחנן ורב תריהון אמרין, והוא שיהא נדור באותו היום שכבר קיבל על עצמו לא לאכול באותו יום שמת אביו. ר' יוסי בעי, אם בשיהא נדור באותו היום, למה לי למימר איסור כיום שמת בו אביו וכ"ו? וימר כאותו היום, שהרי היום כבר אסור? תני, איסור זו שבועה, כגון שאמר איסור כיכר זו עלי, אם אכלו חייב קרבן עולה ויורד. אם אומר את איסור זו שבועה, חייב על כל איסור ואיסור ועל כל שבועה ושבועה. הגמרא תסביר שאינו חייב כמה שבועות על כיכר אחד אלא מדובר בכמה כיכרות וחיב אחת על כל כיכר וכיכר, או בנשבע לשעבר שאז שבועה חלה על שבועה. אם את אומר אין איסור מין שבועה אלא נדר, חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. שאם אמר איסור כיכר זו עלי וחזר ואמר שבועה שלא אוכלנה ואלהה הרי זה כאילו נדר וחזר ונשבע, ואין שבועה חלה על הנדר. שהנדר הוא איסור בחפץ, ואין שבועה חלה על דבר אסור. ואם אמר שסועה שלא אוכלנה וחזר ואמר איסור כיכר זו עלי או מבטא כיכר זו עלי, הרי זה כאילו נדר וחזר ונשבע. וחייב גם משום נדר וגם משום שבועה שהנדר חל על השבועה. **אמרתה איסור זו שבועה משמע שזה דבר ברור שאיסור זה שבועה. וחזרתה ואמרתה אם אומר את שאיסור זו שבועה, משמע שיש לך ספק בדבר?** א"ר אלעזר תרין תניין אינון. רבי ירמיה אמר, חד תניי הוא. וה"ק. אימתי? בזמן שהתפיסו בלשון שבועה. דאיסורו של איסור כך הוא, פעמים הוא כנדר ופעמים כשבועה. אמרו בלשון נדר כגון שאמר איסור ככר זו עלי דאוסר חפצא עליה, את תופסו בלשון נדר הרי זה נדר. אמרו בלשון שבועה כגון איסור שלא אוכל ככר זה, דאסר נפשיה מן חפצא, את תופסו בלשון שבועה ה"ז שבועה: [דף ב עמוד א] איסור הרי הוא עלי, את תופסו בלשון נדר. איסור ואינו טועמו, את תופסו במקום שבועה. איתמר, אם אומר את אסור מין שבועה, חייב על כל איסור ואיסור ועל כל שבועה ושבועה. אמר רבי יוסי לא אתייא אלא בחמשה ככרין. אבל בככר א', מכיון שהזכיר עליו שבועה עשאו כנבילה. מיכן ואילך כמחיל שבועות על האיסורין ואין שבועות חלות על האסורין אין שבועה חלה על שבועה. אמר רבי חנניה אפי' בככר אחד אתייא היא. כהדא דתני, זה חומר לשעבר מלבא. שאם אמר לא אכלתי לא אכלתי חב על כל א' וא', שבכל פעם נשבע לשקר. לא אוכל לא אוכל, אינו חב אלא אחת. איתמר, אם אומר את אין איסור מין שבועה, חב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. אמר ר' יודן, והוא שהזכיר שבועה ואח"כ הזכיר נדר. אבל אם הזכיר נדר ואח"כ הזכיר שבועה, פטור על השבועה. שהנדרים חלין על האיסורין שהם משום שבועה איסור גברא, ואין שבועות חלות על האיסורין שהם משום נדר איסור חפצא. כתיב [במדבר ל יא] ואם בית אישה נדרה או אסרה איסור על נפשה בשבועה. וכתיב [במדבר ל ג] איש כי ידור נדר לה' או השבע שבעה לאסור אסור על נפשו. איסור זה שבועה ולמה נכתב בין נדר לשבועה? ר' יוסי פתר לאסור אסור. שאם אמר נדר בלשון שבועה או שבועה בלשון נדר זה תופס. כגון אם אמר איסור הרי הוא עלי, שזה שבועה בלשון נדר, אסור. הרי עלי איסור שזה נדר בלשון שבועה, אסור. שבועה הרי הוא עלי, שזה שבועה בלשון נדר, אסור. הרי עלי בשבועה שזה נדר בלשון שבועה, אסור. רבי יודן אמר, בנדרים אם אמר הנדר בלשון שבועה, אסור. ובשבועות אם אמר השבועה בלשון נדר, מותר שהנדרים חלין על השבועות, הלכך ה"ל שבועות ידות להן. אבל אין השבועות חלין על הנדרים. הלכך אין הנדרים ידות להן. הרי עלי איסור שזה נדר בלשון שבועה, אסור. אסור הרי עלי שזה שבועה בלשון נדר מותר. שבועה הרי עלי שזה שבועה בלשון נדר אסור. שבועה הרי עלי שזה שבועה בלשון נדר מותר. תנן, האומר לחבירו מודר אני ממך. ר' יוסי בן חנינה אמר שניהן אסורין זה בזה. דהוי כמאן דאמר ואנא מינך דמודר אני ממך סתם, פירושו נבדל אני ממך מכל וכל שלי שלי ושלך שלך. אי הכי שלשון ממני פירושו שכשם שצד אחד מודר מהשני כך השני מודר ממנו בשלמא אם אמר הככר הזה נדור ממני, אפשר לאמר שכוונתו לאמר ואנא מינה. אבל אם אמר הריני נדור מככר זה, מה שייך לאמר שכוונתו לאמר והוא ממני על דבר מה שאינו אדם? היא הימך היא ממך בין שאמר מודר אני הימך, בין שאמר מודר אני ממך. היא הרי אני לך היא הרי אני עליך, היא הרי את לי היא הרי את עלי. בכל הלשונות הללו שניהם אסורים זה לזה. תני כלוי אני ממך פרוש אני ממך, אף אלו לשון נדרים. רבי ירמיה בעי, ולמה לא תנינן נטול? אמר ר' יוסי ותניתה בסופה דתנן, ונטולה אני מן היהודים. תנן, שאיני אוכל לך שאיני טועם לך. אמר רבי אלעזר בשם ר' הושעיה, תופשין אותו משם יד לקרבן. כאילו אמר קרבן שאיני אוכל לך או קרבן שאיני טועם לך. ר' בון בר חיייה בעי, אם אמר לא אוכל לך תופשין אותו משם יד לשבועה, כאילו אמר שבועה לא אוכל לך? א"ר יוסה [דף ב עמוד ב] אורחיה דבר נשא למימר שבועה לא אוכל לך. דלמה לא אוכל לך שבועה? א"ר מתנייה יאות, אורחא דבר נשא למימר קנתא דכולבא ידית הצבת דילמא כולבא דקנתה: כיוון שדרך בן אדם להשמיט את סוף דיבורו ואין דרך בן אדם להשמיט תחלת דיבורו אין זה נחשב יד לשבועה. תנן, מנודה אני לך, ר' עקיבא היה חוכך בזה להחמיר, ולאסור את כל נכסיו. כמה דאת אמר [עזרא י ח] כל אשר לא יבא לשלשת הימים כעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. מכאן שרכושו של המנודה אסור בהנאה. מה עבדין לה רבנן? חומר הוא בנידוי ב"ד. תנן, האומר הריני נדור כנדר רשעים, נדר בניזיר בקרבן ובשבועה. שמואל אמר לצדדין היא

מתניתין, או בנזיר אם היה נזיר עובר לפניו ואמר כנדרי רשעים, או בקרבן אם היתה בהמת קדשים לפניו ואמר כנדרי רשעים עלי, או בשבועה אם היה ככר מונח לפניו ואמר כנדרי רשעים הימנו לא אוכל. ומפני שאין רשאים לעשות כן נקראים רשעים לאותו דבר: ר' זעירא אמר, נזיר בשלשתן. א"ר אבין. מאן דבעי מיפתור הדא דר' זעירא כיני. היה לפניו אשכול אחד. ובא אחד ואמר, הריני נזיר ממנו, הרי זה נזיר. ובא אחר ואמר הרי עלי קרבן. הרי עלי קרבן. ובא אחר ואמר הרי עלי שבועה, הרי עלי שבועה. ובא אחר ואמר מה שאמרו שלשתן עלי **כנדרי רשעים**. נמצא זה נדור ובנזיר ובקרבן ובשבועה. תני וכנדבותם של רשעים לא אמר כלום. הסיבה שאינו כלום זה משום הדא אמרה שאותו אדם סובר שהרשעים מתנדבין שאין רשאים לעשות כן ולא היא מכיון שהתנדב אין זה רשע. **תנן, כנדרי כשרים, לא אמר כלום. שכשרים אינם נודרים. מתניתין דר' יודן.** דתני בשם ר' יודן [קהלת ה ד] טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם. טוב מזה ומזה שלא תדור. ר"מ אומר טוב אשר לא תדור, משתדור ולא תשלם, טוב מזה ומזה נודר ומשלם. וכן הוא אומר [תהילים עו יב] נדרו ושלמו לאלהיכם. כיצד הוא עושה על נדבה **שלא יבא לידי איסור?**, מביא כשבתו לעזרה ואומר, הרי זה עולה. **אמר ר' אבין, ר' יהודה פתח פתח להתיר נדר לאדם שנדר ואמר לו, אילו הייתי יודע שהנודר נקרא רשע, נודר הייתה?.** אמר ר' ינאי **כך פותחים לנודר כתיב [משלי כ כה] מוקש אדם ילע קודש ואחר נדרים לבקר. כל המתחיל לנדור, פינקסתו נפתחת.** שמראה עצמו כחסידי שבטוח שיעמוד בדבריו ובודקים אם כך הוא. ד"א מוקש אדם ילע קודש ואחר נדרים לבקר. **כאילו נאמר איחור נדרים לבקר.** איחר אדם את נדרו פינקסו נפתחת. מעשה באחד שאמר הרי עלי עולה, ושהא להביאה, ושקעה ספינתו בים: **תנן, כנדרי כשרים לא אמר כלום.** הסיבה שאינו כלום זה משום הדא אמרה שאותו אדם סובר שהכשרים נודרין שמצווה לנדור. ולא היא ומכיון [דף ג עמוד א] שנדר אין זה כשר, **ולמה קוראו כשר? תנן, כנדבותם, נדר בנזיר ובקרבן.** מתניתא שאמרה שכשרים נודרים בנזיר דר' יודה, דתני בשם רבי יודה. חסידים הראשונים מתאווין להביא קרבן חטאת. **וכיוון שלא היה המקום מספיק בידם חטא, היו נודרים בנזיר בשביל להביא קרבן חטאת.** ר"ש אומר, חוטאים היו שהיו נודרים בנזיר **שנאמר [במדבר ו יא] וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. חטא זה על נפשו, שמנע עצמו מן היין.** ואתייה דשמעון הצדיק כר"ש דתני, אמר שמעון הצדיק. מימי לא אכלתי אשם נזיר אלא אחד. פעם אחד עלה אלי אדם אחד **מהדרום, וראיתיו אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו מסודרות תילי תילים.** ואמרתי לו בני, מה ראיתך להשחית את השיער הנאה הזה? ונם לי, רבי. רועה הייתי בעירי והלכתי למלאות את השאוב מים, וראיתי את הבובייה שלי בתוך המים ופחז יצרי עלי וביקש לאבדיני מן העולם. אמרתי לו, רשע אתה מפחז בדבר שאינו שלך, עלי להקדישך לשמים. והרכנתיו בראשי ואמרתי לו, בני, כמותך ירבו עושי רצון המקום בישראל. עליך הכתוב אומר [שם ב] איש או אשה כי יפליא לנדר נזיר להזיר ליי'. ר' מנא בעי, אפילו **תימא שמעון הצדיק כר"ש שנזיר נחשב חוטא, למה הוא לא אכל אשם נזיר? וכי לא אכל שמעון הצדיק חטאת חלב מימיו? וכי לא אכל שמעון הצדיק חטאת דם מימיו? הסיבה שהוא לא אכל אשם נזיר** שבא אם נטמא הנזיר **דסבר שמעון הצדיק, בני אדם מתוך הקפידה מתוך כעס הם נודרין.** מכיון שנודרין מתוך הקפדה, **אם נטמא וצריך לספור מחדש, סופו לתהות.** מכיון שהוא תוהא, נעשו קרבנותיו כשוחט חולין בעזרה. וזה מתוך ישוב נדר. ופיו ולבו שווין.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק א הלכה ב

מתני': האומר קונם קונח קונס, הרי אילו כינויין לקרבן. חרק חרך חרף, הרי אילו כינוי לחרם. נזיק נזיח פזיח, הרי אילו כינויים לנזירות. שבותה שקוקה, או שנדר במוהי בנדר שנדר משה ליתרו הרי אלו כינויים לשבועה:

גמ': עד כדון למדנו שאדם יכול לאסור חפץ על עצמו בלשון קונם, דשויא אנפשי חתיכה דאיסורה, מהו שיקדיש לשמים בלשון קונם ויאסר על חבירו או על כל העולם בלשון קונם כמו מקדיש לשמים? . נישמענה מן הדא דתנן, אמר לו השאיליני קרדומך. אמר לו קונם קורדום עלי אם יש לי קרדום. וכיוון שראה שהשני לא מאמינו חזר ואמר קונם נכסיי עליך אם יש לי קורדום. נכסיו מותרים דיודע שאין לזה קורדום. שהרי אמר קונם קורדום עלי אם יש לי קרדום. וכשחזר ואמר קונם נכסיי עליך אם יש לי קורדום. כבר אין לו קרדום דאף אם היה לו קרדום הרי הקדישו לשמים ואינו שלו. הא אם

היה אומר סתם קונם נכסיי עליך אם יש לי קורדום. והיה לו קורדום, היו נכסיו אסורים על שני כפי שהתנה, מכאן שאדם אוסר בקונם על אחרים. א"ר תחליפא קיסרייא [דף ג עמוד ב] אין מכאן ראייה, שנייא היא, שבלשון שהתפיס את הקורדום, בו התפיס את הנכסים. שהרי בשניהם השתמש בלשון קונם. מה נפשך, אם לשון קונם תופס, הרי הקורדום אינו שלו, ולא קדשו נכסים. ואם לשון קונם לא תופס, אפילו נכסים לא קדשו שהרי גם עליהם אמר לשון קונם. אילו אמר קונם קורדום יש לי, וקונם נכסיי עליך. שאם יש לי קורדום הוא אסור עליי ונכסיי אסורים עליך ויש לו קורדום נכסיו אסורין, יאות. דמשמע שאדם אוסר נכסיו על חבירו בקונם. אמר רבי יושוע בן חנניה. אילו אמר נכסיי מותרין וקם ליה סתם יאות. שהייתי אומר שהכוונה שממה נפשך נכסיו מותרין. אם לשון קונם תופס, הרי הקורדום אינו שלו, ולא קדשו נכסים. ואם לשון קונם לא תופס, אפילו נכסים לא קדשו שהרי גם עליהם אמר לשון קונם. אבל כאן לא אמר אלא שאין לזה קורדום. משמע שזו הסיבה שהנכסים מותרים. הא אם יש לו קורדום נכסיו אסורין. הדא אמרה שקדש קורדום. הדא אמרה שקדשו נכסים. הדא אמרה שאדם מקדיש לשמים בלשון קונם. ר' ירמיה בעי, דבר שהוא משמש לשם חולין ולשם כינוי לקרבן, מהו לאסור עצמו בו? והא תנינן קונס? שיש בו לשון חולין שקונס את עצמו קונסה שמה שלא אמר קונס שהנון בצרי שזה לשון קונס אלא קונס שהנון בפתח. והא תנינן שבותה שיש בו לשון חולין שמניח הקדרה על הכירה? הנחת קדרה על הכירה שפותה שמה. והא תני בר קפרא חרס? לא חספא הוא? אמר ר' זעירא אף שחרס פירושו גם חספה, כיוון שמשמש גם לשון גבוה הוא דכתיב [איוב ט ז] האומר לחרס ולא יזרח. כוון שאמר יהי חרס עלי, בלשון נדר אמרינן שלנדר התכוון. ר"ש בן לקיש אמר הכינויים לשון אומות הוא שלא ידעו לבטא נכון את האותיות, כגון אילין ניוותאי, דינון קריין לחספא, כספא. והוא הדין שבמקום חרס אמרו חרס ובמקום נזיר אמרו נזיק. אמר ר' יוסי, נראין הדברים שהמשנה באה לחדש, שאף במקומות אחרים שאין מדברים כך, לשון זו תופסת. אבל במקום שקוראין לנזיר נזיק פשיטא שתופס וכי כן אני אומר, נזיר פסיליס עילג שלא יכול לבטא את המלה נזיר, לא יהא נזיר? במתניתא תנן שבותה שקוקה. תני ר' חיייה, שבוקה שקועה שקודה. תנן נדר דנדר במוהי! במומי בשבוע דנדר משה ליתרו. ומנין שנדר משה? דכתיב [שמות ב כא] ויואל משה. ר' יונה בעי ולמה לית אנן אמרינן, במומי דנדר שאול? ומנין שנדר שאול דכתיב [שמואל א יד כד] ויואל שאול. ימינא הרי זו שבועה. שמאלא הרי זו שבועה. האומר ימין או שמאל כיכר זו עלי הרי זו שבועה. אמר ר' מתניה דכתיב [דניאל יב ז] וירם ימינו ושמאלו השמים, וישבע בחיי העולם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק א הלכה ג

[דף ד עמוד א] מתני': לא חולין לא אוכל לך, לא כשר, לא דכי, טהור, וטמא, נותר, ופיגול, אסור. כאימרא, כדיריים, כעצים, כאישים, כמזבח, כהיכל, כירושלים. נדר באחד מכל משמשי המזבח, אף על פי שלא הזכיר קרבן, הרי זה נדר בקרבן. ר' יהודה אומר, האומר ירושלים, לא אמר כלום:

גמ': תנן, לא חולין לא אוכל לך. אסור, שהתכוון לומר, מה דאנא אכיל מן דידך, לא יהו חולין אלא קרבן, לכן לא אוכל לך. אם אמר לא כשר לי שאוכל לך, אמרינן שכוונתו לנדר בקרבן שאינו כשר אלא למזבח. ואף שיש גם דברים אחרים שאינם כשרים, כיוון שנדר ואין הנדר חל בדבר אסור, מסתמא אמרינן שלכך כיוון, דסתם נדרים להחמיר. אבל ודאי אם יפרש שהתכוון לדבר אסור, אינו נאסר וכן בכל השאר. לא דכי לי אלא למזבח. טהור, למזבח ולא לי. טמא, לי ולא למזבח. כשר ודכי. שנדר מדבר שצריך להיות גם כשר וגם טהור, מטהור וטמא דבר שיש בו טמאה וטהרה. לא כשר לא דכי דבר שצריך שיהיה כשר וטהור, מליטהר וטמא דבר שצריך להיות טהור כשבא לאכלו. תנן, פיגול שבשעת שחיטה חשב לכול או לזרוק את הדם חוץ לזמו או מקומו. לא שנייה, היא פיגול של עולה, היא פגול של שלמים. שהרי לשניהם לא הייתה שעת כושר, שלא הותרו באכילה שכבר משעת שחיטה נפסלו. תנן, נותר. בנותר של עולה, שלא היה לו שעת כושר. אבל נותר של שלמים, שהיה לו שעת כושר, יש מקום להסתפק אם אמר הרי עלי כנותר של שלמים מהו? האם מעיקרא מתפיס אחר זריקת דמים קדם שנעשה נותר, ומותר, שהתפיס בדבר שאין בו איסור, או שמתפיס כמו שזה עכשיו אחר שנהיה נותר ואסור. תנן, כאימרה. ר' יוחנן אמר כאימר תמידא שכוונתו לטלה הידוע דהיינו

קרבן תמיד **ואסור**. תמן אמרין כוולד חטאת שכוונתו לטלה המיוחד ששונה משאר ולדות קדשים **שהולכת למיתה**. ר"ש בן לקיש אמר, כאילו של אברהם אבינו. תני ר' חיה מסייע לר"ש בן לקיש דתני, כאימרא דלא ינק מן יומוהי, ואזה איל לא ינק מימיו? זה אילו של אברהם שנברא מששת ימי בראשית. על דעתין דרבנן דתמן דאמרו שאף במתפיס בדבר שאינו קרב על גבי המזבח, אלא כיוון שיש בו קדושה, אם אמר **בלשון נדר אסור**. ניתני כעזרה, שזה כולל כל מה שיש בו קדושה ולא קרב. אמר רבי אבין. על דעתיה דר"ש בן לקיש שאמר כאילו של אברהם משמע שלא צריך להתפיס בקרבן מסוים, ניתני כקרבנות המזבח? אמר ר' יוסי בי ר' בון, על דעתיה דר' יוחנן שאמר כטלה של קרבן תמיד, משמע שהוא דבר שנעשה בכל יום, ניתני כדישון מזבח הפנימי והמנורה? תנן, כדיריים, מאי כדיריים? כדירים של עצים [דף ד עמוד ב] או כדיריים של קרבנות? אבל בכל מקרה אסור. כעצים, כשני גזירי עצים. כאישים, כשלהביות של אש. כמזבח, כקרבנות המזבח. כהיכל, כקרבנות ההיכל. כירושלים, כקרבנות ירושלים. נדר באחד מכל משמשי מזבח כגון, כף ומחתה ומזרק, הרי זה כאומר קרבן ואסור. תנן, ר' יודה אומר, האומר כירושלים, לא אמר כלום. שלא נתכוון זה אלא לעצים ולאבנים שבה. האומר כתורה, הרי זה מותר. שלא נתכוון אלא כקדושת תורה. האומר ככתוב בה, הרי זה אסור, שהתכוון לומר כקרבנות הכתובין שבה. אית תניי תני כתורה וככתוב בה, הרי זה מותר. ר' אבין בר כהנא אמר, דר"ש היא. דתנן, תן לי חטים ושעורין וכוסמין שיש לי בידך, שבועה שאין לך בידי, אינו חייב אלא אחת. ואמר רבי יוחנן לדברי רבי שמעון אם נמצא שאין בידו חטים פטור. ששבועה שבטלה מקצתה בטלה כולה. ואף כאן כשאמר כתורה וככתוב בה, כיוון שעל מה שאמר כתורה אינו נתפס, אף על מה שאמר ככתוב בה אינו נתפס. רבי יוסי אמר דברי הכל היא. דאף שאם היה אומר רק ככתוב בה, היה אסור, שהתכוון לומר כקרבנות הכתובין שבה. אבל כשאומר כתורה וככתוב בה מותר שמה שאמר כתורה, כוונתו כקדושת תורה. ואף מה שהוסיף ואמר ככתוב בה, כוונתו כקדושת כתוביא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק א הלכה ד

מתני: האומר קרבן, עולה, ומנחה, חטאת, תודה, ושלמים, שאינו אוכל, לך אסור. ורבי יהודה מתיר, שלא אמר כ היינו כקרבן כעולה וכו'. הקרבן, כקרבן, קרבן שאוכל לך, אסור. לא קרבן לא אוכל לך. ר"מ אסור שמתוך לאו אתה שומע הן, שמה שאוכל יהיה קרבן. האומר לחבירו, קונם פי מדבר עמך. וידי עושה עמך. ורגלי מהלכת לך, אסור:

גמ': תנן, האומר קרבן, אסור. ורבי יהודה מתיר. כל עמא מודיי שאם אמר הא קרבן, מותר, שהוא כאומר בחיי הקרבן כקרבן אסור. מה פליגין? כשאמר קרבן סתם. ר' יודה אומר. האומר קרבן, כאומר הקרבן והוא מותר. ורבנן אמרין. האומר קרבן כאומר כקרבן והוא אסור. אמר להן רבי יודה. אין אתם מודין לי באומר שבועה, כאומר השבועה והוא אסור. אף הכא האומר קרבן, כאומר הקרבן והוא מותר. ורבנן מטילין אותו לחומרין. האומר שבועה כאומר השבועה והוא אסור. והכא האומר קרבן כאומר כקרבן והוא אסור. חליל החליל לחליל כחליל. בין אמר שאוכל לך בין אמר שלא אוכל לך מותר שאינו לא קרבן ולא ממשמי מזבח. לחולין שאוכל לך, למד בפתח אסור. שכוונתו לא חולין יהיה מה שאוכל אלא קרבן. חולין שאוכל לך מותר. תנן לא קרבן לא אוכל לך. ר"מ אסור. אמר ר' יסא בשם רבי יוחנן. לדברי ר"מ ממשמע לאו את שומע הין. לא קרבן מה דלית אנא אכיל מן דילך. הא מה דאנא אכיל מן דילך לית הוא חולין אלא הוא קרבן. תנן, האומר לחבירו, קונם פי מדבר עמך. וידי עושה עמך. ורגלי מהלכת לך, אסור. אבל אם אמר הילוכי עליך, דיבורי עליך, לא אמר כלום. למה שמתפיס את הנדר בדבר שאין בו ממש. דדרשינן נדר נדר מחרמים. בנדריים כתיב [במדבר ל ג] איש כי ידור נדר. ובערכין כתיב [ויקרא כז ח] איש כי יפליא נדר. מה נדר שנאמר בערכין דבר שיש בו ממש, שלא שיק ערכין בדבר שאין בו ממש. [דף ה עמוד א] אף נדר שנאמר כאן, דבר שיש בו ממש. אבל אם אמר עיני רואה לך. אזני שומעת לך, אסור. שהתפיס בדבר ממש. את אומר ידי עושה עמך אסור. חרש עמו בקרקע, עד כמה הוא אסור עמו? כדי שכרו ואם שכרו פרוטה אף אם לא הועיל בקרקע כלום חייב? או עד כדי הניית קרקע כדי שיהנה

הקרקע במלאכתו שוה פרוטה? או לענין סכום הכסף שצריך להפריש כדי שלא יחשב שנהנה גדר עמו בתנור. עד כמה הוא אסור? עד כדי שכרו? או עד כדי הניית תנור?:

הדרן עלך פרק כל כינויי נדרים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ב הלכה א

מתני': אילו נדרים מותרין. חולין שאוכל לך. כבשר חזיר, כע"ז, כעורות לבובין, כנבילות, כטריפות, כשקצים, כרמשים, כחלת אהרן וכתרומתו מותר שהתפיס בדבר אסור. האומר לאשתו הרי את עלי כאימא. פותחין לו פתח ממקום אחר, שלא יקל את ראשו לך. קונם שאיני ישן. שאיני מדבר. שאיני מהלך. האומר לאשתו קונם שאיני משמשך, הרי זה בלא יחל דברו. שבועה שאיני ישן, שאיני מדבר, שאיני מהלך, אסור שהשבועה חלה על דבר שאין בו ממש:

גמ': תנן, כבשר חזיר, כע"ז, כעורות לבובין, כנבילות, כטריפות, כשקצים, כרמשים מותר שהתפיס בדבר אסור. כתיב [במדבר ל ג] אדם כי ידור נדר לה'. מלמד שאין אדם אוסר עליו דבר בנדר, אלא כשמתפיס בדבר שהוא נאסר על ידי נדר לה' כמו קרבן. תניי דבית רב פליגי וסוברים שאף שאין הנדר חל, יש איסור בדבר. דתני, מניין לנדרים שהן מותרין לך מן השמים ובני אדם נוהגין בהן באיסור שלא תהא נודר ומבטל? ת"ל [במדבר ל ג] לא יחל דברו. שלא יעשה דבריו חולין. לולי שנאמר שהברייתא של בית רב חולקת, הוון בעיי מימר הא דתני שעובר עליהן בבל יחל אף שהן מותרין, כגון שאמר הקרבן או כשבועה. שאף שאינן לשון נדר או שבועה, מ"מ עובר עליהן בבל יחל משום דדמי לנדר ושבועה. אבל הנודר בדבר אסור אינו עובר בבל יחל ולא פליגא אמתניתין. אתא מימר לך אפי' בשאר כל הדברים. ופליג אמתניתין. כתיב [במדבר ל ג] לאסור אסר על נפשו. אית תניי תני, מכאן שאדם אוסר על נפשו, אך לא על אחרים. אית תניי תני, שאוסר אפילו על אחרים. הוון בעי מימר, למאן דאמר על נפשו ולא על אחרים, הכוונה שאדם לא יכול לאסור על אחרים את נכסיהם. ולמאן דאמר אפילו על אחרים, הכוונה שאדם יכול לאסור נכסיו על אחרים. הא [דף ה עמוד ב] ניכסי אחרים עליו, לא פליגי שיכול. תנן, האומר לאשתו הרי את עלי כאימא, פותחין לו פתח ממקום אחר, שלא יקל את ראשו לך. דווקא באומר ביאתך עלי כביאת אימא. אבל אם אמר כבשר אימא, לא אמר כלום. אמר הכר הזה עלי כביאת אימא מהו? נישמענה מן הדא דתנן, האומר לאשתו קונם איני משמשוך הרי זה בלא יחל דברו. רב אמר אף שהנדר לא חל שהוא משועבד לה, אסור משום לא יחל דברו. ושמואל אמר מותר. מה מקיים שמואל את מה שנאמר במשנה שעובר על לא יחל דברו, הרי לדבריו מותר? הרי זה כאילו בלא יחל דברו. ורב שאסר, כדעתיה, דבית רב פליגי וסוברים שאף שאין הנדר חל, יש איסור בדבר. דתני, מניין לנדרים שהן מותרין לך מן השמים ובני אדם נוהגין בהן באיסור שלא תהא נודר ומבטל? ת"ל [במדבר ל ג] לא יחל דברו. שלא יעשה דבריו חולין. תנן, שבועה שאיני ישן, שאיני מדבר, שאיני מהלך, אסור שהשבועה חלה על דבר שאין בו ממש. שבועה שלא אישן ג' ימים. מלקין אותו וישן מיד משום שבועת שוא דנשבע על דבר שאי אפשר לקיימו. שבועה שלא אוכל ג' ימים. ממתנים אותו עד שיאכל ומלקין אותו. אם יאכל, משום לא תשבועו בשמי לשקר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ב הלכה ב

מתני': קרבן יהיה מה שאני לא אוכל לך, קרבן נשבע בחיי הקרבן שאוכל לך, לא קרבן לא אוכל לך, מותר המשנה כרבי יהודה שלא לומדין הן מתוך לאו. שבועה לא אוכל לך, שבועה שאוכל לך, לא שבועה לא אוכל לך, אסור כיוון שלא שייך לאמר שנשבע בחייה השבועה. זה חומר בשבועות מבנדרים. וחומר בבנדרים מבשבועות כיצד? אמר קונם סוכה שאיני עושה, לולב שאיני נוטל, תפילין שאיני

נותן, בנדרים אסור שהנדר זה איסור על החפץ. ובשבועות מותר. שאין נשבעין לעבור על המצות ששבועה זה איסור על הגברא והוא מצווה

גמ': תנן, שבועה לא אוכל לך אסור. ולמה לא תנינן שבועה שלא אוכל לך, מותר? שכוונתו שמה שלא יאכל יהיה אסור בשבועה, הא מה שיאכל יהיה מותר? אלא בגין דתנינן חומר בשבועות מבנדרים. ומנה רק דברים בהם שבועות חמור מנדרים. [דף ו עמוד א] אי נמי סברנן מימר שבועה שלא אוכל לך, אסור מדברי חכמים גזרה משום שבועה לא אוכל לך, לפום כן לא תנינן. הרי הוא קרבן. הרי הוא לקרבן. הרי הוא כקרבן אסור. הרי הוא שבועה. הרי הוא לשבועה. הרי הוא כשבועה מותר: תנן, זה חומר בשבועות מבנדרים. וחומר בנדרים מבשבועות כיצד? אמר קונם סוכה שאיני עושה, לולב שאיני נוטל, תפילין שאיני נותן, בנדרים אסור שהנדר זה איסור על החפץ. ובשבועות מותר. שאין נשבעין לעבור על המצות ששבועה זה איסור על הגברא והוא מצווה. מנין שאין נשבעין לעבור על המצות? כתיב [ויקרא ה ד] או נפש כי תשבע לבטא בשפתיים. להרע או להטיב. מה הטבה רשות, אף הרעה רשות. יצא דבר של איסור ודבר של מצוה שאין שבועה חלה עליו. הוון בעיי מימר, שבועה לא חלה על מצווה דווקא אם נשבע בשוגג שלא ידע שזו מצווה, הא במזיד השבועה חלה. אשכח תניא דתני, ר' ישמעאל אומר [במדבר ל ג] ככל היוצא מפיו יעשה. ולא שכבר יצא מפיו שמים. אולי אף בהקדש כן שאין נודרין לעבור על המצות, ואם נדר לא יחול הנדר? אמר רבי יוסה בשם רבי הילא, שכן אדם מקדיש סוכתו לשמים. שהמצוות חובת גברא והשבועה חלה על הגברא ואינו יכול לאסור עצמו מקיום המצוות. אבל הנדר חל על החפצא לכן הנדר יכול לחול

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ב הלכה ג

מתני': יש נדר בתוך נדר, ואין שבועה בתוך שבועה. כיצד? אמר הריני נזיר אם אוכל, הריני נזיר אם אוכל, ואכל. חייב על כל אחת ואחת. שבועה שלא אוכל, שבועה שלא אוכל, שבועה שלא אוכל, ואכל. אינו חייב אלא אחת:

גמ': תנן, שבועה שלא אוכל, שבועה שלא אוכל, שבועה שלא אוכל, ואכל. אינו חייב אלא אחת, שאין שבועה חלה על שבועה. ר' יוסי בעי, שבועה שבועה שבועה שלא אוכל. ואכל מהו? האם כמה שבועות חלות כאחת אמר ר' יוסי בי ר' בון, נישמענינה מן הדא דתנן, שבועה שלא אוכל ככר זה, שבועה שלא אוכל, שבועה שלא אוכל, ואכל. אינו חייב אלא אחת. מפני שאמר בתחילה שלא אוכל ככר זה. הא אם לא אמר שלא אוכל ככר זה, חייב על כל אחת ואחת. אבימי אחוי דחיפה אמר, שמשית חכמים ולכן אני בקיא בנדרים, שמשית בשבועות. בעי חיפה מיבדקיניה, שאל ליה, היו לפניו ה' ככרים ואמר שבועה שלא אוכל ככר זו. וחזר ואמר שנים אילו. וחזר ואמר ג' אילו. וחזר ואמר ד' אילו. וחזר ואמר חמשה אילו. ואכל את הראשון מהו. א"ל חייב על כל אחת ואחת, שמתוך שחלה שבועה על השני חלה אף על הראשון באיסור כולל וכן בשאר השבועות. א"ל, אישתבשת, אינו חייב אלא אחת. שאן זה כאיסור כולל. שהרי בשאר שבועות לא אסר אלא לאכול ראשונה עימהן, וכיון שהזכיר עליו שבועה עשאו כנבילה. מיכן ואילך, כמיחל שבועות על האיסורין. ואין שבועות חלות על האיסורין. [דף ו עמוד ב] חזר ובדקיה. היו חמשה ככרים ואמר שבועה חמשה ככרים האילו. וחזר ואמר ד' אילו. וחזר ואמר ג' אילו. וחזר ואמר שנים אילו. וחזר ואמר אחד זה. ואכל את כולן מהו? א"ל אינו חייב אלא אחת. שכולם נאסרו בשבועה ראשונה, ואין שבועה חלה על שבועה. א"ל אישתבשת, חייב על כל אחת ואחת. דהא אילו מי שאמר שבועה שלא אוכל חמשה, ואכל ארבעה שמא אינו פטור? נמצא שבשבועה שניה הוסיף. אמר ר' יוסי, מסתברא כאחוי דחיפא באחריתה, שכשאמר שבועה שלא אוכל חמשה ככרות אלו, כוונתו לאסור על עצמו לאכול אפילו אחד מהם. ודחיפא בקדמיתא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ב הלכה ד

מתני': סתם נדרים להחמיר, ופירושן להקל. כיצד? אמר, הרי עלי כבשר מליח וכיין נסך. אם של שמים נדר, אסור. ואם של ע"ז, מותר. ואם סתם, אסור. הרי עלי כחרם. אם כחרם של שמים נדר, אסור. ואם של כהנים, מותר. ואם סתם, אסור. הרי עלי כמעשר. אם כמעשר בהמה נדר, אסור. ואם של דגן, מותר. ואם סתם, אסור. הרי עלי כתרומה. אם בתרומת הלשכה נדר, הרי זה אסור. ואם של גורן, מותר. אף שתרומת גורן נקבעת בפה, כיוון שקדם היה טבל ולא יצא מידי איסורו. ואם סתם, אסור, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, סתם תרומה ביהודה אסורה. ובגליל מותרת. שאין אנשי גליל מכירין תרומת הלישכה. סתם חרמים ביהודה מותרין. ובגליל אסורין. שאין אנשי הגליל מכירין חרמי כהנים

[דף ז עמוד א] גמ': **תנן**, הנודר מן המליח, אינו אסור אלא מן המליח של דג. מליח שאיני טועם, אסור בכל המלוחים. הוון בעי' מימר נודר מן המליח אינו אסור אלא במלוח לעולם שנמלח לזמן מרובה. הא לשעה, לא. אמר ר' יודן, מן מה דתנינן הרי עלי כבשר מלוח וכיין נסך. הדא אמרה, מליח לשעה מלוח הוא. אי זהו מלוח לשעה שהיה בקרבנות? כ"י דתני כיצד הוא עושה במליחת הקרבנות? נותן את האיברים על גבי המלח והופכן. אמר ר' אבא מרי, שנייא היא, שבקרבנות נתנו הרבה מלח שאם היה משהא הוא אותן ולא היה מקריבן מיד, הן נמלחין. ויידא אמרה דא שמליח לשעה נחשב מליח? דאמר ר' חייב בר אבא. הנוטל זיתים מן המעטן. טובל אחד אחד במלח ואוכל ופטור ממעשר, ואם צרף שתיים חייב, שמליחה קובעת למעשר. הדא אמרה, מלוח לשעה, מלוח הוא. וכאן ודאי לא שם כמות מלח שאם היה משהא היה נמלח שאם היה עושה כן לא היה ניתן לאכילה **תנן**, הרי עלי כתרומה. אם בתרומת הלשכה נדר, הרי זה אסור. ואם של גורן, מותר. הרי עלי כתרומת לחמי תודה[שנוטל חלה אחת מכל עשר חלות של כל מין, מאי? נשמעינה מן הדא. האומר הרי עלי כתרומה. אם בתרומת הלשכה נדר, אסור. הא כתרומת לחמי תודה, מותר. אימא סיפא ואם בתרומה של גורן מותר. אף שתרומת גורן נקבעת בפה, כיוון שקדם היה טבל ולא יצא מידי איסורו. הא בתרומת תודה אסור. הכא את אמר אסור והכא את אמר מותר? אלא מכאן לא ניתן ללמוד דין זה. נישמענה מן הדא דתנן, כחלת אהרן וכתרומתו מותר. הא בתרומת תודה אסור. תנן, וחכמים אומרים סתם תרומה ביהודה אסורה ובגליל מותרת. שאין אנשי גליל מכירין תרומת הלשכה. אבל אם היו מכירין אף ביהודה היה סתמן אסור, שמספק הולכים לחומרה. תנן, סתם חרמין ביהודה, מותרין. ובגליל, אסורין. שאין בני גליל מכירין חרמי כהנים. אבל אם היו מכירין, אף בגליל היה סתמן מותר. מכאן שמספק הולכים לקולה. הכא את אמר מותר. והכא את אמר אסור? אמר רבי אלעזר, תרין תניין אינון. אמר רבי ירמיה [דף ז עמוד ב] חד תניי הוא, רישא דווקא, סיפא לאו דווקא, אידי דתנא רישא, תנא סיפא. תנן, הרי עלי כחרם. אם כחרם של שמים נדר, אסור. ואם של כהנים, מותר שחרמי כהנים הם כחולין לכל דבר. ואם סתם, אסור וכ"ו. וחכמים אומרים, סתם חרמים ביהודה מותרין. ובגליל אסורין. שאין אנשי הגליל מכירין חרמי כהנים. מתניתין ת"ק שאמר סתם חרמין אסור כמאן דאמר סתם חרמין לבדק הבית. ברם כמאן דאמר סתם חרמין לכהנים, אפילו בגליל יהא מותר שחרמי כהנים הם כחולין לכל דבר. רבי יוסי אמר בשם רבי הילא. בגליל על ידי שרגילין בחרם עכן לשמים את אמר אסור. וביהודה על שאינן רגילין בחרם עכן לשמים את אומר מותר:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ב הלכה ה

מתני': נדר בחרם. ואמר לא נדרתי אלא בחרמו רשת דיגים של ים. נדר בקרבן. ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות מלכים. אמר הרי עצמי קרבן. ואמר לא נדרתי אלא בעצם שהינחתי לי להיות נודר בו. קונם אשתי נהנית לי. ואמר לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה שגירשתי. על כולן אין נשאלין עליהן. ואם נשאלו, עונשין ומחמירין עליהן דברי ר"מ. וחכמים אומרים, פותחין להן פתח ממקום אחר. ומלמדין אותן כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים:

גמ': חד בר נש נדר באילין מיליאי. אתא לגבי רבי מאיר ושלחיה גבי רבי יודה. אמר ליה ר"מ, אודעיה לר"י דאתית לגביי ושלחתיך לגביה. אתא לגבי רבי יודה ושלחיה לגביה ר' יוסי א"ל הודעיה דשלחך ר' מאיר לגביי ושלחתיך לגביה. אתא לגביה רבי יוסי א"ל, אין לית קדמאה ר"מ שהיה ראשון מישרי לך, לית חורן מישרי לך. דאית ליה אם נשאלו, עונשין אותן ומחמירין עליהן. חזר ואתא קומי רבי מאיר א"ל, הויתה ידע דהוא כן למה לא אמרת לי בדקמיתא? אמר ליה, חמיתך מיקל וחמרית עלך

הדרן עלך פרק אלו נדרים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ג הלכה א

מתני': ארבעה נדרים התירו חכמים. נידרי זירוזין, ונדרי הבאי, נידרי שגגות, ונדרי אונסין. נידרי זירוזין כיצד? היה מוכר חפץ אמר, קונם שאיני פוחת לך מן הסלע ארבע דינרים. והלה אומר קונם שאיני מוסיף לך על השקל שני דינרים. שניהם רוצין בשלשה דינרין. רבי אליעזר בן יעקב אומר, אף הרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו. יאמר, כל נדר שאני עתיד לידור הרי הוא בטל. ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר:

גמ': תנן, ארבעה נדרים התירו חכמים. וכל הנדרים לאו חכמים הן שהן מתירין? ומנין שיש בכח חכמים להתיר נדרים? דכתיב [במדבר ל ב] וידבר משה אל ראשי המטות [דף ח עמוד א] תלה הפרשה בראשי המטות שיהא מתירין נדרי העם. אמר רב יהודה בשם שמואל דכתיב [במדבר ל ג] ככל היוצא מפיו יעשה לא יחל דברו. הוא אינו מיחל דברו, הא אחר עושה דברו חולין. ואי זה זה? זה חכם שמתיר נדרו. חנינה בן אחי רבי יהושע אומר מדכתיב [תהילים קיט קו] נשבעתי ואקיימה. פעמים שאינו מקיים. רבי יהושע אומר דכתיב [שם צה יא] אשר נשבעתי באפי. באפי נשבעתי חוזר אני בי. וכיוון שכל הנדרים חכמים הם שהם מתירין אמאי תנינן ארבעה נדרים התירו חכמים? אמר רבי אלעזר בשם רבי חייה רובה. אילו אינן צריכין היתר חכם שמעצמם בטלו. רב ושמואל תריהון אמרין, אלו אין צריכין היתר חכם. התיב איסי. והרי לא מצינו היתר על ידי פתח לנדרים שלא בחרטה אלא מיכן. שיאמר אדעתא דהכי לא נדרי, ונמצא שלא היה מעולם נדר כמו ד' נדרים הללו שלא היה בלבו לשם נדר, ואך אפשר לאמר שאינם צריכים התרה? הרי מהם נלמד דרך ההתרה. א"ל שמואל חגר עליה מותנא תתעמק בדבר ותבין את ההבדל. פה יש פתח מגופו שברור שלא כיוון לנדר ממש, אבל בשאר נדרים שחכם מוצא להם פתח הפתח מצד אחר. שאותו אדם ודאי התכוון לנדר אלא שהחכם מוצא צד מסוים שבו אותו אדם לא התכוון לנדר, ונדר שבטל מקצתו בטל כולו. מתניתא פליגי על איסי שאמר שאף כאן צריך חכם דתנן, האומר לחבירו קונם שאני נהנה לך אם אין אתה בא ונוטל לבנך כור של חיטין וכו'. ר' מאיר אומר, אסור עד שיתן. וחכמים אומרים אף זה יכול להפר נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו, הריני כאילו התקבלתי. רואים שכשיש פתח פשוט אין צורך בחכם. פתר לה כל נדרים צריכין פתח ממקום אחר. ואלו פתחן בצידן, אבל לעולם צריך חכם. תנן, נידרי זירוזין כיצד? היה מוכר חפץ אמר, קונם שאיני פוחת לך מן הסלע ארבע דינרים. והלה אומר קונם שאיני מוסיף לך על השקל שני דינרים. שניהם רוצין בשלשה דינרין. א"ר זעירא. הדא דאת אמר בשאינן מעמידים דבריהם. אבל אם היו מעמידין דבריהם, שזה אומר התכוונתי דווקא בסלע וזה אומר התכוונתי דווקא בשקל, נדר גמור הוא, וצריכין היתר חכם. הרי זה מעמיד וזה אינו מעמיד מאחר שבטל אצל זה יבטל זה. שלא אמר זה אלא מפני זה. תלמידיו דרבי חייה בר לולייני אמרי, א"ר יודן. אילו היה אומר זה המוכר בסלע ארבע דינר והתכוון לפחות דינר ולתת בשלוש ושנים אומרים בשקל שני דינרים אלא שאחד מעמיד דבריו וזה הקונה הראשון אף שאמר בשקל אומר התכוונתי ליתן לו בשלוש והתפשרו על שלוש, וזה הקונה השני אומר בשקל מעמיד. מאחר שביטל דינר זה המוכר על זה הראשון ובטל הנדר אצלו, אם ירצה יבטל עוד דינר אחר אצל השני המעמיד, ויתנו לו בשנים. תנן, רבי אליעזר בן יעקב אומר, אף הרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו. אף זה מנדרי זרוזין שמוותרים. א"ר אמי מאן תני נידרי זירוזין? רבי טרפון שאמר לא נתנה נזירות אלא להפלאה, ואין הנדר חל בדבר המסופק כגון שתלה נדרו בתנאי. אף כאן, כיוון שהתנה שהנדר יחול רק אם לא יאכל, הנדר בטל. והסיבה שרבי אמי היה חייב להעמיד את המשנה כרבי טרפון, זה כיוון דו פתר לה במעמידין שלכך התכוונו. [דף ח עמוד ב] א"ר אבא, תיפטר לדברי הכל בשאין

מעמידין. אין תימר במעמידין, ניתני רבי אליעזר בן יעקב ורבי טרפון שניהן אמרו דבר אחד. אית תניי תני, הרוצה להדיר את חברו. אית תניי תני, אף הרוצה להדיר את חברו. מאן דאמר הרוצה, מסייע לרבי אמי שאין זה המשך של דיני זרוזין. מאן דאמר אף הרוצה, מסייע לר' אבא שאף זה מנדרי זרוזין. רבי פדת אמר בשם רבי יוחנן. מאן תנא נידרי זרוזין אף את הרישא? רבי טרפון. תנן, יאמר, כל נדר שאני עתיד לידור הרי הוא בטל. ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר: כיני מתניתא. כל נדר שאני עתיד לידור, הרי הוא בטל. ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר. ומה שצריך לזכור הנדר דווקא בשלא התנה. אבל אם התנה, אף על פי שאינו זכור הנדר בטל. ומה שמועיל תנאי זה דווקא בנדריים. אבל שבועות אינו מועיל, דתניי בנדריים ואין תניי בשבועות. כהדא דתני בשבועות הדיינין שלפני שמשביעים אותם אומרים להם, תדעו שאנו משביעים אתכם כתניין שבלבינו לא כתנויי שבלבכם. אמר רבי יודה. אפילו אם לא אמרו להם תדעו שאנו משביעים אתכם כתניין שבלבינו, כתניי שבלבינו הוא משביעו, שאין תנאי תופס בשבועות. ולמה הוא מתנה עמו? מפני ההדיוטות. שלא יאמרו יש תניין בשבועות. תני ר' חנניה קומי רבי מנא, מדכתיב [דברים כט יד] כי את אשר ישנו פה. מה את שמע מינה? א"ל מה דורות הבאים אחרינו, אין בליבן תניי. אף אנו אין בלבינו תניי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ג הלכה ב

מתני: נידרי הבאי. כיצד? אמר, אם לא ראיתי בדרך הזו כעולי מצרים. אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבד. נדרי שגגות כיצד? אמר אם אכלתי ואם שתיתי, ונזכר שאכל וששתה. שאיני אוכל ושאני שותה, ושכח ואכל ושתה. אמר קונם אשתי נהנית לי [דף ט עמוד א] שגנבה את כיסי ושהיכת את בני. ונודע שלא הכתו, ונודע שלא גנבה. ראה אותן אוכלין תאנים ואמר להן, הרי הן עליכם כקרבן. ונמצאו אביו או אחיו והיו עמהן אחרים. בית שמאי אומרים, הן מותרין ומה שעמהן אסורין. ובית הלל אומרים, אילו ואילו מותרין:

גמ': תנן, נידרי הבאי כיצד? אמר, אם לא ראיתי בדרך הזו כעולי מצרים. וכי אי אפשר שעבר בה כעולי מצרים? אלא כן אנן קיימין בראייה אחת. שודאי יכולים לעבור בדרך אחת יותר מיוצאי מצרים, דהא לוליינוס מלכא כד נחת לתמן. נחות עימיה מאה ועשרים ריבו. אלא אכן אנן קיימין בראייה אחת. **תנן, אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבד.** והא חויה דשבור מלכא בלע גמלין בלע קרונין? כד בעי מיקטלוניה, מלון פחליץ שק שמניחים בו המשא של גמלין תבן, ויהבון בון גומרין, ובלעון ומית. ואמר רבי יודה בר פזי אנא חמית משך דחיי עביד על תמניא מסטול שעשו אותו כיסוי לשמונה ספסלים. א"ר שמואל בר יעקב, אנא חמית משך דחיי סליק קרובין למלכותא שעשו אותו כיסוי למרכבה של המלך. שמואל אמר במרובע כקורת בית הבד שאין נחש מרובע. אם במרובע, ניתני אפילו קטן שהרי אין בעולם נחש מרובע אפילו קטן? א"ר מתניה לית אורחין דהדין תנייה מתפיס אלא מילה רובא. תדע לך שהוא כן דתנין גמל פורח באויר, ולא תני עכבר פורח באויר. תני רשב"ג אומר אין דבר מרובע מששת ימי בראשית. התיב רבי ברכיה, והתנין גופה של בהרת כגריס האיטלקי מרובע? אמר ר' ביסנא, כל גרמא אמרה דלית הוא מרובע. שאם גריס האיטלקי היה מרובע, די היה לאמר כגריס האיטלקי. ולמה תנין מרובע? דירבענה הוא. והא כנעה? מלי קיטריין. והא ארכובה דיעלא? עגיל הוא מלמטה. אית דבעי מימר, לא אמר רבן גמליאל אלא בבריות. ותני כן. מרובע באוכלין אין מרובע בבריות. כתיב [דברים יז] ולא תענה בריעך עד שוא וכתוב [שמות כ יג] לא תענה בריעך עד שקר. שוא ושקר, שניהם נאמרו בדיבור אחד, מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע. [שם ח] זכור את יום השבת לקדשו [דברים יב] ושמור את יום השבת לקדשו שניהם בדבור אחד נאמרו, מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע. [שמות לא יד] מחלליה מות יומת משמע אפילו במקדש [במדבר כח ט] וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים, נאמרו בדיבור אחד, מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע. [ויקרא יח טז] ערות אשת אחיך לא תגלה. [דברים כה ה] יבמה יבא עליה שניהן נאמרו בדיבור אחד. [במדבר לו ז] ולא תסוב נחלת בני ישראל ממטה למטה אחר. [דף ט עמוד ב] [במדבר לו ח] וכל בת יורשת נחלה שניהן נאמרו בדיבור אחד. [דברים כב יב] גדילים תעשה לך. [שם יא] לא תלבש שעטנז, שניהן בדיבור אחד נאמרו. וכן הוא אומר [תהילים סב יב] אחת דיבר

אלהים בדיבור שתיים זו שמענו. וכתוב [ירמיה' כג כט] הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע שדיבור אחד מתפצל לכמה. אי זהו שוא ואי זהו שקר? שבועת שוא, בשנשבע לשנות את הידוע לאדם, כגון על איש שהוא אישה. שבועת שקר, בשנשבע ומחליף את דיבורו, כגון שנשבע שיאכל ולא אכל. אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן. ידוע לשנים, זהו שבועת שקר. לשלושה אנשים, זהו שבועת שוא שנשבע לשנות את הידוע שדבר שידועים בו שלושה בני אדם נחשב דבר ידוע. אמר רבי הילא בשם ר"א. אפילו ידוע לשנים ואחד בסוף העולם מכירו, שבועת שוא היא. מה נפק מן ביניהון? שינה בו בפני שנים כגון שאמר על אבן שהוא ברזל והשליכו לים, והתרו בו משום שבועת שוא. על דעתיה דרבי יוחנן אינו לוקה שזו שבועת שקר. על דעתיה דר' אלעזר לוקה, שמסתמא יש עוד אדם בסוף העולם שידע שזה אבן. התרו בו משום שבועת שקר. על דעתיה דרבי יוחנן לוקה. על דעתיה דר' אלעזר אינו לוקה שזו שבועת שוא. אמר ר' אבא בשם רב יהודה, אפילו ביעה ומרגליתא. והן אפילו? הרי זה כמו כל שינוי אחר. אלא כגון ביעה ומרגליתא. תני כשם שנדרי הבאי מותרין, כך שבועות הבאי מותרות. והתני שבועות הבאי אסורות? אמר ר' ירמיה בשם ר' פדת, כאן במעמידין שאומר שאכן התכוון בדיוק למה שאמר וכאן בשאינן מעמידין. אמר ר' אבא, אפילו תימא כאן וכאן במעמידין או כאן וכאן בשאינן מעמידין. כאן במיחל שבועה על נכסיו. דאמר שבועת נכסי עלי אם לא ראיתי כך, נכסיו מותרים. הא ללקות לוקה. כשם שנדרי זירוזין מותרין. כך שבועות זירוזין מותרות. עוד הוא במיחל שבועה על נכסיו. דאמר שבועה נכסי עלי נכסיו אינם אסורין. הא ללקות לוקה משום שבועת שוא. חזקיה אמר, ההן דמישתבע על תרין דאינון תרין, לוקה משום שבועת שוא. אמר ר' חגי' בשם ר"ש בן לקיש, ההין דחמא מיטרא נחית ואמר קירי כינוי שם השם והוא לשון שבוע פלי בריכסן נשבע שיורד גשם, לוקה משום שבועת שוא. ר' חוניה ור' יעקב בר אבון אמרי בשם ר' שמואל בר נחמן. עשרים וארבע בוליות מחזות היו ביהודה. וכולן חרבו משום שבועת שוא שהיא של אמת. דכתיב [שם ב ל] לשוא הכיתי את בניכם. תמן תנין, שבועה שלא אוכל ככר זו שבועה שלא אוכלנה ואכלה, אינו חייב אלא אחת שאין שבועה חלה על שבועה. ותני עלה, דבר זה בנדריים אסור שחייב על כל אחת ואחת שהנדר חל על הנדר ושבועות מותר שאין שבועה חלה על שבועה. לא על הדא אתאמרת דהא בשבועה איסורא מיהא איכא. ועוד כשנשאל על הראשונה חילא שנייה ואיך תני ובשבועות מותר אלא על הדא. דתנן, אחד דברים של עצמו ואחד דברים של אחרים. וא' דבר שיש בו ממש ואחד דבר שאין בו ממש, שבועה חלה עליהם. כיצד? אמר שבועה שאתן לאיש פלוני מנה ושלא אתן. ואמר ר' אבא בשם שמואל שבועה שנתן פלוני לפלוני מנה ונמצא שלא נתן [דף י עמוד א] מאחר שאין בידו לבא לישבע שיתן פלוני לפלוני מנה שהרי אינו ברשותו אין בידו לשעבר ופטור. עלה תני, דבר זה בנדריים אסור שלא אומרים כיוון שאינו להבא אינו לשעבר ושבועות מותר דכל שאינו להבא אינו בלשעבר. אשכח תני על תרתיהון זה חומר בנדרין מבשבועות. וחומר בשבועות מנדריים ששגגת שבועות אסורה ושגגת נדרין מותרת. תנן, ראה אותן אוכלין תאנים ואמר להן, הרי הן עליכם כקרבן. ונמצאו אביו או אחיו והיו עמהן אחרים. בית שמאי אומרים, הן מותרין ומה שעמהן אסורין. ובית הלל אומרים, אילו ואילו מותרין. ר"ש בר לקיש בעא קומי ר' יוחנן, הרי הטעם של ב"ה זה משום שהנדר שהותר מכללו, הותר כולו. אם כך מה בא ר' עקיבא להוסיף על דברי בית הלל? כ"י דתנין תמן, פותחין בימים טובים ובשבתות. בראשונה היו אומרים, אותן הימים מותרין, ושאר כל הימים אסורין עד שבא רבי עקיבא ולימד, שהנדר שהותר מכללו, הותר כולו. א"ל, מה שאמרו ב"ה כאן שנדר שבטל מקצתו בטל כולו, בשאינו צריך חקירת חכם. מה שאמר ר"ע תמן בנדר שהוא צריך חקירת חכם. רבי יוסי אמר בשם ר' הילא, טעמון דב"ה לא משום נדר שהותר מקצתו הותר כולו, אלא משם דהוה נדר טעות. דאמר אילו הייתי יודע שאבא ואחי שם, לא הייתי נודר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ג הלכה ג

מתני': נידרי אונסין כיצד? הדירו חבירו שיאכל אצלו. חלה הוא או שחלה בנו או שערכו נהר, הרי אילו נדרי אונסין:

גמ': מפני שחלה, הא אם לא חלה, לא. ואמאי לימא כלום לא עשית אלא לכבודי, זהו כבודי? אמר ר' ירמיה דר"מ היא. דר"מ אמר אסור עד שיתן. דתנן, האומר לחבירו קונם שאני נהנה לך אם אין אתה בא ונוטל לבנך כור של חיטין וכו' ר' מאיר אומר, אסור עד שיתן. וחכמים אומרים אף זה יכול

להפך נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו, הריני כאילו התקבלתי. אמר ר' יוסה ולמה לית אנן פתרינ לה דברי הכל, כ"י דאמר רבי זעירא במה אנן קיימין? אם בזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודי, דברי הכל אסור. [דף י עמוד ב] אם בזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודך אמרתי, דברי הכל מותר, אלא בסתם חלוקין. והכא נאמר שמדובר במעמידן דבריהן שכל חד אמר לכבודי ואן זה נדרי זרוזין, ודברי הכל אם לא נאנס אסור. למה אם נאנס פטור? אמר ר' הילא כן אורחא דבר נשא מימור לחבריה, כורוסתי ב"ה לבא לשבת אצלך בנחת כשבני חולה? וודאי אדעתה דהכי לא נדרתה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ג הלכה ד

מתני': נודרין להרגים, ולחרמים שודדים, ולמוכסין שהיא תרומה, אף על פי שאינה תרומה. שהן של בית המלך, אף על פי שאינן שלהן. ב"ש אומרים, בכל נודרין חוץ מבשבועה. וב"ה אומרים, אף בשבועה. ב"ש אומרים, לא יפתח לו בנדר. וב"ה אומר, אף יפתח לו. בית שמאי אומר, במה שהוא מדירו. וב"ה אומר, אף במה שאינו מדירו. כיצד? אמרו לו אמור קונם אשתי נהנית לי. ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי. בית שמאי אומרים, אשתו מותרת ובניו אסורין. וב"ה אומרים, אילו ואילו מותרין:

גמ': להרגים בהרגה. לחרמים בשעת החרם. תני ר' יודה בן פזי בשם רבי יוחנן אם היה דבר של סכנה מותר. תנן, ולמוכסין שהיא תרומה, אף על פי שאינה תרומה. ר' אחא ור' חנינא אמרו בשם רבי יוחנן. אם היה המוכס דבר של יישוב שנתמנה על ידי המלך, אסור, דדינא דמלכותה דינא. תנן, שהן של בית המלך, אף על פי שאינן שלהן. תני תולים בגוים ובמלכות אבל לא בישראל אלים, שבעלי זרוע מצויין ליפול, דלא יפול הישראל האלים ויגלגל עלוהי קדמיתא. תנן ב"ש אומרים, לא יפתח לו בנדר. עבר ופתח על דב"ש מהו? נישמענה מן הדא ב"ש אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין. הדא אמרה עבר ופתח על דבית שמאי אסור. [דף יא עמוד א] הוון בעיי מימר מה שהתירו משום אונס, זה דווקא בנדריים, הא בשבועות לא שהם חמורים שנאמר בהם לא ינקה. אשכח תני ר' ישמעאל אומר [ויקרא יט יב] לא תשבעו בשמי לשקר. אבל נשבע אתה להרגין ולחרמין ולמוכסין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ג הלכה ה

מתני': הרי נטיעות האילו קרבן אם אינן נקצצות. וטלית זו קרבן אם אינה נשרפת. יש להן פדיון. הרי נטיעות האילו קרבן עד שיקצצו. וטלית זו קרבן עד שתישרף, אין להן פדיון.

גמ': ראה קציעות חוטבי עצים המלך ממשמשין ובאין. ראה דליקה ממשמשת ובאה ואמר, הרי נטיעות האילו קרבן אם אינן נקצצות. טלית זו קרבן אם אינה נשרפת או נקרעת. למפריען קדשו או מיכן ולבא? מה נפיק מביניהון? נהנה מהן. אין תימר למפריען קדשו, מעל. אין תימר מיכן ולהבא, לא מעל. תנן הרי נטיעות האילו קרבן עד שיקצצו. וטלית זו קרבן עד שתישרף. חזקיה אמר פדיון חזרו לקדושתן עד שיקצצו. ר' יוחנן אמר פדיון פדיון. מתני' פליגא על ר"י דתני, אין לה פדיון. פתר לה לכשיקצצו אין להם צורך בפדיון שפוקעת מהם הקדושה. א"ר יוסי. מ"ד חזקיה שאם פדאם חזרו לקדושתם, בשפדיון הוא. אבל אם פדיון אחר, פקעה מהן קדושתן. שנעשו של אחר, ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. מחלפיה שיטתיה דרבי יוסי? הכא הוא אומר פדיון אחר, פקעה מהן קדושתן. ותמן הוא אמר [קידושין לז א] האומר לאשה קדם שתנשא הא לך פרוטה זו שתתקדשי לי בה לכשיגרשך מהו? רואים שלרבי יוסי יש ספק האם פקעו הקידושין אף כנשאת לאחר. [דף יא עמוד ב] באמת פשיטא ליה שאם קידשה אחר פקעו הקידושין, לא צורכא דא אלא באדם אחד שקידש אשה ונתן לה שתי פרוטות, אחת שתתקדש לו בה מכבר, ואחת שתתקדש לו בה לכשיגרשנה מהו: האם צריך דעתה לקידושין שיבואו אחר שתתגרש, וזה כמו פודה אחר ואינה מקודשת. או כיוון שנתרצתה עכשיו, אולי הרי זה כפדה הוא ומתקדשת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ג הלכה ו

מתני': הנודר מירודי הים, מותר ביושבי היבשה. ומיושבי היבשה, אסור בירודי הים, שירודי הים בכלל יושבי היבשה. לא כאלו ההולכים מעכו ליפו אלא מי שדרכו לפרש:

גמ': הכי קאמר. הנודר מירודי הים, מותר ביושבי היבשה. הא בירודי הים אסור, לא כאלו ההולכים מעכו ליפו, שלא תאמר אילו ההולכים מעכו ליפו נקראים אף הם יורדי הים. אלא במי שדרכו לפרש. תנן, מיושבי היבשה אסור בירודי הים. ולא סוף דבר כגון אילו ההולכין מעכו ליפו, אלא אפילו במי שדרכו לפרש אסור. ולא מיושבי היבשה נדר?. הדא אמרה שירודי הים בכלל יושבי היבשה. נדר מירודי הים לאחר שלשים יום ונעשו בני יבשה, האם הולכים אחר זמן הנדר וכבר נאסר בהם? או שהולכים אחר חלוט הנדר ואחר שלושים כשחל הנדר כבר היו בני יבשה ומותר בהם?. תפלוגתא דרבי ישמעאל ור"ע. דתנן, אישה שאמרה הריני נזירה לאחר שאנשא, וניסת. דרבי ישמעאל אמר, אחר שעת הנדר וכשנדרה לא הייתה אשת איש ואן הבעל מפר בקדמין ור"ע אומר אחר האיסור חלוט הנדר. וכיוון שאז כבר הייתה נשואה הבעל יכול להפר. תנן, לא כאלו ההולכים מעכו ליפו אלא מי שדרכו לפרש: ובאילין טלייתא שמפליגים לטיול צריכה. שאף שמפליגים רחוק, אולי כיוון שאין זה דרכם הרגילה אולי אינם בכלל יורדי הים.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ג הלכה ז

מתני': הנודר מרואי החמה, אסור אף בסומין. שלא נתכוון זה אלא למי שהחמה רואה אותו. הנודר משחורי הראש, אסור בקרחים ובבעלי שיבות, ומותר בנשים ובקטנים. שאינן נקראין שחורי ראש אלא אנשים. הנודר מן הילודים שכבר נולדו, מותר בנולדים שיוולדו. מן הנולדים אסור בילודים שכבר נולדו. רבי מאיר אומר אף הנודר מן הנולדים מותר בילודים, כי היכי דהנודר מן הילודים מותר בנולדים. וחכמים אומרים לא נתכוון זה [דף יב עמוד א] אלא במי שדרכו להיוולד:

גמ': מאי טעמא דרבנן? שאמרו שנולדים פירושן מי שדרכו להיוולד דכתיב [בראשית מח ה] ועתה שני בניך הנולדים לך, והרי כבר נולדו וקרא אותם נולדים. מאי טעמא דרבי מאיר? דכתיב [מלכים א יג ב] הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו ועדיין לא נולד

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ג הלכה ח

מתני': הנודר משובתי שבת, אסור בישראל ואסור בכותים. מאוכלי השום, אסור בישראל ואסור בכותים. ומעולי ירושלים, אסור בישראל ומותר בכותים. קונם שאיני נהנה לבני נח, מותר בישראל ואסור באומות. שאיני נהנה לזרע אברהם, אסור בישראל ומותר באומות. שאיני נהנה מישראל. לוקח ביתר ומוכר בפחות. שישראל נהנין לי. לוקח בפחות ומוכר ביתר אם שומעין לו. שאיני נהנה להם והם לי. יהנה לאומות:

גמ': תנן, שאיני נהנה לזרע אברהם, אסור בישראל ומותר באומות. ואין ישמעאל בכלל זרעו של אברהם?. דכתיב [בראשית כא יב] כי ביצחק יקרא לך זרע. ואין עשו בכלל זרע יצחק?. א"ר יודן בר שלום, דכתיב [בראשית כא יא] כי ביצחק יקרא לך זרע. ביצחק, במקצת יצחק. ר' הונא אמר ביצחק, ב"ת תרי, בן שהוא עתיד לנחול שני עולמות, העולם הזה והעולם הבא. אמר ר' גרשום בשם ר' אחא, באברהם כתיב [בראשית טו ה] ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם

תוכל לספור אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך. וכתוב [במדבר כד יז] דרך כוכב מיעקב. ממי דרך כוכב ועתיד לעמוד? מיעקב. אמר רבי אחא בשם ר' חונא, עתיד עשו הרשע לעטוף טליתו ולישב עם הצדיקים בגן עדן לעתיד לבוא, והקב"ה גוררו ומוציאו משם. מה טעמא? כדכתיב [עבדיה א ד] אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך, משם אורידך נאם יי'. ואין כוכבים אלא צדיקים, כמה דאת אמר [דניאל יב ג] ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ג הלכה ט

[דף יב עמוד ב] **מתני'**: קונם שאיני נהנה לערלים, מותר בערילי ישראל ואסור במולי אומות העולם. שאיני נהנה למולים, אסור בערילי ישראל ומותר במולי אומות העולם. שאין הערלה קרויה אלא לשם הגוים שנאמר [ירמי' ט כה] כי כל הגוים ערילים וכל בית ישראל ערלי לב. ואומר [שמואל א יז לו] והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם. ואומר [שמואל ב א כ] פן תשמחנה בנות הפלשתים פן תעלוזנה בנות הערילים. רבי אלעזר בן עזריה אומר, מאוסה היא הערלה שנתגנו בה הגוים שנאמר [ירמי' ט כה] כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב. רבי ישמעאל אומר, גדולה מילה ששלוש עשרה בריתות נכרתו עליה. רבי יוסי הגלילי אומר, גדולה מילה שהיא דוחה שבת החמורה. ר' יהושע בן קרחה אומר, גדולה מילה שלא נתלה למשה הצדיק עליה מלא שעה. רבי נחמיה אומר, גדולה מילה שהיא דוחה את הנגעים. רבי אומר, גדולה מילה שכל המצוות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל שנאמר [בראשית יז א] התהלך לפני והיה תמים. דבר אחר, גדולה מילה שאילולא היא, לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו שנאמר [ירמי' לג כה] כה אמר יי' אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמתי. דבר אחר, גדולה המילה שהיא שקולה כנגד כל המצוות שבתורה שנאמר [שמות כד ח] הנה דם הברית אשר כרת יי' עמכם על כל הדברים האלה:

גמ': תנן, גדולה מילה ששלוש עשרה בריתות נכרתו עליה. אמר רבי יוחנן בר מרייה, מהא דכתיב [בראשית טו יח] ביום ההוא כרת יי' ברית את אברם לאמר וגו' עד ואת בריתי אקים את יצחק וגו' שלש עשרה בריתות נאמרו בפרשה: תנן, רבי יוסי הגלילי אומר, גדולה מילה שהיא דוחה שבת החמורה. דכתיב [ויקרא יב ג] ביום השמיני ימול אפילו בשבת. ומה אני מקיים מחלליה מות יומת? בשאר מלאכות חוץ ממילה [שמות לא יד] ודילמא מחלליה מות יומת אף במילה. ומה אני מקיים בשמיני ימול? חוץ מן השבת. ת"ל וביום, אפילו בשבת. בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה. בתורה דכתיב [שם טז כח] עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורתי. וכתוב [שם כט] ראו כי יי' נתן לכם את השבת. בנביאים דכתיב [יחזקאל כ יג] וימרו בי הבנים בחוקותי לא הלכו וגו'. וכתוב [יחזקאל כ יג] ואת שבתותי חיללו מאד. בכתובים דכתיב [נחמיה ט יג ד] ועל הר סיני ירדת וכתוב ואת שבת קדשך הודעת להם וגו'. אמר ר' אלעזר בי ר' אבינה. **כתיב, ואת שבת קדשך הודעת להם ומצוות חוקים** ותורה צוית להם. מצוות כתיבה **מליא בשתי ויום, להודיעך שהיא שקולה כנגד** כל מצוותיה של תורה, והמילה דוחה אותה. **שבת ומילה** משל לשני מטרניות שהיו באות זו על גב זו, ואין את יודע אי זו גדולה מחבירתה. זו שהיא יורדת מפני חבירתה, את יודע שחבירתה גדולה ממנו. וכיוון שהשבת נדחת מפני המילה, מכאן שהמילה גדולה מהשבת. ע"ז קשה מכולם דכתיב [במדבר טו כב] וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה. א"ר יודה בר פזי, חילול השם קשה מכולן. הדא הוא דכתיב [יחזקאל כ לט] ואתם בית ישראל כה אמר יי' אלהי ישראל איש גילוליו לכו עבדו ואת שם קדשי לא תחללו וגו'. תנן, ר' יהושע בן קרחה אומר, גדולה מילה שלא נתלה למשה הצדיק עליה מלא שעה. וע"י שנתעצל משה במילה ביקש המלאך להורגו הה"ד [שמות ד כד] ויפגשוהו יי' ויבקש המיתו. א"ר יוסי, חס ושלום

לא נתעצל משה במילה. אלא שהיה דן בעצמו ואומר, אם לימול ולצאת, סכנה היא. ואם לשהות, הקדוש ברוך הוא אמר לו [שם יט] לך שוב מצרים. אלא ע"י שנתעסק בלינה קודם המילה [דף יג עמוד א] ה"ד [שמות ד כד] ויהי בדרך במלון. ואמר רשב"ג, חס ושלום לא ביקש המלאך להרוג למשה, אלא לתינוק. בוא וראה מי קרוי חתן? משה או התינוק? אית תניי תני משה קרוי חתן שהוא בעלה. אית תניי תני התינוק קרוי חתן שניכנס למצווה. מאן דאמר משה קרוי חתן. כך אמרה ציפורה, חתן שלי, דמים מתבקש מידך. ומאן דאמר התינוק קרוי חתן. כך אמרה ציפורה בני החתן, בדמים של מילה את עומד לי. כתיב [שם כה] ותקח צפורה צר ותכרות את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי. ר' יודה ורבי נחמיה ורבנין. חד אמר, לרגליו של משה. וחרנה אמר לרגליו של מלאך. וחרנה אמר, לרגליו של תינוק. מן דאמר לרגליו של משה, שאמרה לו הילך גזי פרע חובר. מן דאמר לרגליו של מלאך, הילך עבד שליחתך. מן דאמר לרגליו של תינוק, נגעה בגוף התינוק מרוב בהלה חתכה גם ברגלו. כתיב [שם כו] וירף ממנו, אז אמרה חתן דמים למולות. מיכן לשתי מילות, אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצין. תנן, רבי נחמיה אומר, גדולה מילה שהיא דוחה את הנגעים. כתיב [ויקרא יב ג] ימול בשר ערלתו. אף על פי שיש שם בהרת. ומה אני מקיים [דברים כד ח] השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות וגו'. בשאר מקומות חוץ ממילה. או אינו אלא אפילו מילה? ומה אני מקיים ימול בשר ערלתו, בזמן שאין שם בהרת. ת"ל בשר, אף על פי שיש שם בהרת. על דעתיה דר' יונה דאמר, מצות עשה דוחה את מצות לא תעשה אף על פי שאינה כתובה בצידה ניחא. על דעתיה דר' יוסה דאמר, אין מצות עשה דוחה למצות לא תעשה אלא אם כן היתה כתובה בצידה, אמאי דוחה? מכיון דכתיב בשר ערלתו שממנו למדנו לרבות כשיש בהרת, כמי שהיא כתובה בצידה

הדרן עלך פרק ארבעה נדרים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ה הלכה א

מתני': השותפין שנדרו הנייה זה מזה, אסורין ליכנס לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו. שניהן אסורין מלהעמיד ריחים ותנור ומלגדל תרנגולין. היה אחד מהן מודר מחבירו הנייה, לא יכנס לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר, יכול הוא לומר לו, בתוך שלי אני נכנס ואיני נכנס בתוך שלך. כופין את הנודר שימכור חלקו:

גמ': רבנין אמרי, כל טפח וטפח של שותפין הוא. ר' אליעזר בן יעקב אומר, זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו. אם היתה חצר חלוקה פסיפס אף שחלקו אחר שנדרו, אף רבנין מודיי שזה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו. עמד אחד מהן ומכר את חלקו. אף רבי אליעזר בן יעקב מודה שאסור להיכנס. תנן, שניהן אסורין מלהעמיד ריחים ותנור ומלגדל תרנגולין כיוון שהדרך למחות על כך ואם לא מיחה הרי מהנאו. התנו ביניהן קדם הנדר על מנת לוותר אף בדבר שדרך להקפיד, בחזקת שותפין הן. ובזה הדין כן לפי רבנן פשיטא שאסורים להיכנס. שהרי לרבנן אף בדבר שאינו יכול למחות אסור. לא צורכא דא אלא התנו ביניהן קדם הנדר על מנת לוותר, מה אמר בה ר' אליעזר בן יעקב? האם יכול לומר בתוך שלי אני משתמש? או כיוון שמצד הדין יכול למחות ולא מוחה אסור. שנראה כמוותר אחר שנדר. [דף יז עמוד ב] וכן יש מקום להסתפק על הא דתנינן תמן, האומר קונם שאני נהנה לישראל, לוקח ביתר ומוכר בפחות. במקח אמצעי ששניהם שווים וקצת דומה לחצר שותפים מה אמר בה רבי אליעזר בן יעקב? וכן יש מקום להסתפק על הא דתנינן תמן לא ישאלנו ולא ישאל ממנו, שזה כמו ויתרו קדם הנדר שהרי אין רגילות להקפיד על זה מה אמר בה רבי אליעזר בן יעקב? וכן יש מקום להסתפק על הא דתנינן תמן לא ימכור ולא יקח ממנו שזה כמו ויתרו קדם הנדר שהרי אין רגילות להקפיד על זה מה דעת רבבי. וכן יש מקום להסתפק על הא דאמר רבי שמעון בן יקים המודר הנאה מחבירו לפני שביעית אינו יורד לתוך שדהו גזרה שלא ישא, מי פליג רבבי? שהרי אין רגילות להקפיד בזה? בכל אילו יש מקום להסתפק האם לרבי יוסי ויתור מותר, או שרק בחצר השותפים הוא מתיר משום שאין חבירו יכול לאסור את שלו. תנן, שניהן אסורים מלהעמיד ריחים ותנור ומלגדל תרנגולים. נצרכה לר' אליעזר בן יעקב, דהא לרבנן אף בדבר שאין מקפיד אסור כל שכן באילו, מתניתא בשותפין

שנדרו הנייה זה מזה. **משמע שלא נאסרו בדברים אלו**, אלא מפני שנדרו הנייה זה מזה. הא אם לא נדרו הנייה זה מזה, סתמן כמוותרין אילו לאילו. תמן תנינן [בבא בתרא ג ז] אילו דברים שיש להן חזקה ואילו שאין להן חזקה היה מעמיד בהמה בחצר ומעמיד תנור וכירי' וריחים ומגדל תרנגולין ונותן זבלו בחצר אינה חזקה. אמר רבי ירמיה נהגו השותפין להיות כמוותרין זה את זה בדברים הללו לפיכך אין בהם חזקה. אמר ר' אלעזר המגדל תרנגולין בחצר שאינה שלו אלא של שותפים, הרי זו חזקה. אמר רבי יוסי ויאות, מה נפשך יכול להמשיך לגדל? אם יש לו רשות לגדל שאי אפשר למחות על זה, הרי גידל. וגם הלאה אי אפשר למחות על זה. אם אין לו רשות לגדל שהשני יכול למחות, הרי החזיק והשני שתק. אמר רבי יוחנן בשם רבי בניה. בכל השותפין מעכבין זה על זה בחצר, חוץ מן הכביסה, מפני כבוד בנות ישראל, שלא יצטרכו לכבס בחוץ. אמר ר' מתניה. הדא דאת אמר, מקום שהנשים מכבסות. אבל מקום שהאנשים מכבסין, לא בדא. ודא דאת אמר חוץ מן הכביסה בחצר דווקא בנשים, אבל בגברים יכול למחות בכל החצר. ברם בד' אמות דחבריה, לא מצי מימחי בידיה. אם היה המקום משופע, אפילו בארבע אמות דחבריה מימחי הוא בידיה. דו אמר ליה, את שפך והוא אתי לגבי. תני מקום התנור מקום הכיריים אין להן חזקה. אבל בנה קיר על גביהן, אפילו כל שהוא יש להן חזקה. א"ר זעירה, ובלבד קירוי שמועיל לתנור. אמר רבי יוחנן בשם ר' ינאי. השותפין קונין זה מזה בחצר בקניין אגב חצר, או בקניין משיכה שצריך להכניסו לחצרו, וחייבין זה בניזקי זה. דהוי כחצר הניזק ששן ורגל חייבים בו ולא אומרים כיוון שהכניסו ברשות פטורים. א"ר בון בר כהנא, באומר צבור ואקנה. אבל אם היו צבורין, לא קנה עד שיטלטל. תני. כופין את הנודר שימכור חלקו. קס"ד שזה המשך דברי רבי אליעזר בן יעקב. הרי אמרנו שיכול לומר בתוך שלי אני נכנס ואיני נכנס בתוך שלך [דף יח עמוד א] ואת אמר כופין? לא על הדא איתאמרת, אלא על הדא דרבנן. דתנן, היה אחד מהן מודר מחבירו הנייה, לא יכנס לחצר, על זה נאמר שכופין את הנודר למכור חלקו. באומר הנייתי עליך, אבל באומר הנייתך עלי לא בדא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ה הלכה ב

מתני': היה אחד מן השוק מודר מאחד מהן הנייה, לא יכנס לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר, יכול הוא לומר לו, בתוך של חבירך אני נכנס, איני נכנס לתוך שלך:

גמ': ולא תנינן כופין את הנודר למכור חלקו, שרק כאשר נדרו זה מזה כופין. תני רבי חייה, אם היה נדרן כופין. דו אמר ליה איתית קדמוהי עבדת ליה כן. תינינא ועבדת ליה כן. מיכן ואילך, או שרי נדרך או זבין חולקך

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ה הלכה ג

מתני': המודר הנייה מחבירו ויש לו שם מרחץ ובית הבד מושכרים. אם יש לו בהן תפיסת יד אסור. אין לו בהן תפיסת יד מותר. האומר לחבירו קונם לביתך שאיני נכנס. שדך שאיני לוקח. מת או שמכרן לאחר, מותר. לבית זה שאיני נכנס. שדה זו שאיני לוקח. מת או שמכרן לאחר אסור:

גמ': כמה היא תפיסת יד? למחצית ולשליש ולרביע. ביתך זה משם מה אתה תופשו? משום ביתך ואם מכרו מותר? או משום זה ואפילו מכרו אסור? אמר לבית זה שאיני נכנס. ונפל ובנאו. האם נחשב כאותו הבית ואסור? או לית הוא אותו הבית ומותר? נישמענה מן הדא דתנן, האומר ליורשיו תנו בית חתנות לבני, או בית ארמלות לבתי ונפל, יורשין חייבין לבנותו. בית זה ונפל, אין היורשים חייבים לבנותו. תמן תנינן, האומר לבנו קונם שאת נהנה לי. אם מת יירשנו. בחיי ובמותי מת לא יירשנו. אמר רבי ירמיה. חמי היך תנינן הכא? והתני בחיי אם מת יירשנו. במותי אם מת יירשנו. בחיי ובמותי אם מת לא יירשנו? מה בין להוא דאמר חדא חדא להוא דאמר תריי תריי? רב ירמיה ורבי יוסי בן חנינה תריהון אמרין. האומר קונם הניית נכסי אלו עלי, אסור בהן בחיי ובמותו. ואף כאן מכיון

שאמר בחיי ובמותי, כאלו אמר אילו ואסרן עליו בין מחיים בין לאחר מיתה. אמר ר' יוסי למה היה צריך להביא ראיה מנזיקין. וכי תנין בנזיקין מה דלא תנין בנדריים? יכול היה להביא ראיה ממה שלמדנו בנדריים, דתנן קונם לביתך שאיני נכנס. שדך שאיני לוקח. מת או שמכרו לאחר מותר. לבית זה שאיני נכנס, שדה זו שאיני לוקח. מת או שמכרו לאחר אסור. [דף יח עמוד ב] מפני שאמר זה כמו נכסי אלו, אסרו עליו בין בחיים בין לאחר מיתה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ה הלכה ד

מתני': הרי אני עליך חרם, המודר אסור. הרי את עלי חרם, הנודר אסור. הרי אני עליך ואת עלי, שניהם אסורין. ושניהן מותרין בדבר של עולי בבל, ואסורים בדבר של אותה העיר שהם כשותפים:

גמ': קונם שאיני נהנה לך, ולנשאל לי עליך להתירו גם לחכם שיתיר לי נדר זה שמדתי עליך יהיו נכסי קונם. נשאל על הראשון ואינו נשאל על השני דסבר שאין נשאלים על הנדר עד שיחול. אית תניי תני נשאל בין על הראשון בין על השני דסבר נשאלים על הנדר אף קדם שיחול. שמואל בריה דר' יוסף בי רבי בון אמר הא דאמרינן שצריך להישאל על הראשון ורק אחר כך על השני זה רק כמאן דאמר שהולכים אחר חלוט האיסור. וכיוון שהנדר השני אינו חל אלא אחר שנשאל על הראשון, רק אז יכול להישאל עליו והרי הם כשני נדרים. ברם כמ"ד לאחר הנדר. הרי את שני הנדרים נדר ביחד והרי הם כנדר אחד, ונדר שבטל מקצתו בטל כולו. הנודר מבני העיר, ובא אחר וישב שם שלשים יום, מותר בו. מיושבי העיר, ובא אחר וישב שם שלשים, יום אסור בו. שתושב חדש נקרא מיושבי העיר אחר שלשים יום, ומבני העיר אחר שנה. קונם הנייתי על בני עירי, אינו נשאל לזקן שיש שם, שהרי הוא נוגע בדבר והרי זה כמפר נדרי עצמו. הנייתי בני עירי עלי, נשאל לזקן שיש שם. אית תניי תני, אפילו על קדמייתא נשאל, שאינו כמיפר נדרי עצמו, שהרי ספק אם יהנה. נדר של רבים אין לו היתר. הנודר ברבים אין לו היתר. הנודר הנייה מחבירו בפניו, לא ישאל לו אלא בפניו. שלא בפניו, נשאלין לו בין בפניו בין שלא בפניו. מ"ט? רבי יוחנן אמר, מפני הבושה. הואיל ובישו כשהדירו בפניו, צריך שיתבייש בהתירו. ר' יהושע בן לוי אמר, מפני החשד שלא יחשוד בו חבירו שהוא עובר על הנדר. ואתיין אילין פלוגאותא כאילין פלוגאותא דתני, יום הכיפורים, צריך לפרוט את מעשיו דברי רבי יודה בן בתירה. רבי יוחנן אמר כדי שיתבייש בחטאיו. רבי יהושע בן לוי אמר מפני החשד, שידעו שעשה תשובה על אותה עברה רבי עקיבא אומר, אינו צריך לפרוט את החטא. אית תניי תני, צריך לפרוט את הנדר. אית תניי תני, אינו צריך לפרוט את הנדר. חד בר נש נדר דלא יהנה מרווחא. אתא לגבי רבי יודן בר שלום אמר ליה, ממאי אישתבעת? אמר ליה, דלא להנות מרווחא. אמר ליה רבי יודן, וכן בר נש עביד שנודר לא להנות מהרוחים? דילמא בקביוסטיסא ריווחי הימורים נדרתה? א"ל הן אמר, ברוך שבחר בתורה ובחכמים שאמרו צריך לפרוט את הנדר. שאם לא היה מפרט שרוצה שיתיר לו להרויח בהימורים, הייתי מתיר לו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ה הלכה ה

מתני': ואי זהו דבר של עולי בבל? כגון הר הבית והעזרות והבאר שבאמצע הדרך. ואי זהו דבר של אותה העיר? כגון הרחבה והמרחץ ובית הכנסת והתיבה והספרים. [דף יט עמוד א] הכותב חלקו לנשיא, רבי יהודה אומר אחד כותב לנשיא ואחד כותב להדיוט. מה בין כותב לנשיא לכותב להדיוט? שהכותב לנשיא אינו צריך לזכות. והכותב להדיוט צריך לו לזכות. וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה צריכין לזכות. לא דיבר בנשיא אלא בהווה. רבי יהודה אומר, אין אנשי הגליל צריכין לכתוב, שכבר כתבו אבותם על ידיהם:

גמ': תנן, ואי זהו דבר של אותה העיר? כגון הרחבה. כיני מתניתא. רחבה שאין דרך הרבים מפסקתה. אבל רחבה שדרך הרבים מפסקתה, כעולי בבל היא. חד בר נש קידש בספר תורה. ר' שובתי ור' חסידא אעלון עובדא קומיי ר' יוסה ואמר, אינה מקודשת. אמר ר' חזקיה, אנא קרת איגרתא

של פסק הדין, וכתוב בגוה ולא עוד. אמר ר' מנא, קשיתה קומי רבי חזקיה, מהו ולא עוד? **אמר לי מעשה שהיה בספר תורה של יחיד קידש שאינו שלו** אמר לון אינה מקודשת. אתא מימר לך אפילו בספר תורה של רבים קידש אף שיש לו חלק בו **אינה מקודשת**. והיינו ולא עוד. **או מעשה שהיה בספר תורה של רבים קידש. אמר לון אינה מקודשת שאסור למכרו**. אתא מימר לך אפילו בספר תורה של יחיד קידש אינה מקודשת ולא חוששים שמא הסכים. והיינו **ולא עוד**. **תנן הכותב חלקו לנשיא**. כיני מתניתא אם נדר מאנשי העיר צריך לכתוב חלקו של נשיא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ה הלכה ו

[דף יט עמוד ב] **מתני'**: המודר הנייה מחבירו ואין לו מה יאכל. נותן לאחר משם מתנה, והלה מותר בה. מעשה בבית חורון, באחד שהיה אביו מודר ממנו הנייה. והיה משיא את בנו. אמר לחבירו, הרי החצר והסעודה נתונין לך במתנה, והן בפניך עד שיבוא אבא ויאכל עמנו בסעודה. אמר לו, אם שלי הם, הרי הן מוקדשין לשמים. אמר לו לא נתתי לך את שלי שתקדישם לשמים. אמר לו, לא נתתה לי את שלך אלא שתהא אתה ואביך אוכלים ושותים ומתריצין זה לזה, ויהא עון תלוי בראשי. וכשבא דבר לפני חכמים אמרו, כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מקודשת, אינה מתנה:

גמ': אמר רבי יוחנן, ניכר הוא זה שהוא תלמיד חכם **שידע שאם יקדיש אותם הנותן לא יסכים ואינה מתנה**. שמונים זוג של תלמידים היה לו להלל הזקן. גדול שבהן יונתן בן עוזיאל. והקטן שבהן, רבן יוחנן בן זכאי. פעם אחת חלה הלל, ונכנסו כולן לבקרו. **ועמד** לו רבן יוחנן בן זכאי בחצר **שהיה עניו**. אמר להן, היכן הוא הקטן שבכם שהוא אב לחכמה ואב לדורות **ואין צ"ל הגדול שבכם**. אמרו לו הרי הוא בחצר. אמר להן יכנסו. כיון שנכנס אמר להן [משלי ח כא] **עליו נאמר** להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא. אמר רבי יוסי בי רבי בון, אכין הוה עובדא. יונתן בר עוזיאל הדירו אביו מנכסין, ועמד וכתבן **לשמאי**. מה עשה **שמאי**? מכר מקצת, והקדיש מקצת, ונתן לו מתנה את השאר ואמר, כל מי שיבוא ויערער על המתנה הזאת, יוציא מיד הלקוחות ומיד ההקדש ואחר כך יוציא מיד זה. **אמר רבי יוחנן, ניכר זה שהוא תלמיד חכם**. רבי ירמיה בעי, מעתה אין אדם נותן מתנה לחבירו על מנת שלא יקדישנה לשמים?. כיני מתניתא, כל מתנה שהיא כמתנת בית חורון שהיתה בהערמה, שאינה שאם הקדישה אינה מקודשת, אינה מתנה

הדרן עלך פרק השותפין שנדרו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה א

מתני': הנודר מן המבושל, מותר בצלי ובשלוק. אמר קונם תבשיל שאיני טועם, אסור במעשה קדירה רך, ומותר בעבה. ומותר בביצה טרמיטן ובדלעת הרמוצה:

גמ': מתניתא אמרה שהשלוק קרוי מבושל. **דגבי נזיר כתיב ולקח הכהן הזרוע בשלה מן האיל ותנינן**, היה מבשל את השלמים או שולק. וקרייא **אמר** שהצלי קרוי מבושל **דכתיב** [דברי הימים ב לה יג] ויבשלו את הפסח וגו'. אין תימר **שבאמת בישלו ממש ועשו** שלא כהלכה. **האמר** רבי יונה בוצרייא **כתיב** כמשפט **מכאן שעשו כהלכה**. [דף כ עמוד א] מתניתא אמרה שהשלוק קרוי מבושל. וקרייא אמר שהצלי קרוי מבושל. והתנינן הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק?. אמר ר' יוחנן, הלכו בנדרים אחר לשון בני אדם. **רבי יאשיה תנא** **אמר**, הלכו בנדרים אחר לשון תורה. מה נפיק מן ביניהון? **אמר** קונם יין שאיני טועם בחג. על דעתיה דרבי יוחנן אסור ביום טוב האחרון **שדרך בני אדם לקרא חג לכל שמונת הימים**. על דעתיה דרבי יאשיה מותר **שרק לשבעת הימים קראה התורה חג**. **ולא היא דאף** רבי יאשיה מודה שאסור **ביום השמיני**. **שלא** אמר ר' יאשיה אלא לחומרין. **אמר** רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן. אכיל

חליטה ואמר לא טעמית מזון בהדא יומא פטור. והא תנינ הנודר מן המזון מותר במים ובמלח משמע ששאר דברים קרואים מזון? פתר לה דמתניתא כרבי יאשיה דאמר הילכו בנדריים אחר לשון תורה. ומניין שכל הדברים קרויין מזון בלשון תורה? אמר רבי אחא בר עולא דכתיב [בראשית מה כג] ועשר אתונות נוסאות בר ולחם ומזון. מה תלמוד לומר ומזון. אלא מיכן, שכל הדברים קרויין מזון. הנודר מן המבושל, מהו שיהא מותר מן המעושן? מהו שיהא מותר במטוגן? מהו שיהא מותר בתבשיל שנתבשל בחמי טבריה? רבנן דקיסרין שאלון. מעושן, מהו שיהא בו משום בישולי גוים? מהו שיהא בו משום תבשילי שבת? מהו שיהא בו משום בשר בחלב? מהו שיטבל למעשרות? הנודר מן המעושן. מהו שיהא מותר בתבשיל? אמר רבי אבא בר יהודה בשם דבית רב אחי. חביצא פרורי לחם במרק חם, אין בו משום בישולי גוים שהיה ראוי לאכילה קדם בישולו, ויוצאין בו משום עירובי תבשילין. אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חונה. כל אוכל שהוא נאכל חי כמות שהוא, אין בו משום בישולי גוים, ויוצאין בו משום עירובי תבשילין. תנן, הנודר מן המבושל, מותר בצלי ובשלוק. אמר קונם תבשיל שאיני טועם, אסור במעשה קדירה רך, ומותר בעבה. הנודר מן המבושל, מהו שיהא מותר במעשה קדירה עבה? נישמענה מן הדא דתנן, הנודר מן התבשיל אסור במעשה קדירה רך ומותר בעבה. מה אם תבשיל שהוא נאסר בצלוי ובשלוק מותר בעבה. מבושל שהוא מותר בצלוי ובשלוק אינו דין שיהא מותר בעבה? ויש קל וחומר בנדריים? הרי הולכים אחר לשון בני אדם ולא שיר ק"ו? אלא כיני, כמו שאם אמר קונם תבשיל שאסור בצלוי ובשלוק מותר בעבה. אף אם אמר קונם מבושל, שמותר בצלוי ובשלוק מותר בעבה. תני אסור בהטריות דלועין רכות, שכן דרך הרופא לאכל פתו בהן, וכל מה שנאכל עם לחם קרוי תבשיל. אמר רב חסדא, אסור בביצה מגולגלת. שכן דרך החולה לאכל פתו בה. תנן ומותר בביצה טרומיטא. מאי ביצה טרומיטא רופיטון. ובדלעת הרמוצה. אמר רבי חנינה, כמין דלעת מרה, והן ממתקין אותו ברמץ

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה ב

מתני': הנודר ממעשה קדירה, אינו אסור אלא ממעשה רתחתה אבל לא מדבר שסתם מונח בקדירה. אמר קונם יורד לקדירה שאיני טועם, אסור מכל המתבשלים בקדירה אפילו כאלו שצריכים עוד בישול באילפס. מן הכבוש אינו אסור אלא מן הכבוש של ירק. כבוש שאיני טועם, אסור בכל הכבושים. מן השלק, אינו אסור אלא מן השלק של בשר דברי ר' יהודה. שלוק שאיני טועם, אסור בכל השלוקים. מן הצלי, אינו אסור אלא מן הצלי של בשר דברי רבי יהודה. צלי שאיני טועם, אסור בכל הצלויים:

גמ': אי זו היא מעשה רותחנה? כגון חילקא [דף כ עמוד ב] טרגיס וטוסני. סולת ואורז זריד וערסן. מן היורד לקדירה אסור ביורד לאלפס. מן היורד לאלפס מותר ביורד לקדירה. שכל היורד לקדירה יורד קדם לאלפס. ויש שיוורד לאלפס ואינו יורד לקדירה. מאי אית לך כגון החל מן נזניה רוטב דגים. הנודר מן האפוי בתנור, אינו אסור אלא בפת בלבד. מן הנעשין בתנור, אסור בכל הנעשין בתנור

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה ג

מתני': מן המליח, אינו אסור אלא מן המליח של דג. מליח שאיני טועם, אסור בכל המלוחים. דג דגים שאיני טועם, אסור בהן, בין גדולים בין קטנים, בין מלוחים בין תפילין, בין חיים בין מבושלין, ומותר בטריית טרופה ובציר. הנודר מן הצחנה, אסור בטריית טרופה ומותר בציר ובמורייס. הנודר מטריית טרופה, מותר בציר ובמורייס:

גמ': תנן, הנודר מן המליח, אינו אסור אלא מן המליח של דג. מליח שאיני טועם, אסור בכל המלוחים. הוון בעיי מימר נודר מן המליח אינו אסור אלא במלוח לעולם שנמלח לזמן מרובה הא לשעה, לא. אמר ר' יודן, מן מה דתנינן הרי עלי כבשר מלוח וכיין נסך. הדא אמרה, מליח לשעה מלוח הוא. אי

זהו מלוח לשעה שהיה בקרבנות? כ"י דתני כיצד הוא עושה במליחת הקרבנות? נותן את האיברים על גבי המלח והופכן. אמר ר' אבא מרי, שנייא היא, שבקרבנות נתנו הרבה מלח שאם היה משהא הוא אותן ולא היה מקריבן מיד, הן נמלחין. ויידא אמרה דא שמליח לשעה נחשב מליח? דאמר ר' חיה בר אבא. הנוטל זיתים מן המעטן. טובל אחד אחד במלח ואוכל ופטור ממעשר, ואם צרף שתיים חייב שמליחה קובעת למעשר. הדא אמרה, מלוח לשעה, מלוח הוא. וכאן ודאי לא שם כמות מלח שאם היה משהא היה נמלח. שאם היה עושה כן לא היה ניתן לאכילה תני, רבי שמעון בן אלעזר אומר. אמר קונם דג שאיני טועם, אסור בגדולים ומותר בקטנים. דגים שאיני טועם, אסור בין בגדולים בין בקטנים. דגה שאיני טועם, אינו אסור אלא בכלכיד דג קטן מאד. אי זהו קטן ואי זהו גדול? ייבא כ"י דאמר ר' זעירא. כל נון דאנא אכיל פחות מן ליטרא, טעם כלכיד אנא טעים. ואף הכא כן. תנו, ומותר בטריית טרופה. הא בשאינה טרופה אסור. ר' ירמיה אמר. זעירא בעי, לית הדא פליגא על ר' יוחנן? דר' יוחנן אמר הילכו בנדריים אחר לשון בני אדם. וכי לית אורחיה דבר נש מימר לחבריה זבין לי נון, והוא זבין ליה כלכיד? וכן, הרי אומר לחברו קח לי דג והוא לוקח לו חתיכות של דג. רבי אבין שמע ליה מן דבתרה. דתנו, הנודר מן הצחנה, אסור בטריית טרופה ומותר בציר ובמורייס. הא בשאינה טרופה אסור. רבי אמר. ר' זעירא בעי, ולית הדא פליגא על ר' יוחנן? דר' יוחנן אמר, הילכו בנדריים אחר לשון בני אדם. והרי בלשון בני אדם צחנה זה דגים חתוכים ולא שלמים. לית אורחא דבר נשא מימר לחבריה, זבון לי טרית, והוא זבין ליה צחנה? תמן קריין לטריתה צחנה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה ד

מתני': הנודר מן החלב, מותר בקום מי גבינה, ורבי יוסי אסור. ומן הקום, מותר בחלב. אבא שאול אומר, הנודר מן הגבינה, אסור בה בין מלוחה בין תפילה:

גמ': מהו בקום? חלבא מקטרא מי חלב. מ"ט דר' יוסי? [דף כא עמוד א] שם אביו קרוי עליה שנקרא מי חלב. על דעתיה דרבי יוסי, הנודר מן היין אסור ביין מבושל, שהרי נקרא חמרא מבשלא. זה הכלל שהיה ר"ש אומר משם ר' יהושע. כל דבר שיש לו מתירין, כגון טבל ומעשר שני והקדש והחדש, לא נתנו להן חכמים שיעור. אלא מין במינו כל שהוא, ושלא במינו בנותן טעם. וכל שאין לו מתירין. כגון תרומה וחלה וערלה וכלאי הכרם, נתנו להן חכמים שיעור. למין במינו כל אחד לפי מה שהוא תרומה וחלה במאה, ערלה וכלאים במאתים. ושלא במינו, בנותן טעם. אילין נדרין מה את עביד להון? כדבר שיש לו מתירין, או כדבר שאין לו מתירין? מסתברא מיעבדינון כדבר שיש לו מתירין. והא תנינן תמן, שהזקן עוקר את הנדר מעיקרו? מתברר שאין כאן איסור כלל. ואן זה כדבר שיש לו מתירין שהיום אסור ומחר יהיה מותר. אמרו בני הישיבה שבאמת אף שכשיתיר את הנדר יהיה מותר, כרגע יש איסור וזה כאילו אינו עוקרו אלא מיכן ולהבא והוה דבר שיש לו מתירין. דא מתניתא עבד לון כדבר שיש לו מתירין דתנינן תמן. גידולי תרומה ותרומה. וגידולי גידולין חולין. אבל טבל, ומעשר ראשון, וספיחי שביעית, ותרומות חוצה לארץ, והמדומע, והביכורין, גידוליהן חולין. וגידולי הקדש ומעשר שני חולין, ויפדה אותן בזמן זרעם. [דף כא עמוד ב] ותני עלה, במה דברים אמורים שגידולי טבל ומעשר ראשון חולין? בדבר שזרעו כלה. אבל בדבר שאין זרעו כלה, גידולי גידולין אסורין. קס"ד מפני שטבל נחשב דבר שיש לו מתירין, לכן לא בטל אפילו באלף. וק"ו נדרים שהרי יכול להישאל עליהם. חומר הוא בגידולין. דאמר רבי זעירא בשם רבי יונתן, בצל של כלאי הכרם שעקרו ושתלו, אפילו הוסיף כמה אסור. שאין גידולי איסור מעלין את האיסור. ודא מתניתא עבד לון כדבר שאין לו מתירין דתנינן תמן. שהנודר מן הדבר ונתערב באחר, אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור. הא אם אין בו נותן טעם, בטל. משמע שאינו נחשב דבר שיש לו מתירין. תיפתר מין בשאינו מינו, שאף בדבר שיש לו מתירין בטל בנותן טעם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה ד

מתני': הנודר מן הבשר, מותר ברוטב ובקיפה ורבי יהודה אוסר. אמר רבי יהודה. מעשה ואסר עלי רבי טרפון ביצים שנתבשלו בתוכו. אמרו לו וכן הדבר. אימתי? בזמן שאמר בשר זה עלי. אבל הנודר מן הדבר ונתערב באחר, אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור. הנודר מן היין, מותר בתבשיל שיש בו טעם יין. אמר קונם יין זה שאיני טועם ונפל לתבשיל. אם יש בו בנותן טעם, הרי זה אסור:

גמ': אמר רבי הולא. מכיון שאמר זה, אסרו עליו הוא והנייתו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה ו

מתני': הנודר מן הענבים, מותר ביין. ומן הזיתים, מותר בשמן. אמר קונם זיתים וענבים אילו שאיני טועם, אסור בהן וביוצא מהן:

גמ': תני רבי שמעון בן אלעזר אומר. **אמר קונם על דבר שדרכו ליאכל ודרך היוצא ממנו ליאכל.** נדר בו, ומותר ביוצא ממנו. נדר ביוצא ממנו, מותר בו. מה אית לך? כגון זתים וענבים. וכל דבר שדרכו ליאכל ואין דרך היוצא ממנו ליאכל. נדר בו, מותר ביוצא ממנו. מה אית לך? כגון אילין תותיאי. וכל דבר שאין דרכו ליאכל ודרך היוצא ממנו ליאכל. נדר בו, לא נתכוון אלא ביוצא ממנו. מה אית לך? אמר רבי יוסי בי רבי בון, זירעוני גינה שאינן נאכלין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה ז

מתני': הנודר מן התמרים, מותר בדבש תמרים. מן הסיתווניות, מותר בחומץ סיתווניות. ר' יהודה בן בתירה אומר, כל ששם תולדתו קרויה עליו ונדר הימנו, אסור אף ביוצא ממנו. וחכמים מתירין:

גמ': **תנן, הנודר מן החלב, מותר בקום** מי גבינה, **ורבי יוסי אוסר.** מאי טעמא דר' יוסי? שם אביו קרוי עליו. מאי טעמא דרבי יהודה בן בתירה? שם בנו קרוי עליו **שהפרי נקרא דבש שנאמר ארץ זית שמן ודבש.** מסתברא רבי יודה בן בתירה יודי לרבי יוסי. רבי יוסי לא יודי לרבי יודה בן בתירה. רבי יודה בן בתירה יודה לרבי יוסי, שם בנו לא כל שכן שם אביו. רבי יוסי לא יודה לרבי יהודה בן בתירה. לא אמר אלא שם אביו, הא שם בנו לא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה ח

[דף כב עמוד א] **מתני':** הנודר מן היין, מותר ביין תפוחים. מן השמן, מותר בשמן שומשמיין. ומן הדבש, מותר בדבש תמרים. מן החומץ, מותר בחומץ סיתווניות. מן הכרישין, מותר בקפלוטות. מן הירק, מותר בירקות שדה, מפני שהוא שם לוויי:

גמ': **תנן, מן הכרישין, מותר בקפלוטות.** מתניתא מקום שאין קורין לקפלוטות כרישין. אבל במקום שקורין לקפלוטות כרישין, לא בדא. **לא כן** שזה פשוט **אלא** אפילו במקום שקורין לקפלוטות כרישין, **אם נדר מן הכרישין מותר בקפלוטות. תנן, מן הירק, מותר בירקות שדה מפני שהוא שם לוויי.** ותני עלה, הנודר מן הירק בשביעית, אסור אף בירקות שדה. **שהרי אן ירקות אחרות בשביעית ומסתמא כשנדר התכוון גם עליהם. תני רבי קריספא בשם רבי חנניא בן גמליאל ואמר. מאי טעמא? היות ובשביעית לא מצויים ירקות גינה. הדא דתימר, עד שלא התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ. אבל משתתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ, היא שביעית היא שאר שני שבוע. רבי יוסי בר חנינא אמר. עולשין**

שדה **חשובות** הן לטמא טומאת אוכלין בשביעית דכיוון שעולשי גינה אינם מצויים אוכלים גם אותם אף שהם קצת מרים. הדא דתימר, עד שלא התיר רבי. אבל משהתיר רבי, היא שביעית היא שאר שני שבוע **שהרי עולשי גינה מח"ול מצויים**. היה רבי מאיר אומר. הרי הוא אומר [מלכים ב ד מב] ואיש בא מבעל שלישה, ויבא לאיש האלהים לחם בכורים וגו'. אין לך מבכר בארץ ישראל יותר מבעל שלישה, ולא ביכר אלא אותו המין שעורים. והביא לאיש האלהים. אימתי הביאו? לאחר העומר, שנאמר [מלכים ב ד מב] תן לעם ויאכלו. הואיל והיתה השנה צריכה לעבר, מפני מה לא עיברה אלישע? אלא מלמד שהיו שני רעבון, והיו הכל קופצין לגרנות. **ואם היה מעבר, היה מאריך את זמן איסור חדש**. תני אין מעברין את השנה מפני הטומאה. ר' יהודה אומר, מעברין. שכן מצינו בחזקיה שעיבר את השנה מפני הטומאה שנא' [דברי הימים ב ל יח] כי מרבית העם וגו'. ר"ש אומר, אף על פי שעברו ניסן אינו מעובר אלא אדר. **אמר ר"ש בן יהודה משם ר"ש**. חזקיהו לא עיבר את השנה אלא העשי לציבור לעשות פסח שני. אית תני תני מעברין את השנה מפני הטומאה. אית תני תני אין מעברין. [דף כב עמוד ב] **את השנה מפני הטומאה**, מאן דאמר אן מעברין את השנה מפני הטומאה דכתיב, כי אכלו את הפסח בלא ככתוב. **מכאן שחזקיה הצטער שעיבר את השנה מפני הטומאה ואן עושין כן**. מאן דאמר מעברין, מה מקיים כי אכלו את הפסח בלא ככתוב? שעברו את ניסן ואינו מעובר אלא אדר. הא דאמר שחזקיהו עיבר מפני הטומאה אטייא כ"י דאמר ר' סימון בר' זבדי, **גולגולתו של ארנן היבוס** מצאו תחת המזבח. כתיב [דברי הימים ב כט יז] **ויחלו באחד לחדש הראשון לקדש, וביום שמונה לחדש, והלא ביום אחד היו יכולין לבער כל ע"ז שהיה שם? אמר רבי אידי, מפני צלמי כשדים שהיו חקוקים בששר בצבע והיו טרודים למחקם ולכן עיברו**. כתיב [שם ל יט] כל לבבו הכין לדרוש האלהים ה' אלהי אבותיו ולא כטהרת הקדש. רבי סימון בר זבדי ור' שמואל בר נחמני, חד אמר אפילו עשה כמה בטהרת הקדש, לא יצא ידי טהרת הקדש שלא הצליח למגר את כל העבודה זרה אף שהתאמץ מאד. **וחורנה אמר, אפילו כל מעשים טובים שעשה, לא יצא ידי טהרת הקדש** שאף שהתאמץ מאד בשאר דברים לא התאמץ מספיק למגר את כל העבודה זרה. ששה דברים עשה חזקיה מלך יהודה, על שלשה הודו לו, ועל שלשה לא הודו לו. **ואלו שלשה שהודו לו. כיתת נחש הנחושת והודו לו, גירר עצמות אביו על מיטה של חבלים והודו לו, גנז טבלה של רפואות והודו לו, ואלו שלא הודו לו**. קיצץ דלתות ההיכל ולא הודו לו, **סתם את מוצא מימי גיחון ולא הודו לו**, עיבר ניסן בניסן ולא הודו לו. אין מעברין את השנה קודם ראש השנה ואם עיברו אינה מעוברת. אבל מפני הדחק התקינו שיהו מעברין אותה אחר ראש השנה מיד אף על פי כן אינו מעובר אלא אדר. רבי אומר ר"ח ניסן לא נתעבר מימיו שאדר הסמוך לניסן תמיד חסר. והא תנינן, **עולת חדש בחדשו. חדש והבא קרבנות מתרומה חדשה. ותנן בר"ח ניסן מביאים קטורת מתרומה חדשה אם בא חדש בזמנו. משמע שיש מציאות שלא בא בזמנו? אם בא, אך באמת מעולם לא בא**. רב אמר אלול לא נתעבר מימיו. והא תנינן השוחט פרה בראש השנה של שמינית, אם היה החדש מעובר, משמט. משמע שיש מציאות שאלול מעובר? אם היה, אבל באמת מעולם לא היה. והא תניא, **וכשקידשו את השנה באושא**. ביום הראשון עבר ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה ואמר **מלכויות עם קדושת השם ולא תקע** כדברי ר' יוחנן בן נורי. אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היינו נוהגין כן ביבנה. ביום השני עבר רבי חנינה בנו של רבי יוסי הגלילי ואמר **מלכויות עם קדושת היום ותקע** כדברי רבי עקיבה. אמר רבן שמעון בן גמליאל כן היינו נוהגין ביבנה. והא תני בראשון ובשני, **משמע שהיה ראש השנה יומים? אמר ר' אבא בשם רב, מהו בראשון ומהו בשני? שנה ראשונה ושנה השנייה**. והא תני ביום הראשון וביום השני, **משמע שעשו יומים? אמר רבי זעירה בשם רב חסדא**[דף כג עמוד א] אותה השנה נתקלקלה. בין הראשון לשני ועשו יומים. **אמר רבי אבא בשם רבי, לא מדובר בשנה אחת אלא בשני שנים**. שנה הראשונה עבר רבי ישמעאל, ושנה השנייה עבר רבי חנניה. והא תני יום הראשון יום השני? **אלא מחוורתא כדשנין שאותה שנה נתקלקלה**. קידשוהו קודם לזמנו, או לאחר עיבורו. יכול יהא מקודש? תלמוד לומר [ויקרא כג ב] **אלה מעדי ה' אשר תקראו אתם**. אותם שהם בזמנם, אלה הם מועדי. **שלא בזמנם**, אין אלה מועדי. לפני זמנו כ"ט יום, לאחר עיבורו ל"ב יום. ומניין שמעברין את השנה על הגליות שעלו ועדיין לא הגיע? **ת"ל** [ויקרא כג ב] **דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם וכ"ו אלה הם מועדי**. עשה את המועדות שיעשו אותן כל ישראל. א"ר שמואל בר נחמן, והן שהגיעו לנהר פרת שרק מי שבגבולות הארץ נמנה. אין מעברין את השנה אלא ביהודה. ואם עיברו בגליל מעוברת. העיד רבי חנניה איש אונו, שאם אינה יכולה להתעבר ביהודה, שמעברין אותה בגליל. אין מעברין את השנה בגליל, ואם עיברו מעוברת. אין מעברין את השנה בחוצה לארץ, ואם עיברו אינה מעוברת. בשיכולים לעברה בארץ

ישראל, אבל בשאין יכולין לעברה בארץ ישראל, מעברין אותה בחוצה לארץ. ירמיה עיבר בחוצה לארץ. יחזקאל עיבר בחוצה לארץ. ברוך עיבר בחוצה לארץ. חנניה בן אחי רבי יהושע עיבר בחוצה לארץ. שלח ליה רבי תלת איגרון גבי רבי יצחק ורבי נתן. בחדא כתב, לקדושת חנניה. ובחדא כתב, גדיים שהנחת נעשו תישים. ובחדא כתב, אם אין את מקבל עליך. צא לך למדבר האטד, ותהא שוחט ונחונין זורק. **הראו לו איגרת קדמיתא ואיקרון** שיבח אותם שהם תלמידי חכמים ובניהם של אנשים גדולים. תינייתא ואיקרון. תליתייא בעי מבסרתון להשפיל אותם שאין בהם דעת, אמרין ליה, לית את יכיל דכבר איקרתנון. קם רבי יצחק וקרא. כתיב באורייתא, אלה מועדי חנניה בן אחי רבי יהושע. אמרין ליה מועדי י"י. אמר לון, גבן בארץ ישראל. קם ר' נתן ואשלם, כי מבבל תצא תורה ודבר י"י מנהר פקוד. אמרין ליה [ישעי' ב ג] כי מציון תצא תורה ודבר י"י מירושלים. אמר לון גבן. אזל חנניה בן אחי רבי יהושע וקבל עליה גבי רבי יהודה בן בתירה לנציבין. אמר ליה, **צריך אתה ללכת אחריהם ואחרי המועדות שהם קבעים**. אמר ליה, וכי לית אנה ידע מה שבקית תמן? **יודע אני שלא השארתי כמותי**. מאן מודע לי **דאינון חכמים ויודעים למחשבה כוונתי? אמר ליה, וכי מכיון שאתה אמר אולי לא חכמין דכוונתי ישמעון לך? אדרבא מכיון דאינון אמרין שהם חכמין ויודעים למחשבה דכוונתך, חייב אתה לישמע להם. שאפילו אם ספק יודעים בארץ ישראל לחשב כמותך, חייב אתה ללכת אחריהם**. קם ורכב סוסיא להודיע בגולה שנקבע המועדות כמו שקבעו בארץ ישראל. הן דמטא מטא הן דלא מטא נהגין בקילקול. כתיב [דף כג עמוד ב] ואל יתר זקני הגולה. אמר הקדוש ברוך הוא. יתר עלי זקני הגולה. חביבה עלי כת קטנה שבארץ ישראל מסנהדרין גדולה שבחוצה לארץ. כתיב [מלכים ב כד טז] החרש והמסגר אלף. **ואעפ"כ את אמר הכן. שחביבה מהם כת קטנה שבארץ ישראל**. אמר רבי ברכיה, רבי חלבו ורבנין. רבי ברכיה אמר החרש אלף והמסגר אלף. ורבנין אמרי כולהון אלף. ר' ברכיה בשם ר' חלבו אמר אילו החברים חכמים. ורבנין אמרין, אילו הבולווסין עשירים. רב הושעיה כד הוה מקבל סהדיא בעין טב הוה אמר לון. הוון ידעין כמה עדות יוצא מפיכם, כמה שכר בתים יוצא מפיכם **שאם החדש מלא ובעדותכם חסרתם אותו, נמצא השוכר מפסיד היום ההוא שחסרתם**. אמר רבי אבינא, אין כך הוא **מזהירם, היה לו להזהירם** אפילו **בדיני נפשות**. בת שלשה שנים ויום אחד בא עליה הרי זה בסקילה. נמלכו בית דין לעבר ובא עליה אינו בסקילה. א"ר אבין **כתיב** [תהילים נז ג] אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי. בת שלשה שנים ויום אחד, נמלכו בית דין לעברו, בתולין חוזרין. ואם לאו אינו חוזרין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה ט

מתני': הנודר מן הכרוב אסור באיספרגוס משקה שיוצא מהכרוב. מן האיספרגוס, מותר בכרוב. מן הגריסים, **אסור במקפה היינו המים** שהתבשלו בהם גריסים. ורבי יוסי מתיר. מן המקפה, מותר בגריסין. מן המקפה, אסור בשום. ורבי יוסי מתיר. מן השום, מותר במקפה:

גמ': מה טעמא דר' יוסי שאסר במי חלב ומתיר באיספרגוס ובמקפה? שם אביו קרוי עליו ואילו מי גריסים נקרא מקפה סתם ומי כרוב נקרא אספרגוס. על דעתיה דרבי יוסי, הנודר מן היין מותר בקונדיטון שאין שם אביו עליו. **תנן**, מן הגריסין, אסור במקפה. והוא שיהא רובן גריסין. **תנן**, מן המקפה, אסור בשום. ואף שאין רובן שום. **מ"ט? שום לטעמה וגריסים למאכל. לפיכך, הכא את מהלך אחר הטעם**, והכא את מהלך אחר הרוב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה י

מתני': מן העדשים, אסור באשישים, ורבי יוסי מתיר. מן האשישים, מותר בעדשים:

גמ': רבי יסא אזל לגבי רבי יוסי ואפיק קומוי טלופחין עדשים מקליון וטחינן ומגבלן בדבש ומטוגן. אמר ליה, אילין אינון אשישין שאמרו חכמים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ו הלכה יא

[דף כד עמוד א] **מתני'**: חיטה חטים שאיני טועם, אסור בהן בין קמח בין פת. גריס גריסין שאיני טועם, אסור בהן בין חיין בין מבושלין. רבי יהודה אומר, קונם גריס וחיטה שאיני טועם, מותר לכוס חיים:

גמ': תני רבי יודה אומר, קונם גריס שאיני טועם, אסור לכוס ומותר במקפה. גריסים שאיני טועם, אסור במקפה ומותר לכוס. חיטה שאיני טועם, אסור לכוס ומותר בפת. חטים שאיני טועם, אסור בפת ומותר לכוס. **הרי אסור על עצמו רק חיטה**, ואת אמר אכן **שאסור בפת?** אמר רבי יוסי, כן אורחיה דבר נשא, **מיחמי** פיתא נקייה ומימר, בריך דברא הדין חיטתא

הדרן עלך פרק הנודר מן המבושל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה א

מתני': הנודר מן הירק, מותר בדילועים ורבי עקיבה אסור. אמרו לו לרבי עקיבה, והלא אומר אדם לשלוחו קח לנו ירק והוא אומר לא מצאתי אלא דילועין משמע שאינם ירק. אמר להן וכן הדבר, או שמא אומר הוא לא מצאתי אלא קטנית? אלא שהדילועין בכלל הירק. אסור בפול מצרי לח ומותר ביבש:

גמ': מיסבר סבר רבי עקיבה **במצאתי** ולא מצאתי **תלוי הדבר?** האם כל דבר שהשליח נמלך עליו נקרא מינו. מעתה הנודר מן הבשר יהא אסור בבשר דגים וחגבים. שכן אדם אומר לחבירו קח לנו בשר. והוא אומר לחבירו, לא מצאתי אלא דגים. אלא ר' עקיבה סבר מימר הדילועין בכלל ירק. ורבנין אמרין אין הדילועין בכלל ירק. אף למידת הדין כן. **שאם אמר לו ירק** גינה זה מכור לך. והיו שם דילועין, על דעתיה דר' עקיבה מכורין. על דעתון דרבנין אינן מכורין? ובהבקר ובהקדש כן כגון שהפקיר או הקדיש את כל הירקות? ר' יעקב בר אחא **ורבי** חיה **אמרו** בשם רבי יוחנן. אתא **יחידייא** דהכא ר"ע כסתמא דתמן. ודיחידייא דתמן רשב"ג כסתמא דהכא. דתני, הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר **ואסור בראש וברגלים ובקרביים ובקנה ובעופות** כמו רבי עקיבא כיוון שהשליח נמלך עליהם הרי זה מינו. **ומותר בבשר דגים וחגבים. רשב"ג אומר, הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר**, ומותר בראש ובכרעים ובקנה ובלב ובכבד כמו רבנן כיוון שהשליח נמלך עליהם הרי זה מין אחר, ומותר בבשר דגים וחגבים. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר, קרבייא לאו בשר. ואכליהון לאו אינש. הכל מודין בנודר מן הדילועין שמותר בירק. כהדא דתני, הנודר מן העיקר אסור בטפילה. הנודר מן הטפילה מותר בעיקר. הנודר מן הבשר אסור בגידים. הנודר מן הגידים מותר בבשר. מה פליגי? בדלעת מצרית. אבל בדלעת יוונית, כל עמא מודיי שהוא כירק. **אמר** ר' קריספא בשם רבי יוחנן, כל אלין קרייא וכרובתא דאנן אכלין, **שהם ראויים לאכילה בלא תיקון, כדלעת יוונית אינון.** ר' יודא בר צרדייא אומר, קירמולין הן כירק. ר' יונה ורבי יוסה בעיי. קרמולין מהו שיהו חייבין במעשרות? תני בר קפרא קרמולין פטורין מן המעשרות. הדא דאת אמר עד שלא עשו דילועין. אבל אם עשו דילועין כירק הן. הורי ר' יוסי באילן עלי **קולקסים** לוף הבקעת בעל עלים גדולים וכך שמו גם כיום **שאסור** לגמות בהן מים מפני שהצביין אוכלין אותן. הנודר מן הירק מהו שיהא מותר [דף כד עמוד ב] במיני אפומלייא, כגון נבעה ומסרולה ופלוזייה **וקולקסים** לוף הבקעת קרוב לתפוח אדמה. רבי יצחק בר חקילא **ורבי** יהושע בן לוי תריהון אמרין. קולקס כירק למעשרות **ולשביעית ולפאיא ולכלאים.** ולנדרים צריכה. הנודר מן הירק מהו שיהא מותר ביבש? נישמעניה מן הדא **דתנן, הנודר מן הירק אסור בפול מצרי לח ומותר ביבש.** לא אמר אלא פול מצרי, דבר שיש לו גורן. הא דבר שאין לו גורן, אסור **אפילו** יבש. הנודר מן הפרי, אסור בקישואין ובדילועין ובאבטיחין **ובמלפפנים**, ואסור בכל פירות האילן. הנודר מן פירות השנה, מותר בגדיים ובגוזלים ובחלב. ואם אמר בגדולי שנה, אסור בכל. הנודר מן התירוש, אסור בכל מיני מתיקה,

ומותר ביין. כמאן דאמר הילכו בנדריים אחר לשון בני אדם. ברם כמאן דאמר הילכו בנדריים אחר לשון תורה. התורה קראת אותו תירוש. תירושך זה היין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה ב

מתני': הנודר מן הדגן, אסור בפול המצרי יבש, דברי רבי מאיר. וחכ"א, אינו אסור אלא מחמשת המינין. ר"מ אומר, הנודר מן התבואה, אינו אסור אלא מחמשת המינין. אבל הנודר מן הדגן, אסור בכל. ומותר בפירות האילן ובירק:

גמ': תנן, אבל הנודר מן הדגן, אסור בכל אף מקטניות שעושים מהם כרי. מה טעמא דרבי מאיר? שכשאומר דגן כוונתו דגנה דארעא שנאסף על הארץ. מה טעמא דרבנין? שכשאומר דגן כוונתו דגנה מעבורה מהתבואה. תמן תנינן, הנודר מן הפת ומן התבואה, אסור בהן דברי ר"מ. וחכמים אומרים. הנודר מן הדגן, אינו אסור אלא מהן. האם לרבנן הנודר מן הפת ומן התבואה אסור בכל אפילו בקטניות? שכך משמע לכאורה מהלשון. אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן. כיני מתניתא. אף הנודר מן הדגן, אינו אסור אלא מהם. תנן, הנודר מן הפת ומן התבואה אינו אסור אלא בהם. מה אן קיימין? אם כשנודר אמר פת כוונתו לנדור ממה שנקרא פת בתורה, מעתה אף האומר תבואה נאמר שכוונתו למה שנקרא תבואה בתורה, ואם כך יהא אסור בכל, דכתיב [דברים כב ט] ותבואת הכרם. אי באומר פת סתם והתכוון כלשון בני אדם, אין לך קרוי פת סתם אלא חיטין ושעורין בלבד. אמר רבי יוסה קיימתייה במקום שאוכלין פת מכל המינים גם מקטניות. וקמ"ל שאעפ"כ אין לך קרוי פת סתם, אלא חמשת המינים בלבד:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה ג

מתני': הנודר מן הכסות, מותר בשק וביריעה ובחמילה. אמר קונם צמר עולה עלי, מותר לכסות בגיזי צמר. פשתן עולה עלי, מותר לכסות בעניצי פשתן. רבי יהודה אומר, הכל לפי הנדר. כיצד? טען והזיע והיה ריחו קשה אמר, קונם צמר ופשתים עולים עלי, מותר לכסות ואסור להפשיל אחריו

[דף כה עמוד א] **גמ':** הנודר מן הכסות, מותר בשק ביריעה ובחמילה ובסקורטיה סינר עור שלובשים מעבדי עור ובפמלייה מכנסי רוכבים מעור, ואסור בפסיקיא ובפונדה אזור. הנודר מן המלבוש, אסור בכל מיני מלבוש ומותר באילו. רבי ירמיה אמר, רבי זעירה בעי, השתמש בשני לשונות כגון שאמר קונם כסות שאיני לובש, לבוש שאיני מתכסה כיצד נדון אותו? רבי שמעון בן אלעזר אומר, אמר קונם על דבר שדרכו להתכסות ודרך היוצא ממנו להתכסות. נדר בו, מותר ביוצא ממנו. נדר ביוצא ממנו, מותר בו. מה אית לך? כגון אילין שלחים עורות. כל שדרכו להתכסות ואין דרך היוצא ממנו להתכסות. נדר בו, מותר ביוצא ממנו. נדר ביוצא ממנו, אסור בו. מה אית לך? כגון אילין סוסרנה עור כשהצמר עליו. וכל דבר שאין דרכו להתכסות ודרך היוצא ממנו להתכסות. נדר בו, לא נתכוון אלא ביוצא ממנו. מה אית לך? אמר רבי יוסי בי ר' בון, כגון הדין צמר גפן. כיני מתניתא, טען והזיע ואמר קונם צמר ופשתן עולין עלי, אסור להפשילן אחריו. ומותר ללבוש

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה ד

מתני': הנודר מן הבית, מותר בעלייה דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, עלייה בכלל הבית. הנודר מן העלייה מותר בבית:

גמ': נראין דברי ר' מאיר בעירוני בעיר ששם העלייה אינה חלק מהבית, שמשכירים אותה לדיירים אחרים אבל בכפר הגרים בבית גרים גם בעליה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה ה

מתני': הנודר מן המיטה, מותר בדרגש דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, הדרגש בכלל המיטה. הנודר מן הדרגש, מותר במיטה:

גמ': תני, דרגש נזקפת ואינה נכפית. ר' שמעון בן אלעזר אומר, שומט קלבינטרין רצועות שלה ודין. **אמר ר' יוסה בשם ריב"ל,** הלכה כר"ש בן אלעזר. אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוסי. מיטה שניקליטיה מוטות ארוכים לכילה עולין ויורדין בה שניתן להסירם, שומטן וכופה. **ואם הם קבועים, מטה על צידה ודין.** אי זו היא מיטה ואי זה הוא דרגש? א"ר ירמיה. כל שמסרגין על גופה שהעור מתוח מעל הקרשים של המלבן של המיטה, זו היא מיטה. **וכל שאין מסרגין על גופה שבקרשי המלבן באמצעם יש חורים.** ובכל חור לולאה. ואף בעור יש לולאות. והקלבינטרין שהוא חבל ארוך, נכנס בלולאה של הקרש ושל העור ומותחו. ואן לה רגלים כך ששני הצדדים שוים, **זהו דרגש.** והא תנינן המיטה והערכה משישופם בעור הדג. **אם מסרג הוא על גופה,** לאי זה דבר הוא שפה הרי כל הקרש מכוסה? א"ר אלעזר. תיפתר באילין ערסתא קיסרייתא מטות שבקסריה דאית להן נקבין ואן העור מכסה את כל הקרש.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה ו

מתני': הנודר מן העיר, מותר ליכנס לתחומה ואסור ליכנס לעיבורה. אבל הנודר מן הבית, אסור ליכנס מן האגף ולפנים:

גמ': ומנין שעיבורה של עיר כעיר? **דכתיב** [יהושע ה יג] ויהי בהיות יהושע ביריחו. וכי ביריחו היה?. **והא כתיב** [שם ו א] ויריחו סוגרת ומסוגרת ואת אמר אכין?. א"ר יודן בר שלום, בעיבורה היה. **אמר ר' אבון בשם ר' אחא** [דף כה עמוד ב] **ביריחו הוה אחר שנכבשה ואין מוקדם ומאוחר בתורה.** ר' מנא בעי לית הדא פליגא על רבי יוחנן. דרבי יוחנן אמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם **והרי אין דרך בני אדם ליחס את עיבור העיר לעיר? ולית אורחיה דבר נשא מיחמי חבריה בפומא** בפתח העיר טבריה בעי מימר בטיבריה חמתיה?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה ז

מתני': קונם פירות האילו עלי, קונם הן לפי, קונם הן על פי, אסור בחילופיהן ובגידוליהן. שאיני אוכל, שאיני טועם, מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה. אבל בדבר שאין זרעו כלה, גידולי גידולין אסורין:

גמ': תנן, אבל בדבר שאין זרעו כלה, גידולי גידולין אסורין: עד אכן? ייבא כ"י דאמר ר' יעקב בר אידי בשם רבי יוחנן בזרע טבל מדבר שאין זרעו כלה, עד שלש גרנות אסורה, והרביעית מותרת. אף הכא כן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה ח

מתני': האומר לאשתו קונם מעשה ידייך עלי, קונם הן לפי, קונם הן על פי. אסור בחילופיהם ובגידוליהן. שאיני אוכל, שאיני טועם, מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה. אבל בדבר שאין זרעו כלה, גידולי גידולין

אסורין. שאת עושה ואני אוכל עד הפסח, שאת עושה ואני מתכסה עד הפסח, עשתה לפני הפסח, מותר לאכל ולהתכסות לאחר הפסח:

גמ': כיני מתניתא, מה שאת עושה איני אוכל עד הפסח. מה שאת עושה איני מתכסה עד הפסח.,

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה ט

מתני': שאת עושה עד הפסח ואני אוכל. שאת עושה עד הפסח ואני מתכסה. עשתה לפני הפסח, אסור לאכל ולהתכסות לאחר הפסח:

גמ': כיני מתניתא, מה שאת עושה עד הפסח, איני מתכסה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה י

מתני': שאת נהנית לי עד הפסח, אם הולכת את לבית אביך עד החג. הלכה לפני הפסח, אסורה בהנייתו עד הפסח. ולאחר הפסח בלא יחל דברו:

גמ': ואסור ליהנות ממנה מכבר עד הפסח אף שלא הלכה, שמא תלך אחר הפסח ונמצאת הנייתו למפרע.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ז הלכה יא

מתני': שאת נהנית לי עד החג, אם הולכת את לבית אביך עד הפסח. הלכה לפני הפסח, אסורה בהנייתו עד החג, ומותרת לילך אחר הפסח:

גמ': ואסור ליהנות ממנה מכבר, שמא תלך קדם הפסח ונמצא הנייתו למפרע

הדרן עלך פרק הנודר מן הירק

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ח הלכה א

מתני': קונם יין שאיני טועם היום, אינו אסור אלא עד שתחשך. שבת זו, אסור בכל השבת ושבת לשעבר. חדש זה, אסור בכל החדש וראש חודש להבא [דף כו עמוד א] שנה זו, אסור בכל השנה וראש השנה לעתיד לבוא. שבוע זה, אסור בכל השבוע ושביעית לשעבר. ואם אמר יום אחד, שבת אחת, חדש אחד, שנה אחת, שבוע אחד. אסור מיום ליום:

גמ': תנן, קונם יין שאיני טועם היום, אינו אסור אלא עד שתחשך. הא משחשיכה מותר. לית הדא פליגא על ר' יוחנן? דר' יוחנן אמר הילכו בנדריים אחר לשון בני אדם. ודרך בני אדם לשייך את הלילה ליום שלפניו. גם בלשון בנ"א פעמים שהלילה נחשב יום חדש לית אורחיה דבר נשא מימר לחבריה ברומשא בערב, לא טעמית כלום עד רמשית כל היום עד הערב ואמר לא אכלתי כלום אתמול? אמור דבתרה אימא סיפא והיא פליגא. שהרי נאמר ואם אמר יום אחד אסור מעל"ע. ואם נדר בתחילת הלילה, הרי אין דרך בנ"א לשייך את הלילה ליום שאחריו. וכי לית אורחיה דבר נשא מימר לחבריה בצפרא לא טעמית כלום רומשית הלילה מימור יום דין הוא משמע הלילה משוייך ליום שאחריו בלשון בני"א. לגבי יום נאמר איני טועם היום, ולא נאמר מה הדין אם אמר איני טועם יום זה. ולגבי שבת נאמר שאיני טועם שבת זו.

ולא נאמר מה הדין אם אמר שאיני טועם השבת. ונוכל ללמוד אחד מהשני. יום זה משבת זו. כשם שאם אמר שבת זו, כוונתו עד סוף השבוע. אף כשאומר יום זה כוונתו עד סוף היום. והשבת מהיום. כשם שאם אמר היום כוונתו רק לאותו יום, כך אם אמר איני טועם השבת כוונתו רק לאותה שבת. משמע שאם אמר יום זה אסור מעת לעת. כמאן דאמר הילכו בנדריים אחר לשון תורה. ברם כמאן דאמר הילכו בנדריים אחר לשון בני אדם אינו אסור אלא אותו יום בלבד. אמר רבי יונה בוצרייא כן אורחיה דבר נשא מימר לחבריה, סובר המתן לי הדין יומא. וכוונתו מעת לעת. תמן תנינן, קונם שאיני טועם יין השנה, נתעברה השנה אסור בה ובעיבורה. עד ראש אדר. עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר, עד סוף אדר הראשון. הדא אמרה, ניסן ראש השנה לנדריים. והנודר לשנה כוונתו עד שיגיע ניסן. כי אם תשרי זה ראש השנה, פשיטא שאם נתעברה השנה אסור בה ובעיבורה. באמת תשרי ראש השנה לנדריים. והיה צריך לאמר שאסור בה ובעיבורה, שלא תאמר שנאסר שנים עשר חדשים, ויעלה ראש חדש אדר תחת אלול ויהא מותר באלול. לפום כן צריך מימר אסור בה ובעיבורה. תנן, אמר יום אחד, שבת אחת, חדש אחד, שנה אחת, שבוע אחד. אסור מיום ליום. האם מעת לעת? אשכח תני מעת לעת. רבי אחא ורבי אבהו אמרו בשם ר' יוסי בן חנינה, אסור לאדם להתענות עד שש שעות בשבת שלא יהיה כמתענה בשבת. אמר רבי יוסי, מתניתא אמרה כן דתנן, היו מתענין וירדו להן גשמים קודם חצות, לא ישלימו. [דף כו עמוד ב] דעד כדון צפרא הוא. אחר חצות, ישלימו. שכבר עבר רובו של יום בקדושה. משמע שאם התענה אחר חצות כאילו צם כל היום. מילתיה דרבי יוחנן אמר, דמתענין שעות. דרבי יוחנן אמר, הריני בתעניתי עד דחסל פירקי, עד דניחל פרשתי וכססיים מיד אכל. מילתיה דר' יונה אמר דמתענין שעות. דרבי יונה הוה בצור, ושמע דדמך בריה דר' יוסי. אף על גב דאכל גובנה, ושתא מיא, אסקיה סייים צום כל ההוא יומא. מילתיה דשמאל אמר דמתענין שעות. דרב אמר, לווה אדם תעניתו ופורע שיצום ביום אחר. אמר ליה שמואל, וכי נדר הוא זה שנדר להתענות עשרים וארבע שעות? הרי נדר לצער נפשו והרי ציער. נדר להתענות ושכח ואכל כזית, איבד תעניתו. וצריך לצום ביום אחר. אמר ר' אבא בשם רבנין דתמן, והוא שאמר יום סתם. הא אם אמר יום זה, מתענה ומשלים. לא אמר אלא אכל. הא טעם, לא. דאמר ר' אבא חסידא בשם רבי זעירא, הא מטעמיתה, אין בה לא משום ברכה, ולא משום גזל, ולא משום דמאי, ולא משום הפסק תענית. יחיד שגזר עליו תענית, אוכל ושותה משחשיכה. ואם אמר כתענית ציבור, אוכל ושותה מבעוד יום. נדר להתענות ונמצאו ימים טובים ושבתות, לוקה ואינו צריך היתר חכם. נדר להתענות ונמצאו ימים הכתובים במגילת תענית. רבי חזקיה רבי יודן ורבי ירמיה אמרו בשם רבי חייא בר אבא. חד אמר, מתענה ואינו משלים. וחרנה אמר, לוקה ואינו צריך היתר חכם. הדא דאת אמר, עד שלא בטלה מגילת תענית. אבל משבטלה מגילת תענית, בטלו כל אילו. ר' חנניה ור' יוחנן תריהון אמרי, בטלה מגילת תענית. ר' יהושע בן לוי אמר, בטלה מגילת תענית. אמר רבי יוחנן, אמש הייתי יושב ושונה, מעשה שגזרו תענית בחנוכה בלוד, ועאל רבי אליעזר וסיפר, ורבי יהושע ורחץ, אמר להן רבי יהושע, צאו והתענו על מה שהתעניתם. ואת אמר בטלה מגילת תענית? אמר רבי אבא, אף על גב דתימר בטלה מגילת תענית, חנוכה ופורים לא בטלו. מיליהון דרבנין אמרין, דבטלה מגילת תענית. דרבי יונתן ציים כל ערובת ר"ה. רבי אבין ציים כל ערובת סוכות. רבי זעירא ציים תלת מאון דצומין. ואית דאמרי, תשעת מאון דצומין ולא חש על מגילת תענית. ר' יעקב בר אחא מפקד לספרייה, אין איתת איתא מישאלינכון, אימרון לה, בכל מתענין, חוץ משבתות וימים טובים וראשי חדשים וחולו של מועד וחנוכה ופורים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ח הלכה ב

מתני': עד הפסח, אסור עד שיגיע. עד שיהא, אסור עד שיצא. עד לפני הפסח, רבי מאיר אומר עד שיגיע. ר' יוסי אומר עד שיצא:

גמ': רבי ירמיה בעי קומי ר' זעירה, מחלפה שיטתיה דר' מאיר שמשמע שאדם לא מכניס עצמו לספק והתכוון רק למה שבדאי יוצא מדיבורו. ? מחלפה שיטתיה דרבי יוסי שמשמע שאדם מכניס עצמו לספק והתכוון לכל מה שיכול לצאת מדבריו? **דתנן** התם, מי שהיו לו שתי כיתי בנות משתי נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות, או גדולה שבקטנות וכו' כולן אסורות חוץ מן הקטנה שבקטנות. דברי ר' מאיר שמשמע

שאדם מכניס עצמו לספק והתכוון לכל מה שיכול לצאת מדבריו. **ר' יוסי אומר כולן מותרות חוץ מהגדולה שבגדולות** שמשמע שאין אדם מכניס עצמו לספק והתכוון רק למה שבדאי יוצא מדיבורו. **אמר קדשתי את בתי הקטנה ואיני יודע אם קטנה שבקטנות או קטנה שבגדולות וכו' כולן אסורות חוץ מן הגדולה שבגדולות.** דברי ר' מאיר שמשמע שאין אדם מכניס עצמו לספק והתכוון רק למה שבדאי יוצא מדיבורו... **ר' יוסי אומר כולן מותרות חוץ מהקטנה שבקטנות** שמשמע שאין אדם מכניס עצמו לספק והתכוון רק למה שבדאי יוצא מדיבורו. תמן הוא [דף כז עמוד א] אמר עד שיצאו כל הרשויות הגדולות עד שיצאו כל הרשויות הקטנות, שאין אדם מכניס עצמו לספק. והכא הוא אמר הכין? א"ל, משמת בן עזאי ובן זומא, בטלו השקדנים. לא עמד שוקד, עד שעמד ירמיה. אמר רבי אבא בריה דרבי חייה בר ווא, למה הוא מקנתר להון? לא כבר הקשה רבי אלעזר קומי רבי יוחנן, מחלפה שיטתיה דר' יוסה? וא"ל לית היא מחלפה, מתניתא היא מחלפה בן ר"מ ורבי יוסי. ותני דבית רבי כן, עד לפני הפסח, ר' מאיר אומר עד שיצא. ר' יוסי אומר, עד שיגיע. אן בעיי עד לפני, ואת אמר שלדעת ר"מ אכין הכוונה עד שיצא? אמר ר' זעירא, לשון ניותי הוא. שהיו אומרים עד לפני פיסחא וכוונתם עד שיתפני הפסח ויעבור. אמר רבי אבין, הכל מודין שאם אמר על לפני הפסח, שבפסח מותר. שהרי הכל יודעים שחובה לשתות יין בפסח. מה פליגין? בפרוס הפסח שאמר שלא ישתה יין עד לפני פרוס הפסח, ההין אמר עד שיגיע פרוס הפסח ראש חדש ניסן. וההין אמר עד שיצא פרוס הפסח עד ערב פסח

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ח הלכה ג

מתני': עד הקציר, עד הבציר, עד המסיק. אינו אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל, כל שזמנו קבוע, אמר עד שיגיע, אסור עד שיגיע. עד שיהא, אסור עד שיצא. וכל שאין זמנו קבוע, בין שאמר עד שיהא בין שאמר עד שיגיע, אינו אסור אלא עד שיגיע:

גמ': קבע זמן למשתה בנו, ואמר קונם יין שאיני טועם עד שיגיע משתה. עד, כמי שזמנו קבוע ומותר כשיגיע משתה בנו? או מאחר שיכול לדחותו לאחר זמן, כמי שאין זמנו קבוע ואסור במשתה בנו?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ח הלכה ד

מתני': עד הקיץ, או עד שיעשה הקיץ. אסור עד שיתחילו העם להכניס בכלכלות. עד שיעבור הקיץ, עד שיכפילו יקפלו המקצועות. עד הקציר, עד שיתחילו העם לקצור, קציר חטים אבל לא קציר של שעורים. הכל לפי מקום נדרו, אם היה בהר בהר, ואם היה בבקעה בבקעה:

גמ': תנן עד שיתחילו העם להכניס בכלכלות. האם כלכלות של תאנים או כלכלות של ענבים? [דף כז עמוד ב] נישמענה מן הדא דתנן, עד שיקפלו המקצועות, והרי בדרך כלל מיבשים תאנים. אית לך למימר מקצועות תאנים ולא מקצועות ענבים? הרי גם ענבים מיבשים לצימוקים. נישמענה מן הדא, חד טעין צימוקין עאל לטיבריא. שאל גמליאל זוגא לר' אבא בר זבדא האם חייב לעשר דמאי. א"ל אין כל ארץ ישראל עושה משאוי אחד צימוקין ואלו מסתמא באו מחו"ל ופטורים. ואין כל א"י עושה משאוי א' של צימוקין? אלא כן א"ל, אין מקום אחד בארץ ישראל עושה משאוי אחד צימוקין. משמע שסתם מקצועות בא"י של תאנים. תנן עד הקציר עד שיתחילו העם לקצור, קציר חטים אבל לא קציר של שעורים. כתיב [רות ב כג] עד כלות קציר השעורים וקציר החטים רואים ששניהם היו מצויים ואת אמר כן? מה דהוא קרייא, בדרום היא ששעורים מצויים. מתניתא בגליל שלא מצויים שעורים. נדר מן הקיץ בגליל, ויורד לו לעמקים. אף על פי שביכר קיץ בעמקים, אסור עד שיבכר בגליל ששם נדר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ח הלכה ה

מתני': עד הגשמים, או עד שיהו הגשמים, אסור עד שתד רביעה שניה. רשב"ג אומר, עד שיגיע זמנה של רביעה גם אם לא ירדו גשמים. עד שיפסקו הגשמים, עד שיצא ניסן כולו, דברי ר' מאיר. רבי יהודה אומר, עד שיעבור הפסח:

גמ': תנן, עד הגשמים, או עד שיהו הגשמים, אסור עד שתד רביעה שניה. רבי זעירא בעי אמר עד הגשם בלשון יחיד אסור עד שירד גשם אחד? תמן תנין האומר הרי עלי עצים, לא יפחות משני גזירי עצים. ר' יוסי בר' אמר, ר' אבא בר ממל בעי, הרי עלי עץ בלשון יחיד מביא גיזר אחד? אמר רבי אלעזר מתניתא אמרה כן שזה קרבן בפני עצמו וזה קרבן בפני עצמו. דתנין תמן ושנים בידם שני גזירי עצים משמע שכל אחד הביא עץ אחד. אין מכאן ראייה שאפשר ששניהם מצווה אחת והביאו בשני כהנים כדי לרבות בכהנים. תני ר' יוסי אומר, כל דבר שתלוי ברביעה בגשם עצמו כגון הא דתנן עד אימתי עניים נכנסים לפרדסות עד שתד רביעה שנייה, עד שתד רביעה שנייה ממש. כיוון שהגשם עצמו הוא הגורם. ושאין תלוי ברביעה כגון המשכיר בית לחבירו עד הגשם, עד שיגיע זמן רביעה ראשונה. תני רשב"ג אומר, שבעה ימים שירדו בהן גשמים ולא פסקו יש בהן כדי רביעה ראשונה ושנייה דקסבר רשב"ג רביעה ראשונה בי"ז בחשוון ושנייה בכ"ג בו. ולמה נקרא שמה רביעה? שרובעת לארץ. תנן, עד שיפסקו הגשמים, עד שיצא ניסן כולו דברי ר' מאיר. רבי יהודה אומר, עד שיעבור הפסח. ר"מ כדעתיה ורבי יהודה כדעתיה. דתנין תמן, עד אימתי שואלין את הגשמים? רבי יודה אומר עד שיעבור הפסח. ר"מ אומר עד שיצא ניסן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ח הלכה ו

[דף כח עמוד א] **מתני':** קונם יין שאיני טועם לשנה. נתעברה השנה, אסור בה ובעיבורה. עד ראש אדר, עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר, עד סוף אדר הראשון:

גמ': תנן, נתעברה השנה אסור בה ובעיבורה. עד ראש אדר. עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר, עד סוף אדר הראשון. הדא אמרה, ניסן ראש השנה לנדרים. והנודר לשנה כוונתו עד שיגיע ניסן. כי אם תשרי זה ראש השנה, פשיטא שאם נתעברה השנה אסור בה ובעיבורה. באמת תשרי ראש השנה לנדרים. והיה צריך לאמר שאסור בה ובעיבורה, שלא תאמר שנאסר שנים עשר חדשים, ויעלה ראש חדש אדר תחת אלול ויהא מותר באלול. לפום כן צריך מימר אסור בה ובעיבורה. תנן עד ראש אדר, עד ראש אדר הראשון. אמר רבי אבין בשם רבי אילא, והוא שנדר ואחר כן עיברו. אבל אם עיברו ואחר כן נדר, לא בדא. לענין שכר בתים לא שנייא בין עיברו קודם שהשכירו בין עיברו אחר שהשכירו, אם זה אומר אדר הראשון וזה אומר אדר השני, יחלקו חדש העיבור. איתא חמי, לנדרים לית את חשיש. ולממון את חשש? ר' הילא אמר אף בשכירות והן שעיברו ואח"כ השכיר, אבל השכיר ואח"כ עיברו לא בדא. ולענין שטרות בן באדר הראשון ובן באדר השני כותבים אדר אלא שבאדר השני כותבים אדר תניין. ר' יודה אומר אדר השני כותב אדר תי"ו ודיו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ח הלכה ז

מתני': ר' יהודה אומר. אמר קונם יין שאיני טועם עד שיהא פסח. אינו אסור אלא עד לילי פסח, שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין. אמר קונם בשר שאיני טועם עד הצום. אינו אסור אלא עד לילי צום הלילה שקדם, שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכל בשר. רבי יוסי בנו אומר, אמר קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת. אינו אסור אלא עד לילי שבת. שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכל שום. האומר לחבירו, קונם שאיני נהנה לך אם אין את בא ונוטל לבניך כור אחד של חיטים ושתי חביות של יין. הרי זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו, כלום

אמרתי לך אלא מפני כבודי, זהו כבודי. וכן האומר לחבירו, קונם שאין את נהנה לי, אם אין את בא ונותן לבני כור אחד של חיטין ושתי חביות של יין. רבי מאיר אומר, אסור עד שיתן. וחכמים אומרים, אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו, הריני כאילו התקבלתי:

גמ': תנן, רבי מאיר אומר, אסור עד שיתן. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן, אף הראשון במחלוקת. אמר ר' זעירא בסתם חלוקין. מה אנו קיימין? אם בשזה אמר מפני כבודי וזה אמר מפני כבודי, דברי הכל אסור. אם בשזה אמר מפני כבודי וזה אמר מפני כבודך אמרתי, דברי הכל מותר. אלא כן אנו קיימין בסתם. ר' אומר, סתמין כמן דזה אמר מפני כבודי וזה אמר מפני כבודי. ורבנין אמרין, סתמין כמי שזה אמר מפני כבודי. וזה אמר מפני כבודך אמרתי. תנן, יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו, הריני כאילו התקבלתי: רבי יסא בעי קומי רבי יוחנן [דף כח עמוד ב] מתניתא דר' שמעון בן גמליאל? דתנן הרי זה גיטך על מנת שתשמיש את אבא שתי שנים, או על מנת שתניקי את בני שתי שנים. מת הבן או שהאב אמר איני רוצה בשימושך, אינו גט. רשב"ג אומר כזה גט. כלל אמר רשב"ג כל עכבה שאינה ממנה הרי זה גט. אף כאן כשאומר לו המודר הריני כאילו התקבלתי. כאילו נתקיים התנאי והנדר בטל. א"ל, שנייא היא הכא, שכשאומר כאילו התקבלתי הרי זה כמוצא פתח לנדרו. אמר ר' יוסי ולא בנדרים שאינן צריכין היתר חכם אנו קיימין? שהרי אמרה המשנה שיכול להפר את נדרו שלא על פי חכם. ואם היה צריך פתח כדי להתיר את הנדר הזה, היה צריך חכם. רבי יונה אמר, לא בתולה נדרו בדבר אנו קיימין שנודר לתת לחבירו ותולה ברצונו? וכשבטל הדבר בטל הנדר ואין צורך בחכם. עד כדון הוא דבעי מיתן לה. וחברו יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם כשיאמר לו, הריני כאילו התקבלתי. ברם ההוא דלא בעי מיתן ליה האם גם אז יכול לבטל את הנדר בלי חכם? יכול הוא אמר ליה, לא בעית אלא מיבדקיך. כיון דחמיתך מצטער, הרי אני כאילו נתקבלתי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ח הלכה ח

מתני': היו מסרבין בו לשאת את בת אחותו ואמר, קונם שהיא נהנית לי לעולם. וכן המגרש את אשתו ואמר, קונם אשתי נהנית לי לעולם. הרי אילו מותרות ליהנות לו. שלא נתכוון זה אלא לשם אישות:

גמ': אמר רבי יוסי, דרבי יודה היא. דרבי יודה אמר, הכל לפי כוונת הנודר. דתנן, הנודר מן הכסות, מותר בשק וביריעה ובחמילה. אמר קונם צמר עולה עלי, מותר לכסות בגיזי צמר. פשתן עולה עלי, מותר לכסות בעניצי פשתן. רבי יהודה אומר, הכל לפי הנדר. כיצד? טען והזיע והיה ריחו קשה אמר, קונם צמר ופשתים עולים עלי, מותר לכסות ואסור להפשיל אחריו וכן המגרש את אשתו כו'. אמר רבי יוסי, דרבי יודה היא. דרבי יודה אמר הכל לפי הנדר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ח הלכה ט

מתני': היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו. אמר, קונם לביתך שאיני נכנס. טיפת צונין שאיני טועם לך. מותר ליכנס לביתו ולשתות ממנו צונין. שלא נתכוון זה אלא לשם אכילה ושתייה:

גמ': אמר רבי יוסי הדא אמרה ההן דמשבע לחבריה דלא ייכול, אם עבר ואכל, ההן המודר אוכל וההן המשביעה עבר:

הדרן עלך פרק קונם יין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ט הלכה א

מתני': רבי אליעזר אומר, פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו. וחכמים אוסרין. אמר ר' צדוק, עד שפותחין לו בכבוד אביו ואמו, יפתחו לו בכבוד המקום, ואם כן אין נדרים. מודין חכמים לר' אליעזר, בדבר שבין אדם לבין אביו ואמו, שפותחין לו בכבוד אביו ואמו:

גמ': תנן, רבי אליעזר אומר, פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו. וחכמים אוסרין. ר"א אומר, חזקה [דף כט עמוד א] שאדם מעמיד בכבוד אביו ואמו. ולא חיישינן שמא יתביש וישקר ויאמר שלא היה נודר, לכן אפשר לפתוח בכבודם. חכמים אומרים, פעמים מעמיד ופעמים אינו מעמיד וחוששים שמא ישקר. מודה ר' אליעזר לאחר מיתה שאינו מעמיד וחיישינן שישקר. הכל מודין בכבוד רבו שאינו מעמיד וחיישינן שישקר דתנינן, ומורא רבך כמורא שמים. תנן יפתחו לו בכבוד המקום, וא"כ אין נדרים. ולא יהו נדרים מה אכפת לנו?. אם כן ביטלתה פרשת נדרים וכתביב [במדבר ל ב] וידבר משה אל ראשי המטות תלה הפרשה בראשי המטות. שיהו מתירין את נדריהן. ואם אומר את כן לעולם אין צורך במומחים ונמצאת עוקר פרשת נדרים מן התורה. רבי ירמיה בעי. את אומר לחכמים שאמרו שאין פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו. דחיישינן שמא ישקר שאינו חצוף לאמר שאף אם היה יודע שיגרום להוריו בושה בזה שבנם נדרן היה נודר. מודים חכמים שפותחין לו בכבוד אביו ואמו בנדרים שבינו לבין אביו ואימו. דכיוון שהוא חצוף להדיר את הוריו, לא חיישינן שיתבייש שישקר. האם גם מה שאמרנו שאין פותחים בכבוד המקום שאינו חצוף לאמר שאף אם היה יודע שזה אינו רצוי בעיני ה' היה נודר יפתחו לו בכבוד המקום בדברים שבינו לבין המקום? דכיון שגילה שהוא חצוף להדיר מדברים שהם כבוד ה', לא חיישינן שישקר. אי זהו דברים שבינו לבין כבוד המקום? כגון סוכה שאיני עושה. לולב שאיני נוטל. תפילין שאיני נותן. והיינו כבוד המקום. אין זה דומה. דכשנודר לא לקיים מצוות, אינו חושב שפוגע בכבוד ה', דמשמע ליה דלנפשיה הוא מהני. כהדא דכתיב [איוב לה ז] אם צדקת מה תתן לו. אם חטאת מה תפעל בו. ובאמת אין אדם חצוף לאמר שאף אם היה יודע שלידור זה נגד רצון ה' היה נודר. ואם יפתחו לו בכבוד המקום ודאי ישקר. אמר ר' ינאי, כל השומע ליצרו כאילו עובד ע"ז. מה טעמא דכתיב [תהילים פא י] לא יהיה בך אל זר, ולא תשתחוה לאל נכר. זר שבקרברך, אל תמליכהו עליך. רשב"ל פתח פתח לנדר על ידי שהיה שואל את הנודר, אילו היית יודע שהנודר כאילו נותן קולר על צוארו נודר היית? משל לקסטוריה אשתו של שוטר שהיתה עוברת, וראתה קולר פנוי, והכניסה את ראשה לתוכו. אף זה כן שנאמר [במדבר ל ג] לאסור אסר על נפשו. כמה דאת אמר [ירמ' מ א] והוא אסור בזיקים. רבי יונתן פתח, אילו היית יודע שהנודר כבונה במה והמקיימו כמקריב עליו נודר היית? וקשיא ע"ז בסקילה והנדרים בלא תעשה ואת אמר אכן? לית לך אלא כ"י דאמר ר' ינאי, כל השומע ליצרו כאילו עובד ע"ז. רבי יצחק פתח, אילו היית יודע שהנודר כאילו נוטל חרב ודוקרה בלבו נודר היית? דכתיב. [משלי יב יח] יש בוטה מלשון נודר כמדקרות חרב. אמר ר' חנינה דציפורין בשם ר' פינחס. כמדקר אין כתיב, אלא כמדקרות חרב. לאחר שנדר מן הככר, ווי דיאכול ווי דלא יאכול. אין אכיל, עבר על נידריה. אין לא אכיל, חטי על נפשיה. כיצד הוא עושה? הולך אצל חכם והוא מתיר נדרו. כדכתיב [משלי יב יח] ולשון חכמים מרפא. רב דימי אמר בשם רבי יצחק, פותחים לאדם על ידי שאומרים לו, לא דיך מה שאסרה לך התורה אלא שאתה מבקש לאסור עליך דברים אחרים? כתיב לאסור אסר. ר' יוחנן פתח על ידי ששאל את הנודר ותהי האם התחרטתה? ואותו אדם היה אומר, אילולי דהו תהא הוא אתי? והיה מתיר. ותהות לא [דף כט עמוד ב] כנולד הוא ואין פותחים בנולד?. אמר ר' הילא התהות חרטה מצויה ואן זה נולד. כהדא. ר"ש לא מצא פתח לנדרו. עד שבא אחד מזקני גליל, אית דאמרין ר' שמעון בן אלעזר הוה. נסיב ליה מכא, ומוקים ליה הכא. נסיב ליה מכא, ומוקים ליה הכא. וליה אמרין, הדא מנא לך החכמה להתיר כר? אמר לון, משרת ר"מ הייתי, בברחו שנים פעמים פעם ראשונה ברח מפני הרומאים אחרי ששיחרר את גיסתו, ואחת אחר שהתבייש כששלח אחד מתלמידיו לנסות את ברוריה אשתו וכשנשלחה והתאבדה ברח. ויש אומרים, מקלו של ר"מ היתה בידו והיא היתה מלמדתו דעת. ר' ירמיה שרי נדרא, ומקיים ליה אחר שעשה התרת נדרים. אין משום דהוא חשש לההוא דשרי ליה, שמא אינו מומחה, לא ידעין, אין משום שאין היצר תאב אלא דבר שאסור לו, לא ידעין. ר' ירמיה כד לא הוה בעי מידון אמר, עיני כהיית וכתביב [דברים כא ה] ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע. הקיש ריבים לנגעים. מה בנגעים מי שעניו כהות פסול שנאמר לכל מראה עיני הכהן. אף ריבים פסול שהוקש לנגע שבו נאמר לכל מראה עיני הכהן. ר' מנא נדר מן חמרא דאבוהי. אתא אבוהי סלק לגביה א"ל, אילו היית יודע דאנא מצטער נודר היית? א"ל לא, ושרא ליה. תנן, מודין חכמים

לר' אליעזר, בדבר שבין אדם לבין אביו ואמו, שפותחין לו בכבוד אביו ואמו: מה אנו קיימין? אם באומר הנייתי על אבא. הדא היא דאמר רבי יעקב בר אחא אמר רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן, כופין את הבן שיזון את האב. אלא כן אנו קיימין באומר הנייתי אבא עלי. ר' מנא נדר, וסלק לגבי ר' שמי. א"ל, אילו היית יודע שהבריות רחקין מיך דאת נדרן, נדר הויתא. א"ל לא, ושרא ליה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ט הלכה ב

מתני': ועוד א"ר אליעזר, פותחין בנולד. וחכמים אוסרין. כיצד? אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני, ונעשה סופר, או שהיה משיא את בנו בקרוב. אמר, אילו הייתי יודע שהוא נעשה סופר, או שהיה משיא את בנו בקרוב, לא הייתי נודר. קונם לבית זה שאיני נכנס, ונעשה בית הכנסת. אמר אילו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת, לא הייתי נודר. ר' אליעזר מתיר, וחכמים אוסרין:

גמ': אמר רבי יוסי בשם ר' יהושע בן לוי, ממשה למד רבי אליעזר, שפתח לו הקדוש ברוך הוא בנולד. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אילו היית יודע [שמות ד יט] כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך, נודר הייתה? ומיתה זה נולד. ורבנן אמרי וכי מתים היו? והלא דתן ואבירם היו, ורק במדבר מתו בעדת קרח, אלא שירדו מנכסיהם. ועניות דבר מצוי ואין זה כנוולד. א"ר ירמיה, הדא דאת אמר, עד שלא נשאו ונתנו בדברים שלא נתן על לבו בשעת הנדר אף על גב דאפשר דאתי הוי כנוולד הם. אבל אחר שנשאו בדברים נתן על לבו בשעת הנדר שיכול להיות שיקר אינם נולד. ור' יוסי אמר אפילו נשאו ונתנו בדבר כנוולד הם [דף ל עמוד א] חיליה דרבי יוסי מן הדא. דתני, זו טעות טעה נחום המדי. שעלו נזירים מן הגולה ומצאו בית המקדש חרב אמר להו נחום, אלו הייתם יודעים שבית המקדש עתיד ליחרב, הייתם נודרים? אמרו ליה לאו. והתירן נחום המדי. והטעות הייתה שפתח בנולד, שהרי לאחר שנזרו חרב בית המקדש, ואף שבשעת הנדר כבר היו צרים עכו"ם על ירושלים והיה אפשר שיחרב אפ"ה ה"ל כנוולד. אמר רבי זעירא, כך היה צריך ר"ט מימר לון כדי שלא יהיה פותח בנולד. לא הייתם יודעין שניבאו לכם נביאים הראשונים בזמן שבית המקדש קיים שהוא עתיד ליחרב? אמר ר' הילא, עוד הוא כנוולד. דיכלין הוון מימר, ידעין הוין אלא דהוין סברין, דמילייא רחוקין דכתיב [יחזקאל יב כז] החזון אשר הוא חוזה לימים רבים ולעתים רחוקות הוא ניבא. אתייה דר' ירמיה כרבי זעירא ודר' יוסי כר' אילא. דתנין תמן אין מוכרין בית הכנסת אלא על תנאי. עד כדון שבנייה לשם כנסת. בנייה לשם חצר והקדישה מהו? נישמענה מן הדא דתנן, קונם לבית זה שאיני נכנס ונעשה לבית הכנסת. הדא אמרה בנייה לשם חצר והקדישה קדשה אימתי היא קדושה מיד או בשעת תשמיש? נישמענה מן הדא דתנן, העושה תיבה לשם ספר ומטפחות לשם ספר עד שלא נשתמש בהן ספר, מותר להשתמש בהן הדיוט. משנשתמש בהן ספר, אסור להשתמש בהן הדיוט. ומה אילו שנעשו לשם ספר אינן קדושות אלא בשעת תשמיש. זו שבנייה לשם חצר לא כל שכן? מכאן שאילו עשאו לשם חולין והקדישו קדשו: ואתייה דר' ירמיה שסובר שאם נתן על לבו בשעת הנדר שיכול להיות שיקרו לא הוי נולד כר"ז דאמר שאם היה ר"ט אומר להם לא יודעין הייתם שניבאו לכם נביאים הראשונים בזמן שבית המקדש קיים שהוא עתיד ליחרב אף על גב דלא ידעי אימתי לא ה"ל נולד: ודר' יוסי שסובר שאפילו אם נתן על לבו בשעת הנדר שיכול להיות שיקרו הוי נולד כר' אילא שסובר שאפילו אם היה ר"ט אומר כר"ז היה זה נולד.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ט הלכה ג

מתני': ר' מאיר אומר, יש דברים שהן כנוולד ואינן כנוולד וחכמים מודין לו. כיצד? אמר קונם שאיני נושא פלנית שאביה רע. אמרו לו, מת או שעשה תשובה. קונם לבית זה שאיני נכנס, שהכלב רע בתוכו, או שהנחש בתוכו. אמרו לו, מת הכלב ונהרג הנחש. הרי הן כנוולד ואינן כנוולד. וחכמים מודין לו:

גמ': שמואל אמר, משם נדר טעות **שכבר** מת הכלב **וכבר** נהרג הנחש **קדם שנדר**. ר' אילא אמר בשם רבי **אלעזר אף אם מת הכלב ונהרג הנחש אחר שנדר**, מפני שהוא כתולה נדרו בדבר. הרי זה כאומר, קונם שאיני נהנה לאיש פלוני כל הזמן שהוא לבוש שחורים. לבש לבנים, מותר בו. אמר רבי זעירא בשם רבי יוחנן, אף הוא אינו צריך היתר חכם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ט הלכה ד

מתני': ועוד אמר ר"מ, פותחין לו מן הכתוב שבתורה ואומר לו, אילו היית יודע שאתה עובר על [ויקרא יט יז יח] לא תקום, ועל לא תטור, ועל לא תשנא את אחיך בלבבך, ועל ואהבת לרעך כמוך, ועל וחי אחיך עמך, שמא יעני ואין את יכול לפרנסו. ואמר, אילו הייתי יודע שהוא כן, לא הייתי נודר. הרי זה מותר:

גמ': כתיב לא תקום ולא תטור את בני עמך. [דף ל עמוד ב] היך עבידא? הוה מקטע קופד ומחת סכינא לידוי, תחזור ותמחי לדידיה? [ויקרא יט יח] ואהבת לרעך כמוך. רבי עקיבה אומר, זהו כלל גדול בתורה. בן עזאי אומר [בראשית ה א] זה ספר תולדות אדם, זה כלל גדול מזה. שמא יעני, לא כנולד הוא? אמר רבי זעירא, עניות מצויה. כהדא חד בר נש הוה בעל דיניה עתיר. אתא בעי מידון קומי רב. שלח רב בתריה. אמר עם ההוא אנא בעי מיתי מידון? אין אתון כל גמלייא דערבייא, לא טענין קורקסייא דאפותיקי שטרות האוצרות דידי. שמע רב ואמר, מהו מתגאה דלא ליה. תהא פחתה בה. מן יד נפקת קלווסיים מן מלכותא דיעול הוא ומדליה לטימיון לאוצר המלך. אתא גבי רב וא"ל, צילי עלי דו נפשי תחזור. צלי עלוי וחזר עלה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ט הלכה ה

מתני': פותחין לאדם בכתובת אשתו. מעשה באחד שנדר מאשתו הנייה, והיתה כתובתה ארבע מאות זוז. ובאת לפני ר' עקיבה, וחייבו ליתן לה כתובתה. אמר לו, רבי, שמונה מאות זוז הניח לי אבא, ונטל אחי ד' מאות, ואני ד' מאות. לא דייה שתיטול היא מאתים ואני מאתים? אמר לו ר' עקיבה, אפילו את מוכר שער ראשך, את נותן לה כתובתה. ואמר אילו הייתי יודע שהוא כן, לא הייתי נודר. והתירו רבי עקיבה:

גמ': תנן, אמר לו ר' עקיבה, אפילו את מוכר שער ראשך, את נותן לה כתובתה. הרי שער זה מטלטלין, וגובין מן המטלטלין? אמר רבי אבא, אף על גב דתימר אין גובין מן המטלטלין, אבל ודאי אומרים לו שיתן שהרי חייב לפרוע חובו. ר' מישא שאל, מהו לומר ליורשין להגבות כתובה מן המטלטלין. האם כמו שאומרים לאב לפרוע מן המטלטלין אף שלא כופין, כך גם ליורשים אומרים לפרוע מן המטלטלין אף שלא כופין? אמר ר' אבא מרי. מתניתא אמרה שאין אומרים להן. דתנינן תמן, מי שמת והניח אישה ובעל חוב ויורשים והיה לו פיקדון או מלוה ביד אחרים, למי יתנו את החוב או הפיקדון הזה? ר"ע אמר יינתנו [דף לא עמוד א] ליורשים שכולן צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה. ואם האשה חוזרת וגובה מהם, למה נותנים להם? שיתנו לה. מהו מישבעונה. לאשה שנדר בעלה לגרשה מי חיישין שמא צרי אתפסה: תמן אמרין מן תבנא לא גבאי ומן גופיה גבאי. דברים פשוטים לא נתן לי ואתם חוששים שמא נתן לי כסף :

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ט הלכה ו

מתני': פותחין בימים טובים ובשבתות. בראשונה היו אומרים, אותן הימים מותרין, ושאר כל הימים אסורין עד שבא רבי עקיבה ולימד, שהנדר שהותר מכללו, הותר כולו. כיצד? אמר קונם שאיני נהנה לכולכם. הותר אחד מהן, הותרו כולן. שאיני נהנה לזה ולזה ולזה. הותר הראשון, הותרו כולן. הותר האחרון, האחרון מותר וכולן אסורין. שאיני נהנה לזה קרבן, ולזה קרבן, צריכין פתח לכל א' ואחד. קונם יין שאיני טועם שהיין רע למעיים. אמרו לו, והלא המיושן יפה למעיים. הותר למיושן. ולא במיושן בלבד הותר, אלא בכל היין. קונם בצל שאיני טועם שהבצל רע ללב. אמרו לו, והלא הכופרי יפה ללב. הותר בכופרי. ולא בכופרי בלבד הותר, אלא בכל הבצלים. מעשה היה והתירו ר' מאיר בכל הבצלים:

גמ': שאיני נהנה לזה ולזה ולזה. הותר הראשון, הותרו כולן. הותר האחרון, האחרון מותר וכולן אסורין. תני הותר האמצעי, ממנו ולמטה מותר, ממנו ולמעלה אסור. תני בשם ר' נתן, יש נדר שמקצתו בטל ומקצתו קיים. כיצד? נדר מן הכלכלה והיו שם בנות שבע. אמר, אילו הייתי יודע שיש שם בנות שבע, לא הייתי נודר. הותר בבנות שבע. ולא בבנות שבע בלבד הותר, אלא בכל הכלכלה. אבל אם אמר, אילו הייתי יודע שיש שם בנות שבע, לא הייתי נודר מבנות שבע משמע שמשאר הכלכלה היה נודר. לא הותר אלא בבנות שבע בלבד

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ט הלכה ז

מתני': פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו ואומר לו, אילו הייתי יודע שלמחר יהו אומרים עליך, כך היא ווסתו של פלוני, מגרש נשיו. ועל בנותיך יהו אומרים, בנות גרושה הן. מה באת אימן של אלו להתגרש אולי זינתה ובניה ממזרים? ואמר, אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר. הרי זה מותר:

גמ': תני רבי יודה בן בתירה אומר, אין פותחין לאדם אלא בכבוד עצמו בלבד אבל בכבוד אשתו ובניו אין פותחין שמא יתבייש וישקר. כהדא, חדא איתתא נדרת מן ברתה. אתת לגבי ר' יוחנן אמר לה, אילו הוית ידעת דברתיך נסבה שום ביש, נודרת הוית? אמרה לא, ושרא לה. ולא מתניתא היא? דתנן פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. ולמה הבאנו ראייה ממה שעשה רבי יוחנן? דלא תיסבור שהלכה כר' יודה בן בתירה שאין פותחין לאדם אלא בכבוד עצמו בלבד

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ט הלכה ח

[דף לא עמוד ב] **מתני':** קונם שאיני נושא את פלנית שכעורה היא. והרי היא נאה. שחורה והרי היא לבנה. קצרה והרי היא ארוכה מותר בה. לא מפני שהיא כעורה ונעשית נאה. שחורה ונעשית לבנה. קצרה ונעשית ארוכה. אלא שהנדר טעות. מעשה באחד שנדר מבת אחותו הננייה. והכניסוה לבית ר' ישמעאל ויפוא, אמר לו ר' ישמעאל, בני מזו נדרת? אמר לו לאו. והתירו ר' ישמעאל. באותה שעה בכה ר' ישמעאל ואמר, בנות ישראל נאות הן אלא שעניות מנוולתן:

גמ': אמרי עשה לה עין של זהב שן של זהב בלשון הזה אמר לו, זכה במה שעליה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק ט הלכה ט

מתני': וכשמת רבי ישמעאל נושאות קינה ואומרות, בנות ישראל, על ר' ישמעאל בכינה. וכן הוא אומר, בשאול [שמואל ב א כד] בנות ישראל, אל שאול בכינה וגו':

גמ': כתיב, בנות ישראל אל שאול בכינה וגו'. ר' יודה ור' נחמיה חד אמר, בנות ישראל ממש. שהיו בעליהן הולכין למלחמה, והיה מעלה להן מזונות. מה תלמוד לומר [שמואל ב א כד] המעלה עדי זהב על לבושכן? שאין תכשיט נאה אלא על גוף מעודן. וחרנה אמר, בנות ישראל, **הכוונה לניות** שבישראל היינו סנהדריות של ישראל. **שהיה רואה** כת חבירים, ומאכילן ומשקן. ומה תלמוד לומר המעלה עדי זהב על לבושכן? שהיה שומע טעם הלכה מפי חכם ומקלוסו

הדרן עלך פרק רבי אליעזר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק י הלכה א

מתני': נערה מאורסה, אביה ובעלה מפירין נדריה. היפר האב ולא היפר הבעל. היפר הבעל ולא היפר האב. אינו מופר. ואין צריך לומר אם קיים אחד מהן:

[במדבר ל ד ח] ואשה כי תדר נדר לה' ואסרה אסר בבית אביה בנעריה. ושמע אביה את נדרה ואסרה אשר אסרה על נפשה והחריש לה אביה וקמו כל נדריה וכל איסר אשר אסרה על נפשה יקום. ואם הניא אביה אתה ביום שמעו כל נדריה ואסריה אשר אסרה על נפשה לא יקום וה' יסלח לה כי הניא אביה אתה. ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה או מבטא שפתייה אשר אסרה על נפשה. ושמע אישה ביום שמעו והחריש לה וקמו נדריה ואסרה אשר אסרה על נפשה יקמו. ואם ביום שמע אישה יניא אותה והפר את נדרה אשר עליה ואת מבטא שפתייה אשר אסרה על נפשה וה' יסלח לה.

גמ': כתיב [שם ד] ואשה כי תדר נדר לי"י בבית אביה בנעריה וכו'. וכתוב [במדבר ל ז] ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה. מה אנן קיימין? אם בנשואה, כבר כתיב [שם יא] אם בית אישה נדרה. ואם בפנויה, כבר כתיב [שם ד] ואשה כי תדר נדר לי"י. מה ת"ל ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה, אי זו זו? זו נערה מאורסה, שאביה ובעלה מפירין נדריה. עד כדון בנדרים שנדרה משנתארסה. נדרים שנדרה עד שלא נתארסה ונתארסה, **מנין שאביה ובעלה מפירים? דכתיב ונדריה עליה**, לרבות את הנדרים שבאו בידה מבית אביה אף שאין הבעל מפר בקדמין. בארסה וביחד עם האב מפר. תני בשם רבי **אליעזר**, אם היו תהיה לאיש. בבוגרת ארוסה הכתוב מדבר שכבר יצאה מרשות האב והבעל מפר לבדו. חברייא אמרי [דף לב עמוד א] יאות אמר ר' **אליעזר? הרי קשיא על דר' אליעזר**, מכיון שבגרה, לא כבר יצאת מרשות אביה. והרי יתומה שמת אביה, מי מפר לה? **ודאי שהבעל מיפר**, והרי בוגרת כיתומה לעניין זה שיצאה מרשות האב ופשיטא שהבעל מפר לבד. **ועוד קשיא על ר"א**, למה צריך את הפסוק אם בית אשה נדרה ללמד שהבעל מפר. אם ארוסה בוגרת עד שלא נכנסה לרשותו הוא מיפר לה, נכנסה לרשותו לא כל שכן? מה מקיים רבי **אליעזר** דמוקים קרא ואם היו תהיה בבוגרת שהארוס לחוד מיפר ונדריה עליה? מה אנן קיימין? אם בנדרים שנדרה כשהיתה נערה עד שלא נתארסה, ונתארסה. כבר נראה לאב להפר, ואין הבעל מיפר בקודמין **שהיה האב ראוי להפר לחוד**. דאל"כ ואם בית אישה נדרה למה לי? השתא ארוס מיפר בעל מיבעיא? אלא ודאי לאשמועינן דאין הבעל מיפר בקודמין א"כ כ"ש ארוס דאין מיפר בקודמין. **אלא כי אנן קיימין**, בנדר שנדרה משנתארסה ומת אביה, או שבגרה. **שהבעל מפר לה. מניין לר' אליעזר שנערה מאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה?** דכתיב בין איש לאשתו. עד כדון בבעל. באב מנין? דכתיב בין אב לבתו. לחכמים שדרשו את הפסוק **לנערה מאורסה**, מה מקיימין רבנין בין איש לאשתו? **בין איש לאשתו הבעל מפר** ולא שבינה לבין אחרים שאין הבעל מפר נדרים שאין בהם עינוי נפש ואינם בינו לבינה. בין אב לבתו? **בין אב לבתו האב מפר** ולא שבינה לבין אחרים. שאין האב מפר נדרים שאין בהם עינוי נפש ואינם בינו לבינה ולית לר' אליעזר כן? אית ליה. כולה מתמן. אית ליה בין איש לאשתו, ולא מה שבינה לבין אחרים. בין אב לבתו ולא שבינה לבין אחרים. **תנן, היפר הבעל ולא היפר האב, אינו מופר. ואין צריך לומר אם קיים אחד מהן: איתא חמי. היפר האב ולא הפר הבעל**, אין מופר. ואת אמר הכין? הרי פשיטא שאם קיים אחד מהם אינו מופר. לא על הדא אתאמרת, אלא על הדא דתנן, היפר האב את חלקו, ולא הספיק הבעל להפר עד שמת. [דף לב עמוד ב] האב מיפר חלקו של בעל, ואם לא הפר אינו מופר. אמר ר' נתן, זו דברי ר' ב"ש. אבל דברי חכמים, אין צורך להפר את חלקו של הבעל. בשלא הקים הבעל קדם שמת. אבל אם הקים, אינו יכול להפר. את אמר, האב מיפר חלקו של בעל. ביקש להקים אמר מוקם לך סתם. **ביקש להפר אמר מופר לך סתם. ולא צריך לפרש שמפר חלק הבעל**. פשיטא דא מילתא שאם לא היפר האב את חלקו ועברה על נדרה, לוקה. היפר האב ולא היפר הבעל, מהו שתלקה? או מאחר שאם ימות הבעל מתרוקנת אצל האב, זה מראה שכח הבעל קלוש אינה לוקה. ניחא שיש מקום להסתפק למאן דאמר אין מיתה כהפרה, ואם מת הבעל צריך האב להפר חלקו זה מראה שכח הבעל קלוש, אז אולי אף כשהבעל חי אם לא הפר אינה לוקה. ברם כמאן כרבי נתן דאמר מיתה

כהפרה. מיתה כהפרה היא, **וכח האב והבעל שווים.** וכאן מכיון שאינו מיפר לה ועברה על נדרה לוקה. תני היפר האב את חלקו ולא הספיק הבעל להפר עד שמת, הבעל האחרון מיפר לה חלקו של ראשון. אמר יוסי מתניתא אמרה כן **דתנן**, אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק י הלכה ב

מתני': מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. בזה ייפה כח האב מכח הבעל. בדבר אחר ייפה כח הבעל מכח האב, שהבעל מיפר בבגר, והאב אינו מיפר בבגר:

גמ': תנן, מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. הוון בעיי מימר, רק בשלא היפר האב חלקו ומת, לא נתרוקנה רשות לבעל. אבל אם הפר חלקו ומת נתרוקנה רשות לבעל. נישמענה מן הדא **דתנן**, דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה, כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין. וכן הבעל, עד שלא תכנס לרשותו אומר לה, כל נדרים שנדרת עד שלא תיכנסי לרשותי הרי אלה מופרים. משתכנס לרשותו אינו יכול להפר לפי שאין הבעל מפר בקודמין. הדא אמרה, אפילו היפר האב חלקו ומת האב, לא נתרוקנה רשות לבעל. דאם כשהאב מת נתרוקנה רשות לבעל, למה צריך הבעל למחר להפר עד שלא תיכנס לרשותו? הא נישואין לא גריעי ממיתת האב, שבשניהם יוצאת מרשותו. וכיון שכבר הפר האב חלקו קודם שתצא מרשותו, תיסיגי ליה לבעל להפר אפילו כשתכנס לרשותו. אלא ודאי אפילו הפר האב ומת לא נתרוקנה רשות לבעל: **תנן**, מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. הוון בעיי מימר, כשהיפר הבעל את חלקו. אבל לא היפר הבעל חלקו ומת, לא נתרוקנה רשות לאב. [דף לג עמוד א] נישמענה מן הדא **דתנן**, נדרה והיא ארוסה, נתגרשה בו ביום נתארסה בו ביום, אפי' למאה. אביה ובעלה האחרון מפירין את נדריה. הדא אמרה, אפילו לא היפר הבעל חלקו ומת הבעל, נתרוקנה רשות לאב. **תנן**, מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. רבי חגיי בעא קומי רבי יוסה, עד כדון בנדרים שנדרה עד שלא נתארסה, שנראו לאב ולא נראו לבעל. נדרים שנדרה משנתארסה, מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל? אמר ליה וכי נדרים שנדרה עד שלא תתארס ונתארסה, לא כבר נראו לאב לבעל להפר לה. ואת אמר מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. הדא אמרה אפילו נדר שנדרה משנתארסה ומת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. נדרה משנתארסה מת הבעל נתרוקנה רשות לאב? א"ל, וכי נדר שנדרה עד שלא נתארסה ונתארסה, לא כבר נראו לאב ולבעל להפר לה? **ואת אמר**, מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. הדא אמרה אפילו נדר שנדרה משנתארסה מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. **תנן**, שהבעל מיפר בבגר. מתני' דר' אלעזר. דתני בשם רבי אלעזר אם היו תהיה לאיש. בבוגרת ארוסה הכתוב מדבר. אבל לדברי חכמים בארוסה אין הבעל יכול להפר ללא האב ובוגרת שאין האב יכול להפר לה גם הבעל לא יכול להפר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק י הלכה ג

מתני': נדרה והיא ארוסה. נתגרשה בו ביום נתארסה בו ביום אפילו למאה, אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה. זה הכלל, כל שלא יצאת לרשות עצמה שעה אחת. אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה:

גמ': אמר רבי הילא, היו תהיה אפילו מאה היות, אביה ובעלה האחרון מיפר נדריה. אמר רבי יוסי, מתניתא אמרה כן **דתנן**, שאביה ובעלה האחרון מפירין נדריה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק י הלכה ד

מתני': דרך תלמידי חכמים, עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה, כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין. וכן הבעל, עד שלא תיכנס לרשותו אומר לה, כל נדרים שנדרת עד שלא תיכנסי לרשותי הרי אלו מופרין. שמשתיכנס לרשותו, אינו יכול להפר. בוגרת, וששהת י"ב חדש, ואלמנה שלשים, יום רבי אליעזר אומר, הואיל ובעלה חייב במזונותיה, יפר. וחכמים אומרים, אין הבעל מיפר עד שתיכנס לרשותו:

גמ': תנן, רבי אליעזר אומר, הואיל ובעלה חייב במזונותיה, יפר. מיסבר סבר רבי אליעזר דבמזונות הדבר תלוי שהאשה נודרת על דעת מי שזן אותה. קידש אשה על מנת לזון, הבעל מיפר לה? [דף לג עמוד ב] נשא אשה ע"מ שלא לזון, האב מיפר לה? מה הדין לדברי חכמים? אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן לעולם אין הבעל מיפר עד שתכנס לרשותו:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק י הלכה ה

מתני': שומרת יבם. בין ליבם אחד בין לשני יבמין. רבי אלעזר אומר יפר. רבי יהושע אומר לאחד אבל לא לשנים. ר' עקיבה אומר לא לאחד ולא לשנים:

גמ': שומרת יבם לשני יבמין על דעתיה דרבי אליעזר מי מיפר לה? וכן למה דאמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן אפילו קידושי מאה תופשין בה כגון דאמר לאישה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלשים יום, ובא אחר וקדשה מעכשיו ולאחר עשרים יום, ואפילו אם מאה קדשו אותה, קידושי כולם תופסים שכל אחד קידש ושייר, מי מיפר לה? וכן הא דאמר ר' יעקב בשם ר' יוחנן הקונה אמה עבריה יכול ליעדה אפילו לבנו קטן, מי מפר לה הרי הקטן לא בר דעת? וכן הא דאמר ר' יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן, ורבי הילא אמר בשם רבי אלעזר הבא על אשת חרש ושותה אפילו אשם תלוי אין לה. מי מיפר לה?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק י הלכה ו

[דף לד עמוד א] **מתני':** א"ר אליעזר, מה אם אשה שקנה הוא לעצמו הרי הוא מיפר נדריה. אשה שקנו לו שמים אינו דין שיפר נדריה? א"ל ר"ע. לא, אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו, שאין לאחרים בה רשות. תאמר באשה שקנו לו שמים, שיש לאחרים בה רשות? אמר לו ר' יהושע. עקיבה, דברייך בשני יבמין. מה אתה משיב על יבם אחד? אמר לו, אין היבמה גמורה לאישה, כשם שהארוסה גמורה לאישה:

גמ': אמר ר' אליעזר. ומה אם אשה שלא היה לה בה רשות עד שלא נכנסה לרשותי. משנכנסה לרשותי הוגמרה לי. אשה שהיה לה בה רשות עד שלא נכנסה לרשותי, משנכנסה לרשותי על ידי מאמר אינו דין שתיגמר לי? אמר לו רבי עקיבה. לא אם אמרת באשה שלא היה לה בה רשות עד שלא נכנסה לרשותך, משנכנסה לרשותך הוגמרה לך, שכשם שלא היה לך בה חלק. כך לא היה לה לאחרים בה עמך חלק. תאמר באשה שהיה לך בה רשות עד שלא נכנסה ברשותך, משנכנסה לרשותך הוגמרה לך, שכשם שהיה לך בה חלק, כך היה לאחרים עמך בה חלק. אמר לו ר' יהושע. עקיבה, דברייך בשני יבמין. מה את משיב על יבם אחד? א"ל, כשם שלא חלקת לנו לענין חיוב לבא עליה בין שומרת יבם אחד לשני יבמין, בין שעשה בה מאמר בין שלא עשה בה מאמר. אם בא עליה אדם זר אינו חייב מיתה שאינה גמורה לו כארוסה. אף בנדרים ובשבועות כן שאף ביבם אחד ואף שעשה מאמר אינו מפר. אמר לו רבי יהושע, אילו היית בימי רבי אלעזר בן ערך שאמר שמאמר קונה קניין גמור, מה הייתה משיב לו? אמר לו רבי עקיבא. אף רבי אלעזר בן ערך מודה שאינו מיפר לה עד שתיכנס לרשותו, שאינה גמורה לו, שהרי הבא עליה אינו חייב מיתה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק י הלכה ז

מתני': האומר לאשתו כל נדרים שתדורי מיכן עד שאבוא ממקום פלוני הרי הן קיימין, לא אמר כלום. הרי הן מופרין, ר' אליעזר אומר מופר. וחכמים אומרים אינו מופר. אמר רבי אליעזר, אם היפר נדרים שבאו לכלל אסור, לא יפר נדרים שלא באו לכלל אסור? אמרו לו [במדבר ל יד] אישה יקימנו ואישה יפירונו. את שבא לכלל הקם, בא לכלל הפר. לא בא לכלל הקם, לא בא לכלל הפר:

גמ': השיבו על דברי רבי אלעזר. והרי המקוה יוכיח, שמעלה את הטמאין מטומאתן, ואינו מציל את הטהורין שלא יקבלו טמאה אחר כך? [דף לד עמוד ב] חזר ר' אליעזר ודן דין אחר. מה אם במקום שאינו מיפר נדרי עצמו משנדר, הרי הוא מיפר נדרי עצמו עד שלא ידור. מקום שהוא מיפר נדרי אשתו משתידור, אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תידור? לא, מה למיפר נדרי עצמו עד שלא ידור, שכן אם רצה להקם מוקם שיכול מראש להתנות שכל הנדרים שידור יתקומו. יפר נדרי אשתו עד שלא תדור, שכן אם רצה להקם, אינו מוקם שאף אתה מודה שאינו יכול להקים קדם שתידור? ואומר אישה יקימנו ואישה יפירונו. את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר, ואת שלא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק י הלכה ח

מתני': הפר נדרים כל היום. ויש בדבר להקל ולהחמיר. כיצד? נדרה בלילי שבת, מיפר בלילי שבת וביום השבת משתחשך. נדרה עם חשיכה, מיפר עד שלא תחשך. שאם לא היפר משחשיכה אינו יכול להפר:

גמ': תני ר' יוסה בי ר' יודה ור' אלעזר בי ר' שמעון אומרים, הפר נדרים מעת לעת. מה טעמא דרבנין? **דכתיב** ביום שמעו. מה טעמא דרבי יוסי בי רבי יודה? **דכתיב** מיום אל יום. מה מקיים רבי יוסי בי ר' יודה טעמא דרבנין ביום שמעו? תפתר שנדרה מתחילת הלילה, ואז מיום אל יום זה גם יום שומעו. מה מקיימין רבנן טעמא דרבי יוסי בי רבי יודה מיום אל יום? תיפתר שנדרה בתחילת לילי שבת. **נשתתק** וחזר לדיבורו באותו יום. על דעתיה דרבי יוסי בי ר' יודה, נותנין לו כ"ד שעות שמשלימין לו את השעות שבהן השתתק. על דעתיה דרבנין, אין לו אלא אותו היום **שחזר לדיבורו** בלבד. נשתתק וחזר לדבורו **ביום אחר**. על דעתיה דרבי יוסי בי ר' יהודה מצטרפין לו כ"ד שעות שמשלימין לו את השעות שבהן השתתק. על דעתיה דרבנין לעולם הוא מיפר והולך **משיחזור** לדבורו עד לפני שקיעת החמה. אבל אם יחזור לדבורו שעה אחת לפני השקיעה עוד אינו יכול להפר. אמר לה מופר לך במנחה, מופר לעולם, ולא אמרין שקיים עד המנחה. מוקם לך במנחה מוקם לעולם. מופר לך עד המנחה, כאומר מוקם לך מן המנחה ולמעלה. תמן תנינן מפירין נדרים בשבת. תני, בין נדרים שהן לצורך השבת בין נדרים שאין לצורך השבת. ונשאלין נדרים שהן לצורך השבת. הא שלא לצורך השבת לא. **לפי שזקן** יכול להפר למחר [דף לה עמוד א] וכרבי יוסי בי רבי יודה וכרבי אלעזר בי רבי שמעון דאמרי הפר נדרים מעת לעת. נדרים שאין לצורך השבת לא יפר? תיפתר דברי הכל, שנדרה בתחילת לילי שבת **ובמוצאי שבת כבר לא יוכל להפר** שזה אחר מעל"ע. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, הבעל שאמר אין כאן נדר, אין כאן שבועה, לא אמר כלום. וזקן שאמר מופר לך, בטל לך, לא אמר כלום. אלא זה כהלכתו וזה כהלכתו. הבעל אומר מופר לך בטל לך. והזקן אומר אין כאן נדר אין כאן שבועה. אמר רבי יוחנן, ראשונים היו נשאלין מהו שישאל אדם על הקמתו? היך עבידא? נדרה אשה ושמע בעלה ולא היפר לה. פשיטא שאינו מיפר לה לעניין הבעל, מהו שיפר לה לעניין מדין הזקן. מה אנן קיימין אם בנדרים שבינו לבינה נדרי עצמו הן. ואין אדם מתיר נדרי עצמו. אלא כי נן קיימין בנדרים שבינה לבין אחרים. ולא ר' יודה היא? ותני בשם ר' יודה, ור' חיייה תני לה בשם חכמים. מהו להתיר נדרים בלילה? ומה אם נדר הבעל שכתוב בהן ביום הרי הוא מיפר בלילה. נדרי זקן שאין כתוב בהן ביום לא כ"ש שהוא מתיר בלילה? מהו להתיר על ידי התורגמן? נישמענה מן הדא. ר' אבא בר זוטרא איתעביד תורגמן דרבי יוחנן בחדא איתא דלא הוות חכמה מישמע

סוריבטיה. תני, אין נשאלין נדרים אלא עטופים ויושבים והנשאל החכם שמתיר את הנדר יושב. והשואל צריך להיות עומד מן הדין **דכתיב** ועמדו שני האנשים אשר להם ריב. אין לי עומדין אלא נידונין. שואל הלכות אגדות מניין? תלמוד לומר במקום לכתוב עמדו וכתוב ועמדו. ר' אחא בר פפא סלק מישרי נדרא דרבי אימי. איחר בעמידה עמד כל סדר ההתרה עד כדי לומר אין כאן נדר שהוא סבר שגם הנשאל יכול להתיר בעמידה. רבי מנא סלק מישרי נדרא דגמליאל דקונתיה. איחר בעמידה כדי לומר אין כאן נדר אין כאן שבועה. רבי מנא סלק מישרי נדרא דגמליאל בר בריה אמר ליה לא תיעביד לי כמה דעבדת לסבי, אלא תיב לך ואנא קיים לי. רבי זעירא ורב יהודה ירמיה בר אבא אמרו בשם רבי שמואל, שלשה שיודעין לפתוח, מתירין כזקן. סברין מימר, במקום שאין זקן. **אמרי** רבנין דקיסרין, אפילו במקום שיש שם זקן. [דף לה עמוד ב] אמרין קומי רבי יסא, רב הונא שרי נדרים אף שאינו סמוך? רבי זירא בעי קמי רבי יוסי וכי **רבי הונה** ראשי מטות הרי אינו סמוך ואיך הוא מתיר נדרים? **אמר ליה, ואי לית רב הונה ראשי המטות** מאן אינון ראשי מטות? רב הונא, ראש לראשי המטות ואין צריך סמוכים להתיר נדרים. מהו למנות זקנים לדברים יחידים? נישמענה מן הדא, רב מניתיה רבי להתיר נדרים ולראות כתמים. מן דדמך **רבי**, בעא גבי בריה **ממני לראות** מומי בכורות. אמר ליה, איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא. אמר רבי יוסי בי רבי בון. כולא יהב ליה. לדון יחידי ולהתיר נדרים ולראות כתמים ולראות מומין שבגלוי. מן דדמך בעא גבי בריה מומין שבסתה. אמר ליה איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא. שכיון שרב היה בקיא במומין הוא חשש שאחרים שאינם בקיאים יראו ויבואו להתיר גם מום עובר. אף על גב **דאת אמר** ממנין זקנים לדברים יחידים, והוא שיהא ראוי לכל הדברים. כהדא, רבי יהושע בן לוי מני לכל תלמידיו, והוא מצטער על חד דהוה גבי מום בעיניה ולא הוה יכול ממניתיה, **ולמה לא מני** יתיה לדברים יחידים? הדא אמרה, הראוי לדבר אחד ראוי לכל הדברים. ושאינו ראוי לכל הדברים, אפילו לדבר אחד אינו ראוי. מהו למנות זקנים לימים? נישמענה מן הדא, דרבי חייה בר אבא אתא לגבי ר' **אלעזר** אמר ליה, פייס לרבי יודן נשייא, דיכתוב לי חדא איגרא דאיקר מכתב המלצה, דאיפוק לפרנסתי לארעא ברייתא. ופייסיה וכתב ליה, הרי ששלחנו לכם אדם גדול, שלוחינו וכיוצא בנו עד שיגיע אצלנו. רבי חזקיה רבי דוסתי **ורבי** אבא בר זמינא ומטו בה בשם רבי דוסתי סבא **אמרו** אכן כתב ליה, הרי שלחנו לכם אדם גדול שאינו בוש לומר לא שמעתיו. מהו להתיר בפלוני צעיק? **אמר** ר' אבהו בשם ר' יוחנן, מתירין בפלוני. ריב"ל התיר בפלוני. **אמר** ר' הונא בשם ר' ירמיה, במקום שאין טלית. **רבי יוסי בי רבי בון אמר**, בנדרים הקלים, **אבל בדין צריך עטיפת טלית**

הדרן עלך פרק נערה מאורסה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה א

מתני: אילו נדרים שהוא מיפר. נדרים שיש בהן עינוי נפש, אם ארחץ ואם לא ארחץ. אם אתקשט ואם לא אתקשט. אמר רבי יוסה אין אילו נדרי עינוי נפש:

גמ': כתיב [במדבר ל יד] כל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש אישה יפרנו. אין לי אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש. נדרים שבינו לבינה מניין? **דכתיב** בין איש לאשתו. עד כדון בבעל. באב מניין? [דף לו עמוד א] **דכתיב** בין אב לבתו. מה הבעל אינו מיפר אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש ונדרים שבינו לבינה. אף האב אינו מיפר אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש ונדרים שבינו לבינה. ר' יעקב בר אחא אמר, איתפלגון רבי יוחנן ורשב"ל. רבי יוחנן אמר, בין לנדרים בין לשבועות הבעל מיפר. רשב"ל אמר, לנדרים מיפר ולא לשבועות חכמים החמירו שהבעל אינו מפר אם נשבעה בשם. אמר רבי יוסי בי רבי בון, אף בנדרי הזקן פליגי ר' יוחנן ורשב"ל. רבי יוחנן אמר, בין לנדרים בין לשבועות הזקן מתיר. ורשב"ל אמר, לנדרים הזקן מתיר ולשבועות אין הזקן מתיר. ואתייא דרשב"ל כהדא דאיסי. **דחד** בר נש אתא מישרי נדרא קומי ר' יוסי. **קד** מתעטף ויתיב א"ל, מה אשתבעת? אמר ליה, איפופי בשם אלוקי ישראל לא עללה תיכנס **אשתי** לביתי. אמר ליה, **נשבעתה באיפופי ישראל**, ולא עללה לבייתך, **שאינ נזקקים לשבועה באלוקי ישראל**. ר' זעירא פתר **מתניתין** אילו נדרים שמיפר, נדרים שיש בהן עינוי נפש, **כגון** אם ארחץ ואם לא ארחץ, אם אתקשט ואם לא אתקשט. אמר ר' יוסי. אין אילו נדרי עינוי נפש אלא דברים שבינו לבינה. **ומה** הן נדרי עינוי נפש לר' יוסי? **כשאמרה** קונם פירות העולם עלי, ה"ז יפר. **ותני** כן נדרי עינוי נפש, **אם ארחץ ואם לא ארחץ. אם אתקשט ואם לא אתקשט. רבנין אמרין, נדרי עינוי נפש אם היפר לה, מופר לעולם.**

נדריים שבינו לבינה, אינו מופר אלא כל זמן שהיא עמו. ר' יוסי אומר, בין נדרי ענוי נפש, בין נדריים שבינו לבינה, הפר לה מופר לעולם. **הרי אם ארחץ אם אתקשט לחכמים נקרא נדרי עינוי נפש, לרבי יוסי הם נדריים שבינו לבינה.** והא רבנין אמרין, נדרי עינוי נפש הפר לה מופר לעולם. ור' יוסי אומר, נדריים שבינו לבינה היפר לה מופר לעולם. **אם כך מה ביניהון? בשאמרה אם ארחץ קונם הנייתי עליך מעכשיו אם אצא מרשותך.** [דף לו עמוד ב] ויפר לה **שהרי זה דברים שבינו לבינה. שהרי אם יגרשנה התברר שעבר איסור?** בשלא אמרה **אלא אם ארחץ היום קונם הנייתי גופי תשמיש עליך לכשאצא מרשותך.** רבנין אמרין, נדרי עינוי נפש הן **ומפר. לרבי יוסי אין זה עינוי נפש ולא מפר.** ר' זעירא ורבי הילא. תריהון אמרין, **כך אמר רבי יוסי לחכמים אין אלו נדריים של עינוי נפש אלא נדריים שבינו לבינה הן.** על דעתיה דר' זעירא, רבי יוסי ורבי יוחנן בן נורי, שניהן אמרו דבר אחד, **שנדריים שבינו לבינה הבעל מפר לעולם אף לאחר גרושין.** דתנינן תמן. **האישה שנדרה ואמרה, קונם שאני עושה לפיך, אינו צריך להפר שהרי היא משועבדת לו.** רבי יוחנן אמר, יפר, שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו. רבי הילא פתר מתניתא כך. אילו נדריים שהוא מיפר לה? נדריים שיש בהן עינוי נפש. אם ארחץ אם לא ארחץ אם אתקשט אם לא אתקשט מהו? אמר ר' יוסי, אין אילין נדרי עינוי נפש. אלא נדריים שבינו לבינה. **והמשנה הבאה** אילו הן נדרי עינוי נפש, לדברי הכל. בין על דעתיה דר' זעירא בין על דעתיה דרבי הילא, מחלפה שיטתיה דרבי יוסי? דתני מעיין של בני העיר. הן ואחרים, הן קודמין **לאחרים.** אחרים ובהמתן, אחרים קודמין לבהמתן. כביסתן וחיי אחרים. כביסתן קודמת לחיי אחרים. **ואמר רבי יוחנן, מאן תנא כביסה חיי נפש? ר' יוסה.** דתני, אין נותנין מהן מפירות שביעית לא למשרה ולא לכביסה. ר' יוסה מתיר בכביסה. מחלפה שיטתיה דרבי יוסי? תמן הוא אמר, אין רחיצה חיי נפש. **והכא** הוא אמר כביסה חיי נפש ומסתמא רחיצה כביסה? אמר רבי מנא, אדם מגלגל יכול לחיות בלי ברחיצה. אין אדם מגלגל בכביסה. יהודה איש הוצא, עביד טמיר במערתא תלתא יומין, מיקום על הדין טעמא, מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת? אתא לגבי רבי יוסי בן חלפתא אמר ליה, אית לי טמיר במערתא תלתא יומין מיקום על הדין טעמא, מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת. קרא לרבי אבא בריה אמר ליה, **אמור לי** הדין טעמא, מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת? א"ל דכתיב [הושע כא מ] תהיינה הערים האלה **עיר עיר ומגרשותיה סביב.** תהיינה תחיינה עיר ואחר כך מגרשיה סביבותיה. אמר ליה מי גרם לך **שלא ידעתה לענות?** דלא ילפתה עם חבירך **שהלכתה להתבודד.** ניחא אם ארחץ **שזה עינוי נפש. אבל אם לא ארחץ מה הבעיה שתרחץ?** אמר רבי מנא בשאמרה קונם הנייתי עליך משארחץ אם ארחץ [דף לז עמוד א] ויפר לה ולמה רבי יוסי חולק? אמר ר' יוסי בי רבי בון בשלא אמרה אלא קונם הנייתי גופי תשמיש עליך לכשארחץ. **שתתרחץ ויכוף אותה לשמשו? ולמה צריך להפר.** לא כן אמר רב הונא, הנייתי עליך, כופה ומשמשתו **שהיא משועבדת לו לתשמיש. אם אמרה הנייתך עלי,** ה"ז יפר, **שאין מאכילין לאדם איסור?** שאמרה הנייתך עלי ושנייא היא תשמיש, שהיא הנייתו והנייתה. אמר רבי אבא מרי שאמרה, אם ארחץ היום **לא ארחץ לעולם.** או אם לא ארחץ היום **לא ארחץ לעולם.** אם אתקשט היום **לא אתקשט לעולם.** או אם לא אתקשט היום **לא אתקשט לעולם.** רבנין דקיסרין אמרי בשם רבי נסא, אם ארחץ היום **לא אתקשט לעולם.** או אם אתקשט היום **לא ארחץ לעולם.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדריים

פרק יא הלכה ב

מתני': אילו הן נדרי עינוי נפש. אמרה קונם פירות העולם עלי, הרי זה יפר. פירות המדינה זו עלי, יביא לה ממדינה אחרת. פירות החנווני זה עלי, אינו יכול להפר. אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו, הרי זה יפר דברי ר' יוסה:

גמ': שמואל אמר. אמרה, קונם פירות העולם עלי והיו שם ציבורים בסידקי בשוק, יקח לה מהן. רשב"ל אמר. אמרה קונם פירות בני זו המדינה עלי, והיו שם אכסנאין מוכרין, יקח מהן. כתיב [במדבר ל יד] וכל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש. כגון פילפל שאני טועמת. **קלוסקין** ממשפחת הלוף וכך שמו גם היום שאני טועמת. לא סוף דבר שיש מאותו המין **במקומם**, אלא אפילו אין בו מאותו המין. שמא יביא לה אחר מאותו המין **ותהיה בעינוי נפש לכן מפר.** אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי. היו לפניו שתי חתיכות, אחת

יפה ואחת רעה. נתנה עיניה ביפה ונדרה מן הרעה, הרי זה יפר. מפני מה הוא מיפר? חברייה אמרי, מפני נדרי עינוי נפש שלה. **שאם לא יספיק תרצה גם את שאינו יפה.** רבי זעירא ורבי הילא תריהון אמרין, מפני נדרי עינוי נפש שלו, **שצריך להשאיר את היפה לה.** אמר ר' זעירא בשם שמואל, כל הנדרים אדם מיפר, חוץ מהאומרת הנייתי על פלוני. הא [דף לז עמוד ב] הניית פלוני עלי יפר. והתנינן קונם פירות חנווני זה עלי אינו יכול להפר? פתר לה כרבי יוסי שלא חש לעינוי מועט כמו שאמר שאם נדרה שלא תרחץ אין זה עינוי נפש, וחלוקים עליו **והלכה כמותם.** דתנינן תמן, אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו, הרי זה יפר **דברי ר' יוסה. מ"ט?** שאם פרנסתו אלא ממנו, הרי זה יפר אמר רבי יוסי, **דהו מקיף ליה מה דהו יב ליה.** אמר רבי מנא **דהו יב ליה מקמה טבא** סחורה טובה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה ג

מתני: קונם שאיני נהנית לבריות, אינו יכול להפר. ויכולה היא ליהנות בלקט ובשכחה ובפיאה. קונם כהנים ולוים נהנין לי, יטלו על כורחו. כהנים אילו, ולוים אילו נהנין לי, יטלו אחרים:

גמ': א"ר יוחנן, כיני מתניתא. ויכולה בגרסא שלהם היה כתוב שיכולה היא ליהנות בלקט ובשכחה ובפיאה. **ולתני** ובמעשר עני? לית כאן מעשר עני. מעשר עני ניתן בזכיה וטובת הנאה של בעל הבית. **ואם יתנו לה הרי הם מהנים אותה, ולקט שיכחה ופאה בעזיבה, ואין ההנאה משוייכת להם.** ר' יוסי בן חנינא אמר. אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה. ורבי יוחנן אמר, אין אדם נותן מעשרותיו בטובת הנאה. רבי יוסי סבר אסור להתנות שיהא המעשר לפלוני, דהוי כמו שקיבל איזה דבר מפלוני בשביל טובת הנאה שלו, ליתן לו המעשר. ואין אדם נותן מעשרותיו בטובת הנאה כדר' יוחנן. והלכך תלי טעמא בדרך המקבלין. ור' אחא דלא קפיד אהא, משום דס"ל כר' יוסי בר' חנינא. דמותר לאדם שיתן מעשרותיו בטובת הנאה: **מאי טעם דר"י ב"ח? דכתיב [במדבר ה'] ואיש את קדשיו לו יהיו. מה עביד ליה רבי יוחנן? שלו הם ליתנם לכל מי שירצה. מתניתין פליגא על רבי יוסי בי רבי חנינא דתנן, קונם כהנים ולוים נהנין לי. יטלו בעל כורחו. פתר לה, באומר אי איפשי ליתן מתנה כל עיקר. שטובת ההנאה שלו זה לתת לאזה כהן שירצה וכיון שהתרומה ראויה רק לכהן והוא אסר עצמו על כל הכהנים כאילו ויתר עך טובת ההנאה שהיתה לו. תדע לך שהוא כן, דתנינן. **ואם אמר כהנים אלו או לויים אלו נהנין לי, יטלו אחרים. מתניתין פליגי על ר' יוחנן. דתנן, אומר הוא ישראל לישראל, הילך סלע זה ותן בכור זה לבן בתי כהן. פתר לה, ברוצה ממילא ליתנו לשנים כהנים, ובן בתו אחד מהן. והוא אמר לו, הילך סלע זה, ותן כולן לבן ביתי כהן. בעון קומי רבי זעירא. כהן שאומר לישראל הילך סלע זה ותן בכור זה לבן בני. מה ריב"ח שסובר שטובת הנאה ממון יאמר? האם גם לכהן מותר לעשות זאת, או שנראה ככהן המסייעה בבית הגרנות ואסור? לא אגיבון. אמר ר' חזקיה בשם ר' אחא [דף לח עמוד א] הכין אמר להון. על דעתיה דר"י בן חנינא, מזה שבברייתא הזכיר רק ישראל שאמר לכהן, משמע כהן לישראל אסור. ולמה הוא אסור? לא מפני מראית העין שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות? אופ רבי יוחנן אית ליה, ישראל לישראל, אסור מפני מראית עין שנראה כמוכר את המעשרות. **א"ר בי רבי בון.** חילול קדשים יש כאן, **ואת אמר מפני מראית עין? ועוד מן הדא דתני, הכהנים והלוים המסייעין בבית הגרנות, אין להן לא תרומה ולא מעשר.** ואם נתן, הרי זה חלול. **שנאמר [ויקרא כב טו] ולא יחללו את קדשי בני ישראל, והן מחללין אותן. יותר מיכן אמרו. תרומתן אינה תרומה. ומעשרותן אינן מעשר. והקדישן אינן הקדש. ועליהן הכתוב אומר, ראשיה בשחד ישפוטו. וכהניה במחיר יורו. המקום מביא עליהן ג' פורענות. הה"ד [מיכה ג'] לכן בגללכם ציון שדה תחרש, וירושלים עיין תהיה, והר הבית לבמות יער. מתניתא פליגא על ר' יוחנן דתנן, המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת ובאפר חטאת, הרי זו מקודשת. אף על פי שהוא ישראל. פתר לה, בתרומה שנפלה לו מאבי אמו כהן******

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה ד

מתני': קונם שאיני עושה על פי אבא, ועל פי אביך, ועל פי אחי, ועל פי אחיך. אינו יכול להפר. שאיני עושה על פיך, אינו צריך להפר. רבי עקיבה אומר יפר, שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. רבי יוחנן בן נורי אומר יפר, שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו:

גמ': תמן תנינן, המקדיש מעשה ידי אשתו, הרי זו עושה ואוכלת. המותר, רבי מאיר אומר הקדש. ר"י הסנדלר אומר חולין. ר' מאיר אומר הקדיש שמותר מעשה ידיה שלו. ורבי יוחנן הסנדלר אומר חולין, שמותר מעשה ידיה שלה ואינו יכול להקדיש. ר' שמעון בן לקיש אומר, במותר ממשקל ה' סלעים בצמר שהיא מחוייבת לעשות לו פליגין. לר"מ עוד בחיה קדשו. ופטר לה במעלה לה מזונות, ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה. ותנינן, אם אין נותנין לה מעה כסף לצרכיה, מעשה ידיה שלה. **שארבי מאיר מעשה ידיה תחת מעה כסף ומותר מעשה ידיה תחת מזונותיה. וכיוון שלא נתן לה מעה כסף, אין יכול להקדיש את מעשה ידיה שאינם שלו. אבל יכול להקדיש את המותר, שהם תחת מזונות והרי נותן לה מזונות. ולרבי יוחנן הסנדלר מעשה ידיה תחת מזונותיה ומעה תחת מותר. וכיון שלא נתן מעה, אין מותר מעשיה שלו ואינו יכול להקדישן.** רבי יוחנן אמר במקדיש את המותר שישאר לאחר מיתה פליגין. והמחלוקת היא האם אדם יכול להקדיש דבר שלא בא לעולם. דו אמר ליה בשאינו מעלה לה מזונות ולא נותן לה מעה כסף ואין לו במעשה ידיה מחיים כלום, אבל אחר מותה הוא יורשה. אבל אם מעלה לה מזונות דברי הכל קדשו מיד, שהוא זוכה במעשה ידיה. תנן אם אמרה איני עושה על פי אבא ר' מאיר אומר, אינו צריך להפר שמעשי ידיה שלו ואינה יכולה להקדישם. רבי יוחנן הסנדלר אומר, המותר שלה וצריך להפר שמא תעדיף. ר' עקיבה אומר, המותר שלה וצריך להפר שמא תעדיף. ר' יוחנן בן נורי אומר, המותר שלו אבל צריך להפר שמא יגרשנה ותאסר עליו. [דף לח עמוד ב] **תנן,** רבי עקיבה אומר יפר, שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. מ"ט הרי אם מעשה ידיה שלו אינו צריך להפר. ואם זה שייך לה הרי אין זה עינוי נפש ואיך הבעל מפר? אמר רבי אבא. בשאסרה מעשה ידיה מלעשות. עד ה' סלעים, כופה שהם כנגד מזונותיה. מיכן ואילך אינו יכול לכופה. אבל בגלל שמתירא שמא תעשה יתר על חמש סלעים ונמצא נהנה מן האסור. לפום כן רבי עקיבה אומר יפר שאף זה נדר שבינו לבינה. אמר רבי הילא. אי אפשר לה לעשות חמש סלעים מצומצמות. עד ה' סלעים כופה. מיכן ואילך אינו כופה. אבל חושש שמא תעדיף כל שהוא מעצמה ונמצא נהנה מן האסור. לפום כן רבי עקיבה אומר יפר. מ"ט דריב"נ? הרי הכל שלו ויכול לכופה לעשות ואין זה נדר שבנו לבינה ולמה יפר? אמר רבי הילא, טעמא דרבי יוחנן בן נורי. שמתוך שיודעת שאם מגרשה חל הנדר והיא אסורה לחזור לו. אף היא מקניטתו והוא מגרשה ולכן זה כנדר שבנו לבינה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה ה

מתני': נדרה אשתו וסבור שנדרה בתו. נדרה בתו וסבור שנדרה אשתו. נדרה בנזיר וסבור שנדרה בקרבן. בקרבן וסבור שנדרה בנזיר. נדרה מן התאנים וסבור שנדרה מן הענבים. מן הענבים וסבור שנדרה מן התאנים. הרי זה יחזור ויפר:

גמ': אפילו שמע ושתק אפילו שמע וקיים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה ו

מתני': אמרה קונם תאנים וענבים אילו שאיני טועמת. קיים על התאנים, כולו קיים. היפר על התאנים, אינו מופר עד שיפר אף לענבים. אמרה קונם תאנים שאיני טועמת, וענבים שאיני טועמת. הרי אילו שני נדרים:

גמ': תנן, קיים על התאנים, כולו קיים. היפר על התאנים, אינו מופר עד שיפר אף לענבים. אית תניי תני, יקימנו, יקים ממנו אפילו חלק. ויפירונו יפר ממנו אפילו חלק. אית תניי תני, יקימנו כולו.

יפירונו כולו. אית תניי תני, יקימנו ממנו. ויפירונו כולו. ויפירונו ממנו. מתני' כמאן דאמר יקימנו ממנו ויפירונו כולו. דתני, קיים לתאינים, קיים לכולו. הפר לתאינים, אינו מופר עד שיפר אף לענבים. אמרה, קונם תאינה שאיני טועמת ועוד ענב שאם אוכל תאינים אסור בענבים. תפלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבה. שאף שנדרה באותו זמן גם מתאינים וגם מענבים, אבל חלות הנדר של תאינים חל מיד ושל ענבים רק אם תאכל תאינים דרבי ישמעאל אומר, אחר הנדר, וכיוון שנדרה שניהם בקונם אחד הרי הם איסור אחד וצריך להקים או להפר את שניהם. ורבי עקיבה אומר אחר האיסור שחלוט הנדר של תאינים חל מיד ושל ענבים רק אם תאכל תאינים והוא כשני נדרים ויכול להקים אחד

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה ז

מתני': יודע אני שיש נדרים, אבל איני יודע שיש מפירים, יפר. יודע אני שיש מפירין, אבל איני יודע שזה נדר. [דף לט עמוד א] רבי מאיר אומר, לא יפר. וחכמים אומרים, יפר:

גמ': אמר רבי זעירא, טעמא דרבי מאיר. עילה היא, שמתחילה רוצה שתדור ויגרשנה, דאים לא רצה לגרשה היה לו להפר משעה ראשונה, ומה בכך אם אין זה נדר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה ח

מתני': המודר הנאה מחתנו, והוא רוצה ליתן לבתו מעות. אומר לה, הרי המעות האילו נתונין לך מתנה, ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן, אלא מה שאת נושאת ונותנת בפ"ך:

גמ': תנן ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן. תני, ולא לך אלא מה שאת נושאת ונותנת לתוך פיך. א"ר, מאן תנא ולא ל"ך? רבי מאיר. דרבי מאיר עבד יד העבד כיד רבו. הכא נמי יד אשה כיד בעלה. מפני שאמר ולא ל"ך. הא אם לא אמר ולא ל"ך, זכת האשה זכה בעלה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה ט

מתני': [במדבר ל"ז] ונדר אלמנה וגרושה, כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה. כיצד? אמרה הרי אני נזירה לאחר שלשים יום. ואף על פי שנישאת בתוך שלשים יום, אינו יכול להפר. נדרה והיא ברשות הבעל, ואמרה, הרי אני נזירה לאחר שלשים יום והיפר לה בעלה, אף על פי שנתאלמנה או נתגרשה בתוך שלשים יום, הרי זה מופר. נדרה בו ביום נתגרשה בו ביום והחזירה בו ביום, אינו יכול להפר. זה הכלל, כל שיצאת לרשות עצמה שעה אחת, אינו יכול להפר:

גמ': הדא מתניתין רבי ישמעאל. דרבי ישמעאל אומר אחרי הנדר האם הייתה ברשות בעלה כשנדרה או לא. רבי עקיבה אומר אחר האיסור האם בזמן חלות הנדר הייתה ברשות בעלה או לא. היה נדר ואסר כאחת. היך עבידא?. אמרה הריני נזירה לאחר שלשים יום. ושמע בעלה ולא היפר לה, וגירשה והחזירה בתוך שלשים יום. היינו נדר ואיסר כאחת שהנדר היה תחת בעלה וזמן חלות הנדר גם תחת בעלה אלא שנשאר בשאלה כיוון שבאמצע היו גרושין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה י

מתני': תשע נערות נדרהין קיימין. שלוש מקרים של יתומה בחיי האב. בוגרת והיא יתומה בחיי האב. נערה בוגרת ויתומה בחיי האב. נערה שלא בגרה ויתומה בחיי האב. שלוש מקרים שמת האב בוגרת ומת אביה. נערה שלא בגרה ומת אביה. נערה שמת אביה משמת אביה בגרה. בוגרת ואביה קיים. נערה בוגרת ואביה קיים. ר' יהודה אומר, אף המשיא את בתו קטנה, ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה אצלו ועדיין היא נערה: **גמ':** אמר רבי יוחנן, שתיים הן. יתומה ובוגרת. ולמה תנין תשע? בשביל לחדד את התלמידים. וכו' יודה שלש שנוספה יתומה בחיי האב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה יא

[דף לט עמוד ב] **מתני':** קונם שאיני נהנית לאבא ולאביך, אם עושה אני על פיך. שאיני נהנית לך, אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביך. הרי זה יפר:

גמ': תנן, שאיני נהנית לך, אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביך. הרי זה יפר: תני, רבי נתן אומר לא יפר שהנדר תלוי בדבר שאין בו עינוי נפש. שלא תקיים התנאי ולא תאסר. וחכמים אומרים יפר. מפני מה הוא מיפר? חברייא אמרי מפני עינוי נפש שלו. שגנאי לו שאין אביו נהנה ממעשה ידי אשתו. רבי זעירא ורבי הילא תריהון אמרין, מפני נדרי עינוי נפש שלה, שגם לה צער בזה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים

פרק יא הלכה יב

מתני': בראשונה היו אומרים, שלש נשים יוצאות ונטולות כתובה. האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. ונטולה אסורה אני מן היהודים. חזרו לומר, שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה, האומרת טמאה אני לך, תביא ראייה לדבריה. שמים ביני לבינך, יעשו דרך בקשה. ונטולה אסורה אני מן היהודים, יפר חלקו ומשמשותו, ותהא נטולה מן היהודים:

גמ': תנן, האומרת טמאה אני לך, תביא ראייה לדבריה. הא לא הביאה ראייה לדבריה, פשיטא שהיא מותרת לביתה אפילו בעלה כהן. אמר רבי הילא, לא מסתברא אם היה חבר או ת"ח, יחוש. ואם היה כהן, שהיא אסורה לאכל בתרומה? אתא עובדא קומי רבי חנניה חברין דרבנין, והתירה לאכל בתרומה. אמר רבי חגי, אנא ידע רישא וסיפא. איסטרטיות חילול נכנסו לעיר. ובאה אשה ואמרה, איסטרטיות חבקי והטיל שכבת זרע בין ברכיי שבעל אותה והתירה לאכל בתרומה. אתא עובדא קומי רבי יצחק בר טבליי. באשה אחת שאמרה, הביאם מנהיג בהמות שלי פיתני. אמר לה ואין הביאם אסור? ואסרה. הכא את אמר ואסרה. הכא את אמר והתירה? תמן חיישין דעיניה נתנה באחר באת לאסור עצמה על בעלה, והתירה. ברם הכא באת להתיר עצמה שהייתה רווקה וחשבה שהיא מותרת, וכשחקר והוברר שלגוי נבעלה, אסרה בתרומה. תנן שמים ביני לבינך. כמא דשמיא רחיקין מן ארעא, כן תהא האי איתתא רחיקא מן ההוא גברא שאינו ראוי לאישות. יעשו דרך בקשה. אמר רב הונא, יעשו סעודה והן מתרגלין לבוא דרך סעודה. תני, כלוי אני ממך. פרוש אני ממך. הרי אלו כינוי נדרים ואסור. רבי ירמיה בעי, ולמה לא תנין נטול. אמר רבי יוסה, תניתה בסופא ונטולה אני מן היהודים. אמרה נטולה אני מן היהודים ונתגרשה, תלך ותידבק בערביים שחשקה נפשה בהם. תני האשה שנדרה בניזיר ושמע בעלה ולא היפר לה. רבי מאיר ורבי יהודה אומרים [דף מ עמוד א] הוא נותן אצבעו בין שיניה שגרם לה שתהיה נזירה. שכן אם רצה להפר מיפר. לכן אם אמר, אי איפשי שתהא נזירה. יוציא ויתן כתובה. ר' יוסי ורבי שמעון אמרין, היא נתנה אצבעה בין שיניה, שהרי יודעת שאם רצה להקם מוקם ואעפ"כ נדרה. או שאמרה איפשר שאהא נזירה ולא רוצה לילך לחכם שיתיר לה, תצא שלא בכתובתה. רבי מאיר ורבי יהודה אומרים הוא נותן אצבעו בין שיניה ויוציא ויתן כתובה. האם זה כמשנה ראשונה שאף שהנדר ממנה כמו נטולה אני מן היהודים יוציא ויתן כתובה? דאי לא, כן, מ"ט דרבי מאיר ורבי יהודה? למה שישלם כתובה הרי היא זו שנדרה? ואפילו כמשנה האחרונה, שהרי יכול להפר לה. מפני מה

אינו מיפר לה? וכיוון שהוא שגרם לה להיות נזירה לפיכך יתן כתובה. רבי יוסי ור' שמעון שאם נדרה בנזיר יוצאת בלא כתובה כמשנה האחרונה? ואפילו תימא כמשנה ראשונה, התם נדרה מאונס שקשה לה תשמיש, אבל כאן שנדרה בנזיר מפני מה נדרה?

סליק פירקא וכולא מסכת דנדרים בס"ד בריך רחמנא דסייען מריש ועד כען